

INdumi iNunu jaa Jesu Kilisiti bo muno aasimbile Johani Isyakulongosya

Johani aali jumo mbafundigwa kalongo na babilì abaa Jesu. Aasimbile kalata ụjì ukoati abatuhule abiitiki boosa ukuti bammwitike Jesu. Akasimba inongwa syosa isya buumi bwa Jesu, looli ikupanga isya fiika fimo ifi Jesu aabomabile, ni manyisyo simo isi aamanyiisye. Isi sikunangisya ukuti Jesu akaali mundu itolo, looli aali jo Kyala.

Kalata ụjì kubwandilo ikusisimikisya ukuti Jesu jo Isyu lya Kyala. Kangi ikuti jo Meesija ụjì abakunguluka abaa Lwitikano uLukulu baakungulwike, nu kuti ubufwe bwake lyo ikemo ili likusoosya ubutulanongwa bwa pakiis. Ndutuulo ulwa 13-17 ikujoba isya lugano lwake ku bafundigwa baake nu kubabuula amasya agaa kubakasya. Kalata amaliikiisye ukupanga isya kulongigwa Jesu nu kükomeleligwa pa kikohekano, na muno aasyukiile ukufuma mbufwe, nu kubabonekela kaa kingi abafundigwa baake.

Isi silimo mwa kalata uju

Jesu Isyu lya Kyala ili lisaniwike ukuja mundu
 Jesu ikwanda imbombo jaake ni kiika ni manyisyo isya kub
 Jesu ikongelapo imanyisyo ni fiika fingi
 Jesu ikwaganila na Bafalisai nu kunangisya ubulagili bwake
 Isi Jesu aabombile bo ali mu njila ukubuuuka ku Jelusalemu
 Jesu ikubapa abafundigwa baake imanyisyo, bo ali kifuki u
 Jesu ikukoligwa nu kugogigwa pa kikohekano
 Jesu ikusyuka mbufwe nu kuboneka ku bafundigwa baake

Isyu aaliisile alinkuja mundu

¹ Kubwandilo bwa syosa aaliko Isyu. Isyu ujo aali pamopeene na Kyala. Kangi Isyu aali jo Kyala.

² Kubwandilo bwa syosa, Isyu ujo aaliko kilingaanu pamopeene na Kyala.

³ Kyala aafipelile fyosa ukwendela mmyake. Akaakapelile akandu nakamo kisita kwendela mmyake.

⁴ Umwene jo bwandilo bwa buumi boosa. Po ukumi ubo bukutwala ulumuli ku bandu boosa.

⁵ Ulumuli uko lukumulika mu ngiisi, looli ingiisi jitoliigwe ukulutola.

⁶ Kyala aalintumile umundu jumo uju ingamu jaake aali jo Johani.*

⁷ Johani aaliisile ukuja nkeeti gwa kufumusya ulumuli uko, ukuti abandu boosa balwitike.

⁸ Johani akaali lumuli uko, looli aaliisile ukufumusya isya lumuli uko.

* **1:6 1:6 Johani** Uju jo Johani uMoosi.

9 Ɂləmuli ɏlo lwalí ləmuli lwa nalooli, ɏlu lukəbamulikila boosa. Kangi Ɂləmuli ɏlo lwalisile pakiisə apa.

10 Isyə aalipo pakiisə apa. Abandə boosa abaa pakiisə bakaalimmeenyə, na paapo aali jo ɏjə Kyala aapelile ikiisə kyosa ɏkwendela mmyake.

11 Aaliisile kə bandə baake, leelo abandə baake bakaalimmwambiliile.

12 Looli aba baalimmwambiliile nə kummwitiķa, aabapelile ɏkuja baana baa Kyala.

13 Abeene bo baana baa Kyala, looli somma kūnongwa jaa kikolo kyabo, kangi somma kūnongwa jaa kūpaapigwa nə nnyambala nə nkiikulə, looli Kyala jo ɏjə ikubapela ɏkuja baanaake jūujo.

14 Isyə ɏjo aaliisile alinkuja mundə, aaliisile kūtəugala kūmyitə. Ɂswe twabubwene ubusisya bwake, ubusisya ubwa ɏjə ali jūmojwene ntiga, ɏkuſuma kwa Taata Kyala, kangi ɏjə ali ni ipyana nə bwanalooli kə bwingi.

15 Johani alinkubabuula abandə inongwa isya mundə ɏjo, alinkujoba pabwelu alinkuti, “Ɂjə jo ɏjə naababuulaga naatigi, ‘Ikwisa umundə jūmo kūnyuma kūmyangə, ɏjə jo nkūlumbə ɏkūnginda une, paapo aaliko bo une ngaali ɏkuſapigwa.’ ”

16 ɏkukongana nə kūsita kwagilwa kwake, Kyala atūpeeple twesa iipyana, ongiilepo pi ipyana ili lyatalilepo.

17 Kokutə ijolo Kyala aatūpeeple indagiļo syake kə njila jaa Moose, looli akabalilo aka atūpeeple

iipyana lyake nū bwanalooli bwake kū njila jaa Meesija[†] Jesu.

¹⁸ Akajako umundū ujū ammbwenemo Kyala. Looli ujo, uju ali jumojwene ntiga, uju joope jo Kyala,[‡] kangi ali pamopeene na Taata Kyala, jo uju atusetuliile Kyala.

Ubukeeti bwa Johani uMoosi

(*Matai 3:1-12; Maalika 1:1-8; Luuka 3:1-18*)

¹⁹ Iisikū limo abalongosi baa Bajuuta baabatūmire abapuuti[§] na Banyaleebi* ukufuma mu Jelusalemu, kükünndaalūusya Johani, ukutī jo jwani. Umwene aasisimikiisyē,

²⁰ aabaamwile kisita kūfinda ubwanalooli, aatile, “Une ngaja ne Meesija.”

²¹ Balinkunndaalūusya kangi balinkuti, “Po ugwe gwe gwani? Bule, ugwe gwe nkunguluka Elija?” Johani alinkubaamula alinkuti, “Mma, ngaja ne Elija.” Abeene balinkunndaalūusya kangi balinkuti, “Bule, ugwe gwe nkunguluka ujungi, uju tukunnguulila ukufuma kwa Kyala?”[†] Johani alinkubaamula alinkuti, “Mma, ngaja jo une.”

²² Balinkunndaalūusya kangi balinkuti, “Po ugwe gwe gwani? Ukuti tukababuule aba batutūmire. Ugwe kwijoba ukuti gwe gwani?”

[†] **1:17 1:17** Meesija Kokuti Kilisiti. Bala iisyū **Kilisiti** kū Isyakulingaania. [‡] **1:18 1:18** Uju ali jumojwene ntiga, uju joope jo Kyala Mwa baakalata bambo basimbile **lMwana** gwa Kyala jumojwene ntiga. [§] **1:19 1:19** Abapuuti Bala kū Isyakulingaania.

* **1:19 1:19** ABanyaleebi baali babombeli baa Kyala aba baabombaga mu tempeli. Bala kalata gwa Imbalilo 3:1-13. [†] **1:21 1:21** Bala kalata gwa Ukuambuka Ingomeesyo 18:15-22.

23 Johani alinkubaamula ukukongana na masyu aga aajobile unkunguluka Jeesaja, ukuti, "Une ndi isyu lya mundu, likukoolela ndangalangala likuti,
'Mutendekesye unsebo ugwa kwendamo uNtwa!'"[‡]

24 Po abandu bala, aba aBafalisai§ baabatumile kwa Johani,

25 balinkunnndaalusya balinkuti, "Linga ugwe ukaja gwe Meesija, pamo ukaja gwe nkunguluka Elija, pamo ukaja gwe nkunguluka ujungi ugwa Kyala, keeta koosya?"

26 Johani alinkubaamula alinkuti, "Une ngaboosya na miisi, looli pakati paminyu alipo uju umwe mukammany.

27 Ujo jo uju ikwisa kemyuma kemyang, kangijo uju ngabagisya nu kwabula utukoba utwa filato fyake."^{*}

28 Syosa isyo syabombiigwe nkaaja akaa mu Betanija, kukibafu ikyu kubusookelo ikyu lwisi Jolitani, kuno Johani oosyaga abandu.

Jesu jo Kang'oosi kaa Kyala

29 Kilaabo kyake, Johani alinkummmbona Jesu ikwisa kemyake. Alinkubabuula abandu aba baalipo pala alinkuti, "Keeta, ujo jo Kang'oosi

[‡] **1:23 1:23** Bala kalata gwa Jeesaja 40:3. § **1:24 1:24** ABafalisai Bala ku Isyakulingaania. ^{*} **1:27 1:27** *Ukwabula utukoba utwa filato fyake* Imbombo ijo jaabombigwaga na batumwa. Bala iisyu **Untumwa** ku Isyakulingaania.

kaa Kyala,[†] uje ikubusooosyamo abutulanongwa bwa bandu boosa![‡]

³⁰ Uje jo uje naababuulaga ukuti, ‘Ikwisa umundu jumo kanyuma kumyangu, uje nkulumba ukunginda une, paapo aaliko bo une ngaali ukupaapigwa.’

³¹ Na niine ngaalimmeenye ukuti jo jwani, looli naaliisile kubusooosya abandu na miisi ukuti, nunsetule ku Banyaasilaili.”

³² Po Johani alinkubabuula isi asibwene, alinkuti, “Nemmbwene Mbepo Mwikemo ukufuma kumwanya, bo ikusuluka pamwanya pamyake nu mbili bo ugwa ngunde, asyele pamopeene nagwe.

³³ Leelo ngaalimmeenye ukuti jo jwani, looli Kyala uje aalindumile kukoosya aatile, ‘Linga gummbwene umundu uje Mbepo gwangu ikusuluka pamwanya pamyake, nu kusyala nagwe, ujo jo uje ikuboosyaga abandu na Mbepo Mwikemo.’”

³⁴ Po Johani alinkuti, “Na niine nsibwene, kang’i ngusisimikisa, ukuti ujo Mwana gwa Kyala.”[§]

Jesu ikubasala abafundigwa baake abaa kwanda

³⁵ Kilaabo kyake, Johani aalipo pala kang’i pamopeene na bafundigwa baake babili.

^{† 1:29 1:29} Kang’oosi kaa Kyala Bala iisyu Kang’oosi ku Isyakulingaania. ^{‡ 1:29 1:29} Bala kalata gwa Ukusooka 12:21-28. ^{§ 1:34 1:34} Umwana gwa Kyala Bala ku Isyakulingaania.

36 Po alinkummbona Jesu ikwenda kifuki nabo. Alinkubabuula abafundigwa baake alinkuti, “Keeta, ujo jo Kang’oosi kaa Kyala!”

37 Abafundigwa baa Johani bo bapiliike isyo, balinkunkonga Jesu.

38 Po Jesu alinkusanuka, alinkubabona abafundigwa bala bikunkonga. Alinkubalaalusya alinkuti, “Bule, mukulonda ifiki?” Abeene balinkummwamula balinkuti, “Gwe Labi (ingamu ijì kokuti Mmanyisi), kali, kutuugala kuugu?”

39 Jesu alinkuti, “Isaga, mukwakupabona.” Po balinkunkonga. Isala jaa 10:00 pamuusi, balinkufika apa aatuugalaga, balinkulinda nagwe iisiku lila.

40 Umfundigwa jumo mbafundigwa babili aba baapiliike amasye gaa Johani, na aba baalinkongile Jesu, ingamu jaake aali jo Andeleja, ugwamyabo gwa Simoni Peeteli.

41 Nakalinga ujo alinkubuuka kukanndonda Simoni. Bo ammwagile, alinkummbuula alinkuti, “Tummwagile uMpoki, uju jo Meesija!” (Ingamu ijì kokuti Kilisiti.)

42 Po Andeleja alinkuntwala Simoni kwa Jesu. Jesu alinkunkeeta Simoni, alinkummbuula alinkuti, “Ugwe gwe Simoni umwana gwa Johani. Ukwandila liilino, ingamu jaako kujaga gwe Kefa” (pamo Peeteli, kokuti Lwalabwe).

Jesu ikubasala abafundigwa abangi babili

43 Kilaabo kyake, Jesu alinkutumula ukubuuka nkiisu ikyá Galilai.* Po alinkummwaga Fil-

* **1:43 1:43** Galilai Bala ku Isyakulingaania.

ipo, alinkummbuula alinkuti, "Filipo, isaga ungongege."

⁴⁴ Filipo aafumile mu Betisaita, muno Andeleja na Peeteli boope baatuuugalaga.

⁴⁵ Po Filipo alinkummwaga Natanaeli, alinkummbuula alinkuti, "Tummbwene umundu uju Moose aasimbile inongwa syake mwa Kalata gwa Ndagilo, kangi uju boope abakunguluka baasimbile inongwa syake. Ingamu jaake jo Jesu ugwa mu Nasaleti, mwana gwa Joosefu."

⁴⁶ Looli Natanaeli alinkunndaalusya Filipo alinkuti, "Kandu nki akanunu aka kabagiile ukufuma nkaaja akanandi akaa mu Nasaleti?" Filipo alinkummwamula alinkuti, "Isaga gwikeetele."

⁴⁷ Jesu bo ammbwene Natanaeli ikwisa kamyake, alinkuti, "Keeta, umundu ujo Mwisilaili gwa nalooli, uju akaja nsyobi."

⁴⁸ Natanaeli alinkunndaalusya Jesu alinkuti, "Gwe ntwa, guumeenye buleebule?" Jesu alinkummwamula alinkuti, "Na bo Filipo akaali ukwisa kukukoolela, une bo ngubwene utuugeele pa nkuju."

⁴⁹ Po Natanaeli alinkwamula alinkuti, "Gwe Mmanyisi, liilino mmeenye ukuti ugwe uli Mwana gwa Kyala! Ugwe uli Malafyale gwa kiisu kya Isilaili!"

⁵⁰ Jesu alinkunndaalusya alinkuti, "Bule, kwitika paapo ngubuulile ukuti ngubwene bo utuugeele pa nkuju? Kusibona isingi ingulumba ukusikinda isi!

⁵¹ Nalooli nikubabuula, mukwisa kukubona

kumwanya kukwiguka, nu kababona abandumi baa Kyala bikufyuka nu kusuluka pamwanya pamyang⁹ ne Nnyamund⁹.”[†]

2

Ulusekelo ulwa bwegi mu Kana

¹ Bo ajobile isyo, pi isik⁹ lya butat⁹, lwalipo ulusekelo ulwa bwegi mu Kana, nkiis⁹ ikyia Galilai. Pa bwegi ubo aalipo joope unna gwa Jesu.

² Jesu na bafundigwa baake boope baalipo pa bwegi ubo, baapaaliigwe.

³ Akabalilo bo kakindilepo, abaheesya baanwile ifinga* joosa. Po unna gwa Jesu alinkummbuula alinkuti, “Gwe mwanangu, abaheesya bamalile ifinga.”[†]

⁴ Jesu alinkummwamula unna alinkuti, “Juuuba, fiki kujoba bo ulo? Akabalilo kaa kubomba imbombo jangu kakaali ukufika.”

⁵ Po unna alinkubabuula ababombi alinkuti, “Syosa isi ikubabuula umwanangu, mubombege.”

⁶ Pab⁹jo bula, syalipo ingumbe ntandatu isya mabwe. ABajuuta baabiikangamo amiisi agaa kubombela ulwiho lwabo, ulwa kwijeelusya. Ingumbe jimo jiisulaga amalebe mahaano pamo ntandatu. ⁷ Po Jesu alinkubabuula ababombi bala alinkuti, “Namwisusye amiisi mu ngumbe

[†] **1:51 1:51 Nnyamund⁹** Bala ku Isyakulingaania. * **2:3 2:3 Ifinga** Bala ku Isyakulingaania. [†] **2:3 2:3 Bamalile ifinga** Nkabalilo kala syali sya soni fiijo ku mwega nkiikulu na uju ikwegigwa, ukumalika ifinga pa lusekelo ulwa bwegi.

isyo." Po balinkunega amiisi nu kwisusya mu ngumbe sila.

⁸ Po Jesu alinkababuula alinkuti, "Namu-nege amiisi gamo, mukampepo unkulumba gwa lusekelo." Po balinkunega amiisi nu kwakumpapo unkulumba jula.

⁹ Unkulumba alinkunwa amiisi gala, aga Jesu aagasanwisye ukuja finga. Umwene akaameenyen kuno jifumile, looli ababombi aba baanegile amiisi baameenyen kuno jifumile. Po alinkunkoolela umwega nkiikulu.

¹⁰ Bo iisile, unkulumba jula alinkuti, "Umundu gwesa kubwandilo ikujaba ifinga inunu, looli abandu bo banwile nu kwikuta, po ikwisa ni finga ijji jikaja nunu. Looli ugwe utwele ifinga inunu kummaliikisyo!"

¹¹ Jesu aabombole ikiika iki nkaaja akaa mu Kana mu Galilai. Ikiika ikyo kyal kya kwanda ukubomba, ukunangisya ubasisya bwake ku bandu. Kunongwa ijo abafundigwa baake balinkummwitika.

¹² Ulusekelo lwa bwegi bo lumaliike, Jesu alinkusuluka mu Kapelinaumu pamopeene nu nna, abanuguna na bafundigwa baake. Balinkutuugala uko amasiku manandi.

*Jesu ikubakaga abuhuli ndupaso lwa tempeli
(Matai 21:12-13; Maalika 11:15-17; Luuka 19:45-46)*

¹³ Akabalilo akaa kyaka kya Bajuuta, iki bikuti Pasa, bo kili kifuki, Jesu alinkufyuka ukubuuka mu Jelusalem.

14 Po alinkwingila ndupaso lwa tempeli.[‡] Umo alinkubaaga aba buulisyaga ing'ombe, ing'oosi ni ngunde, na aba buusaniaga indalama.[§]

15 Jesu bo asibwene isyo, alinkupota utugoje ukuja kingoti, alinkubakaga boosa aba buulisyaga ndupaso lwa tempeli, pamopeene ni ng'ombe ni ng'oosi. Alinkusipetusya imeesa sya buusania ndalama nu konna indalama syabo.

16 Po Jesu alinkubabuula aba buulisyaga ingunde alinkuti, "Namusisoosyepo ingunde apa. Mulingajibii kaga inyumba jaa Taata ukuja sokoni."

17 Abafundigwa baake bo bapiliike isyo, balinkukumbuka amasya aga gasimbiigwe mwa Kalata uMwikemo ukuti, "Ulugano lwangu ku nyumba jaako, lukwaka nkat i myangu bo ulwa mooto."^{*}

18 Po abalongosi baa Bajuuta bo basibwene isi Jesu abombile, balinkunndaalusa balinkuti, "Kubomba ikimanyilo kiliku, ukunangisya ukuti uli nu bulagile ubwa kubomba isi?"

19 Jesu alinkubabuula alinkuti, "Namoomole itempeli iji, une ngujijenga ku masiku matatu."

20 Po abeene balinkummwamula balinkuti, "Itempeli iji jaajengiigwe ku fyinja 46. Po ugwe ubagiile buleebule ukujijenga ku masiku matatu?"

^{‡ 2:14 2:14 Itempeli} Bala ku Isyakulingaania. ^{§ 2:14 2:14 Aba buusaniaga indalama} Syaliko indalama isya kubombela mwene mu tempeli. Kuenongwa ijo aBajuuta buusaniaga indalama syabo ukuti bakabe isya kubombela mu tempeli. ^{*} ^{* 2:17 2:17 Bala kalata gwa Isabuli 69:9.}

21 Looli Jesu akaajobaga isya tempeli, aa-jobaga isya mbili gwake umwene, ugwa gwajaga pakubomoligwa.

22 Po Jesu bo asyukile ukufuma mbufwe, abafundigwa baake balinkukumbuka amasyu aga aajobile. Ku njila ijo, balinkwitika amasyu aga gasimbiigwe mwa Kalata uMwikemo, na masyu aga Jesu aajobile.

Jesu asimeenye isi silimo mu ndumbula sya bandu

23 Jesu bo ali pa kyaka kya Pasa mu Jelusalemu, abandu bingi balinkwanda ukummwitika, paapo baafibwene ifiika ifi aabombaga.

24 Looli Jesu akaabiitiike, paapo aasyageenie isi silimo mu ndumbula syabo.

25 Kangi akaalondaga umundu gresa jula, ukummbula isi abandu bikwinogona, paapo aasimeenye syosa isi silimo mu ndumbula sya bandu boosa.

3

Jesu ikujobesania na Nikotemu

1 Aaliko undongosi jumo ugwa Bajuuta, ugwa nkibugutila kya Bafalisai, ingamu jaake aali jo Nikotemu.

2 Hliisiku limo pakilo, alinkubuuka kwa Jesu alinkummbula alinkuti, "Gwe Mmanyisi, tameenye ukuti ugwe uli mmanyisi uju atumiigwe na Kyala, paapo akajako umundu uju abagile ukubomba ifiika ifi kubomba, linga Kyala akaja pamopeene nagwe."

3 Jesu alinkummwamula alinkuti, “Nalooli nikukubuula, akajako umundu uju abagile ukwingila mBunyafyale bwa Kyala,* linga aka-paapigwa ulwa bubili.”

4 Nikotemu alinkunndaalusya Jesu alinkuti, “Bule, unkangale abagiile buleebule ukupaapigwa ulwa bubili?[†] Bule, abagile ukwingila kangi ndwanda lwa nna ukuti apaapigwe?”

5 Jesu alinkummwamula alinkuti, “Nalooli nikukubuula, akajako umundu uju abagile ukwingila mBunyafyale bwa Kyala, linga aka-paapigwa ku miisi na kwa Mbepo gwa Kyala.

6 Abapaapi bikubapaapa abaanaabo nu mbili, looli Mbepo gwa Kyala jo uju ikubapaapa abandu ukuti bajege nu buumi bwa bwila na bwila.

7 Ulingaswigaga isi ngubuulile ukuti, ‘Fikuti upaapigwe ulwa bubili.’

8 Umbelo gukukula ukulabila kuno gwiganile. Ubangiile ukupilika ukukula kwake, looli utikumanya kuno gukuufuma na kuno gukulabila. Isi bo sili na ku mundu gwesa uju apaapiigwe na Mbepo gwa Kyala.”

9 Nikotemu alinkunndaalusya Jesu alinkuti, “Bule, umundu abagiile buleebule ukupaapigwa na Mbepo gwa Kyala?”

10 Jesu alinkummwamula alinkuti, “Ugwe uli mmayisi umwimikigwa ugwa bandu abaa nkiis u ikyia Isilaili. Bule, ukasimanya syosa isi?

* **3:3 3:3 UBUNYAFYALE BWA KYALA** Bala ku Isyakulingaania.

† **3:4 3:4 UKUPAAPIGWA ULWA BUBILI** ko kaja mwana gwa Kyala.

11 Nalooli nikukubuula, uestwe t̄asimeenyē isi tukusijoba, kangi t̄asibwene isi tukusilingaania. Looli umwe mutikwitika isyo.

12 Mbabuulile isi sikubombigwa pakiis̄ apa, looli umwe mutikwitika. Po mubagile baleebule ukuyanyiitika, linga ngubabuula isi sikubombigwa kumwanya?

13 Akajako umundu najumo ujū abukileko kumwanya. Looli ne Nnyamundu jo une naalisile ukufuma kumwanya.

14 “Moose aatendekiisye ikifwani kya njoka jaa kibungu‡ nu kukifyusya pa kipiki, ukuti abapoke aBanyaaisilaili bo bali ndungalangala. Bubuubo ne Nnyamundu ngwisa kufyusigwa, **15** ukuti mbape ubuumi bwa bwila na bwila abandu aba bikuyanyiitika.”

16 Kyala abaganile fijo abandu boosa abaa pakiis̄ apa. Jo nongwa iji aalintumile uMwanaake ju mojwene ntiga, ukwisa pakiis̄ apa, ukuti umundu gwesa ujū ikummwitika alingasobaga, looli akabe ubuumi bwa bwila na bwila.

17 Kyala akaalintumile uMwanaake pakiis̄ kukubalonga abandu, looli kukubapoka.

18 Kyala atikunnndonga umundu ujū ikummwitika uMwanaake, looli umundu ujū atikummwitika alongiigwe, paapo akammwitika uMwanaake ju mojwene ntiga.

19 Ubulongi bo ubu, ulumuli lwisile pakiis̄ apa, looli abandu bingi biiganile ukuya mu ngisi

‡ **3:14 3:14 Injoka jaa kibungu** Moose aabombole bo ulo ukuti abapoke aBanyaaisilaili ukufuma mu mbiibi syabo. Bala kalata gwa Imbalilo 21:8-9.

ukukindapo ukuja ndumuli, paapo imbombo syabo mbiibi.

²⁰ Abandu boosa aba bikubomba isi sikaja nunu, balubengile ulumuli ulo. Kangi bomma ukubuuaka ndumuli, ukuti imbiibi syabo silingiisa kuboneka pabwelu.

²¹ Looli abandu boosa aba bikulonda fiijo isya bwanalooli bikubuuaka ndumuli ulo, ukuti imbombo syabo sije pabwelu, simanyigwege ukuti jo Kyala uju ikubapa amaka agaa kusibomba.

Johani uMoosi ikujoba inongwa isya Jesu

²² Akabalilo bo kakindilepo panandi, Jesu na bafundigwa baake balinkubuuaka nkiis u ikyu Jutai. Balinkutuugala mula kabalilo kamo, paapo oosyaga abandu.

²³ Nkabalilo kalakala, jope Johani oosyaga abandu mu Ainoni, kifuki na nkaaja akaa mu Salimu, paapo gaaliko amiisi mingi. Abandu bingi balinkubuuaka kumyake ukuti aboosye.

²⁴ Johani aabombaga imbombo ijo, bo Heloti akaali ukunkola nu kemmbiiika mu nnyololo.

²⁵ Hlisiku limo abafundigwa bamo abaa Johani, balinkwanda ukukaanikana nu Njuuta jumo, isya lwiho ulwa kwijelusya bo kuje pakwipuuta.

²⁶ Po balinkubuuaka kwa Johani, balinkummbuula balinkuti, "Gwe Mmanyisi, umundu uju gwali nagwe kwi isiilya ilingi ilya lwisi Jolitani, uju gwatubuuilile inongwa syake, jope ikoosya abandu. Kangi bingi bikubuuaka kumyake ukukindapo kumyako."

27 Johani alinkubaamula alinkuti, “Umundu akabagila ukukaaga akandu nakamo, linga Kyala akampa.

28 Umwe muli bakeeti bangu, kuli isi ngusijoba ukuti, ‘Une ngaja ne Meesija, looli Kyala aalindumile une ukuti ndalepo nkyeni mmyake.’

29 Undindwana uju ikwegigwa ikulondigwa ukubuka ku nnyambala uju ikummwega. Une ndi bo ulwa mmanyaaani ugwa mwega nkiikulu, niimile kumbali kumyake uju ikwega, ngusekela bo ngupilika iisyu lyake. Naloli jo mbombo ijijihobwisyen fijo.

30 Fikuti Jesu ajege nkulumba ukukindapo, looli une njege nnandi ukukindapo.”

Inongwa isya uju ikufuma kumwanya

31 Umwana gwa Kyala uju afumile kumwanya, ali nu bulagili ukubakinda abandu boosa. Gwesa uju atikufuma kumwanya, ikujoba syene inongwa isya pakiisu apa. Kokuti uju afumile kumwanya, ali nu bulagili ukubakinda abandu boosa.

32 Jesu ikulingaania isi asibwene nu kusipilika ukufuma kwa Kyala, looli abandu banandi itolo aba bikwitika ukuti isi ikujoba sya nalooli.

33 Umundu gwesa uju ikwitika amasyu gaa Jesu, ikunangisya ukuti isi Kyala ikujoba sya nalooli,

34 namanga Kyala aalintumile Jesu ukujoba amasyu gaa Kyala. Kyala aalimpee Mbepo Mwikemo kisita kipimo.

35 Taata Kyala annganile umwanaake, kang ampee amaka agaa kulgila utundu toosa.

36 Umundu gwesa uju ikummmwitika uMwanaake Kyala, ali nu buumi bwa bwila na bwila. Looli umundu gwesa uju ikunkaana, akaja nu buumi bwa bwila na bwila, paapo ingalалиси sya Kyala sikhwendelelaga ukuja pamyake bwila.

4

Jesu ikujoba nu nkiikulu uNsamalija

1 Po aBafalisai balinkupilika inongwa sya Jesu ukuti ikoosya nu kukaba abafundigwa bingi ukunkinda Johani.

2 Isya bwanalooli, Jesu akoosyaga, looli aba-fundigwa baake bo aba boosyaga.

3 Jesu bo asyageenie ukuti inongwa isyo sibalaniile, alinkusookamo nkiisu ikya Jutai pamopeene na bafundigwa baake, alinkubuuuka nkiisu ikya Galilai.

4 Bo bikubuuuka mu Galilai, baalondigwaga ukwendela nkiisu ikya mu Samalija.

5 Po balinkufika mu Samalija, nkaaja kamo aka baatigi mo mu Sikali. Akaaja ako kaali kifuki nu ngunda ugu Jaakobo aalimpeele ikilingo umwanaake, Joosefu.*

6 Apo kyalipo ikiina kimo ikya miisi iki baakitigi kiina kya Jaakobo. Iisuba bo lili pantu, Jesu alinkutuugala kumbali ku kiina ikyo ukuti atuusye, kunongwa jaa bukatale ubwa kwenda injila indali.

* **4:5 4:5** Bala kalata gwa Ubwandilo 33:19; 48:22.

7-8 Po abafundigwa baake balinkubuu ka nkaaja küküula ifindu, Jesu alinkusyala mwene pa kiina. Po unkiikulu jumo uNsamalija alinkwisa kükunega amiisi nkiina kila. Bo Jesu ammbwene, alinkummbuu la alinkuti, “Gwe nkiikulu ugwe, ngusuuma amiisi gamo agaa künwa.”

9 Po unkiikulu jula alinkummwamula Jesu alinkuti, “Ugwe uli Njuuta, une ndi Nsamalija. Sya kiswigo ukusuumma amiisi kümyangu.” Aajobile bo ulo paapo aBajuuta baakaanaga ukulya pamopeene na Basamalija.

10 Jesu alinkummwamula alinkuti, “Linga gwameenyi ifi Kyala ikulonda ukukupa nu kuti jo jwani uju ikukusuumma amiisi gamo agaa künwa, gwabagiile ukusuumma une, niine naabagiile ukukupa amiisi aga gikubapa abandu ubuumi bwa bwila na bwila.”

11 Unkiikulu jula alinkummwamula Jesu alinkuti, “Gwe taata, ugwe ukaja nu lugoje pamo ikyu künegela amiisi, kangti iki kisolofu fiijo, po kugaaga kuuugu amiisi ago, aga gikubapa abandu ubuumi?

12 Umwisukulu gwitu Jaakobo juujo aatueele ikiina ikyu miisi, aga aanwaga na baanaake, pamopeene ni finyamaana fyake ifya kutiima. Bule, kwibona ugwe uli nkulumba fiijo ukunkinda umwene?”

13 Po Jesu alinkummwamula alinkuti, “Umundu gwesa uju ikünwa amiisi aga gikufuma nkiina iki, iküümilwa kangti.

14 Looli umundu uju ikünwa amiisi aga une ngampa, atiküümilwaga bwila na bwila. Amiisi

aga ngampaga une gikujaga bo ulwa nyiibuko jaa miisi nkatì mmyake, iji jitikusuma siku, jikampaga ubusumi bwa bwila na bwila.”

15 Po unkikulu jula alinkusuma Jesu alinkuti, “Gwe taata, ngukusuma gumbepo amiisi aga ugajobile, ukuti ndingumilwangamo, kangi ndeke ukwisa kükunega amiisi nkiina iki!”

16 Jesu alinkummwamula alinkuti, “Buka ukankooolele undumego, gwise nagwe apa.”

17 Alinkwamula alinkuti, “Une ngeegigwa.” Jesu alinkummwamula alinkuti, “Ujobile isya nalooli ukuti ukeegigwa!

18 Namanga gwegiigwemo na banyambala bahaano mpaka ulu, joope unnyambala uju kutsugala nagwe akabalilo aka, akaja ndume. Ujobile isya nalooli.”

19 Unkiikulu jula alinkwamula alinkuti, “Gwe taata, liilino nsyageenie ukuti ugwe uli nkunguluka.

20 Abiisukulu biitü bammwipuutaga Kyala nkyamba iki ikyo Gelisimu,[†] loli umwe mwe Bajuuta mukuti tħabu kege kükummwipuuta Kyala mu Jelusalemu. Bule, ubwanalooli bo buliku?”

21 Jesu alinkummwamula alinkuti, “Gwe nkiikulu ugwe, itikaga isi ngujoba sya nalooli. Akabalilo aakikwisa aka aamutikummwipuutaga Taata Kyala nkyamba iki pamo mu tempeli ijaaj mu Jelusalemu.

[†] **4:20 4:20** *Nkyamba iki ikyo Gelisimu* ABasamalija biitikaga ukuti bikolondigwa ukummwipuuta Kyala nkyamba iki. Kunongwa ijo baajengile itempeli jaabo uko. Bala kalata gwa Ukkumbuka Ingomeesyo 11:29.

22 Umwe mwe Basamalija mukummwipuuta Kyala Blasio mukammany, looli Blasio twe Bajuuta tukummwipuuta Kyala Blasio tummeeny. Paapo aikubapoka abandu ukwendela kue Bajuuta.

23 Akabalilo kikwisa, kangi kafkile, aka abandu aba bikulonda ukummwipuuta Kyala kue bwanalooli, aabikummwipuutaga Taata bo muno Mbepo gwake abanangiisye, ukummwipuuta umwene muno ajiliile nalooli. Taata Kyala ikbalonda abandu aba bikummwipuuta kue njila ijo.

24 Kyala jo Mbepo. Abandu aba bikummwipuuta, bikulondigwa ukuti bammwipuutege bo muno Mbepo gwake abanangiisye, ukummwipuuta umwene muno ajiliile nalooli.”

25 Unkiikulu jula alinkummwamula alinkuti, “Mmeenye ukuti Meesija ikwisa, Blasio bikuti Kilisiti. Kangi mmeenye ukuti bo iisile ikwisa kutulingaania syosa.”

26 Po Jesu alinkummwamula alinkuti, “Une, ne ngujoba na nungwe, jo Blasio ugwe kannjoba.”

27 Akabalilo ako abafundigwa baake balinkwisa, balinkuswiga fijo bo Jesu ikujoba nu nkiikulu.[‡] Looli najumo umfundigwa Blasio aalinndaalusisiisye Jesu ukuti, “Kulonda ifiki kumyake?” pamo ukuti, “Fiki kujoba nagwe?”

28 Unkiikulu jula alinkujileka indeko jaake ijaajaa miisi palapala, alinkubusuka nkaaja. Bo afikile

[‡] **4:27 4:27** *Balinkuswiga fijo bo Jesu ikujoba nu nkiikulu*
Abamanyisi baa Bajuuta bakaajobaga na bakiikulu bo balibene,
fijo ukujoba na bakiikulu abaheesya.

alinkubabuula abandu alinkuti,

²⁹ “Tubuuke mukankeete umundu uju aambuuile syosa isi mbombolemo. Bule, umundu ujo abagiile ukuja jo Meesija uju tukusuu bila ukuti ikwisa?”

³⁰ Po bo abandu bapiliike isyo, balinkusookamo nkaaja kala, nu kwanda ukubuu ka kuno Jesu aaliko.

³¹ Bo abandu bala bakaali ukufika, abafundigwa baake balinkunsuuma balinkuti, “Gwe Mmanyisi, isaga pakulya ifindu.”

³² Looli umwene alinkubaamula alinkuti, “Une ndi ni findu ifya luko ulangi ifi umwe mukafimanya.”

³³ Po abafundigwa baake balinkwanda ukulaalusania balinkuti, “Bule, alipo umundu uju iisile kukumpapo ifindu bo tukajapo?”

³⁴ Jesu alinkubaamula alinkuti, “Ifindu fyangu une ko kubomba isya bwigane bwa Taata uju aalindumile, kukumaliisya imbombo jaake.

³⁵ Umwe mukuti, ‘Gisyele imyesi mina itolo ukufika untondolo.’ Looli sikaja bo u! Namukeete imigunda muno gijiiliile. Ifya kutondola fikomile ukuti fitondoligwe.

³⁶ Kangi untondoli akabile umfwalo gwake. Ali pakubungaania mu ndamba syake ifi atondwile, kokuti ubuumi bwa bwila na bwila. Po umbyali nu ntondoli boosa bikusekelaga pamopeene. §

³⁷ Bulipo ubujobi ubu bukuti, ‘Umundu jumo

§ **4:36 4:36** Umbyali nu ntondoli boosa bikusekelaga pamopeene Johani uMoosi aabyele imbeju, akabalilo aka Jesu ali pakutondola. Untondolo bo bafundigwa bingi aba bikummwitika.

ikubyala imbeju, ujungi ikutondola.' Ubujobi ubo bwa nalooli.

³⁸ Naabatumile umwe kakutondola ifi mukaabyele. Abandu abangi baabombile imbombo joosa ingafu, umwe mukukaba kunongwa jaa mbombo jaabo."

ABasamalija bikummwitika Jesu

³⁹ ABasamalija bingi abaa nkaaja kala akaa mu Sikali, balinkummwitika Jesu, paapo baapiliike isi unkiikulu jula aajobile ukuti, "Umundu ujo aambuuilile syosa isi mbombilemo."

⁴⁰ Po aBasamalija bala balinkufika apa Jesu aalipo, balinkunsuuma fijo ukuti atuugalepo pamopeene nabo. Po alinkutuugala nkaaja ako amasiku mabili.

⁴¹ Nkabalilo aka, abandu bingi fijo balinkummwitika Jesu kunongwa jaa isi aajobaga.

⁴² Balinkummmbuuula unkiikulu jula balinkuti, "Mpaka ulu tammwitiike umundu uju kunongwa jaa syene isi utubuuilile ugwe. Looli ulu tubagiile ukummwitika fijo, paapo t

u

piliike jujuswe isi ikujoba. Kangi tasyageenie ukuti nalooli umundu uju jo Mpoki gwa kiisu."

Jesu ikummhbumbuuhsya umwana gwa ndon-gosi

(Matai 8:5-13; Luuka 7:1-10)

⁴³ Amasiku mabili bo gakindile, Jesu alinkuusokamo nkaaja akaa mu Sikali, alinkubuuaka mu Galilai.

44 Jesu aajobile ku bafundigwa baake ukuti, unkunguluka atikwimikigwa na bandu abaa kumyabo.

45 Abandu abaa mu Galilai balinkummwambilila kanunu, paapo boope baabuukile ku kyaka kya Pasa mu Jelusalemu, koope baasibwene syosa isi Jesu aabombile.

46 Po Jesu alinkubuuka kangi nkaaja akaa mu Kana aka kali mu Galilai. Nkaaja aka mo muno aasanwisye amiisi ukuja finga. Aalimo undongosi jumo ugwa silikali mu Kapelinaumu uju umwanaake undumyana aali mbine.

47 Undongosi ujo aapiliike ukuti Jesu iisile kangi mu Galilai, ukufuma nkiisu ikya Jutai. Alinkubuuka kwa Jesu nu kunsuuma fijo ukuti abuuke mu Kapelinaumu, kükummbumbulusya umwanaake, uju aali kifuki ukufwa.

48 Jesu alinkummwamula undongosi jula alinkuti, “Mwe bandu umwe, bule, mukabagila ukuanyiitika kisita kfibona ifika ifikulumba?”

49 Undongosi alinkummwamula alinkuti, “Gwe Ntwa, ngakusuuma, tubuuke ukammbumbulusye umwanangu bo akaali ukufwa.”

50 Looli Jesu alinkummwamula alinkuti, “Buuakaga kumyinu, umwanaako abumbulwike.” Undongosi jula alinkwitika amasyu gaa Jesu, po alinkubuuka kumyake.

51 Undongosi jula bo ikwenda mu njila, alinkwaganila na babombeli baake. Balinkummmbuula balinkuti, “Umwanaako abumbulwike, nkafu itolo.”

52 Po alinkubalaalussya alinkuti, “Abumbulwike ukwandila ndili?” Abeene balinkummwamula balinkuti, “Abumbulwike ukwandila mmajolo pamuusi, isala jaa 7:00.”

53 Po ugwise ugwa ndumyana jula alinkusyagania ukuti abumbulwike ukwandila akabalilo kalakala aka Jesu aatile, “Umwanaako abumbulwike.” Po undongosi jula pamopeene na baa nnyumba jaake balinkummwitika Jesu.

54 Ulus lwalis lwa bibili Jesu ukufuma mu Jutai ukubomba ikiika mu Galilai.

5

Jesu ikummbumbulusya uju ikukwema

1 Bo sikindile isyo, Jesu alinkubuuka nkaaja akaa mu Jelusalemu, kukusekela ikyaka kimo ikyaka Bajuuta.

2 Nkaaja ako, kyalipo ikipata ikinywamu iki ingamu jaake baatigi, Kipata kya Ng'oosi.* Kifuki ni kipata ikyo, kyalipo ikisiba iki ingamu jaake mu njobeloo jaabo baatigi Betisaita. Gaalipo amabalaasa mahaano aga gaali ni mbanda. Amabalaasa ago gaasyunguutiile ikisiba ikyo.
3 Pa kipepo ikyaka mabalaasa ago, baalambalalaga ababine bingi, bo abafwa maaso, aba

* **5.2** *Kipata kya Ng'oosi* Akaaja kaa Jelusalemu baajengile iilinga ilya mabwe, lyasyunguutiile akaaja koosa. Iilinga ilyo lyali ni fipata fingi. Kukuti kipata kyalii ni ngamu jaake. Ikipata kimo baakipeele ingamu ijaa, “Kipata kya Ng'oosi,” paapo ikipata ikyo kyalii kifuki ni sokoni, iji buulisyangapo ing'oosi ni finyamaana ifingi. Bala kalata gwa Nehemija 3:1; 12:39.

bikukwema, na aba balalile. [Baaguulilaga amiisi ukusukaanika,

⁴ paapo ugwandumi gwa Kyala iisaga akabalilo kamo kukugasukaania amiisi nkisiba kila. Umbine ugwa kwanda ukwingila aabumbulukaga ububine bwake ubu aali nabo.]†

⁵ Pa kisiba kila aalipo unnyambala jumo uju aali mbine ifyinja 38.

⁶ Po Jesu alinkummbona alambaleele pala. Bo ameenye ukuti abinile akabalilo akatali, alinkunndaalusya alinkuti, "Bule, ugwe kulonda ukubumbuluka?"

⁷ Po umbine jula alinkummwamula Jesu alinkuti, "Gwe taata, akajapo umundu ugwa kuumbiika nkisiba bo amiisi gikusukaanika. Paapo bo ngulonda ukwingila nkisiba ikyo, umundu ujungi ikatalapo nkyeni mmyang'u."

⁸ Po Jesu alinkummbuula umbine jula alinkuti, "Sumuka, pimba ubulili bwako, buakaga."

⁹ Nakalinga, umundu jula alinkubumbuluka ububine bwake, alinkupimba ubulili bwake alinkwanda ukusyanguutila syunguutila palapala.

Jesu aalimmbumbulwisye umundu ujo pi isiku ilya pa Sabati.‡

¹⁰ Po abalongosi baa Bajuuta balinkummbuula umundu jula, uju Jesu aalimmbumbulwisye balinkuti, "Umwisyugu isiku lya Sabati, indagilo sitikukwitikisyu ukupimba ubulili bwako."

¹¹ Looli umundu jula alinkubaamula alinkuti, "Umundu uju aambumbulwisye jo uju

† 5:4 5:3-4 Baakalata bambo abaa ijolo bakaja na masyu aga.

‡ 5:9 5:9 **Isabati** Bala ku Isyakulingaania.

aambuuile ʉkʉti mbimbe ubulili bwangʉ mbuukege."

12 Po abalongosi bala balinkunndaalusya balinkuti, "Bule, jo jwani uju akubuuile ʉkʉbomba bo ʉlu?"

13 Looli umundu jula akaalimmeenyə uju aalimmbumbulwisye, paapo Jesu aasookilepo pa kilündilo kya bandu, aba baalipo pala.

14 Iliisikʉ lilalila bo kakindilepo akabalilo kanandi, Jesu alinkwakummwaga umundu jula ndupaso lwa tempeli, alinkunsoka alinkuti, "Pilikisyə, liilino ubumbulwike. Ulingatulaga kangi inongwa, paapo linga kwendelela ʉkutula inongwa, aakutaamigwa fijo ʉkukinda akabalilo aka gwataamigwaga kubwandilo."

15 Nakalinga, umundu jula alinkunndeke Jesu, alinkugomokelako kangi kubabuula abalongosi baa Bajuuta, ʉkʉti jo Jesu uju ammbumbulwisye.

16 Po abalongosi baa Bajuuta balinkwanda ʉkuntaamya Jesu, paapo aababumbulusya abandu pi isiku ilya pa Sabati.

Abandu bikukaba ubuumi ʉkwendela ku Mwana gwa Kyala

17 Looli Jesu alinkubabuula alinkuti, "Taata ikubomba imbombo amasiku goosa kisita kuleka. Po na niine ngubomba imbombo kisita kuleka."

18 Kunongwa ijo, abalongosi baa Bajuuta balinkwanda ʉkʉlonda injila ijaa kʉnnngoga Jesu. Baabombole bo ulo paapo jikaa jeene inongwa ijaa kʉkilania iSabati, looli paapo aajobaga ʉkʉti

Kyala jo Gwise. Ku njila ijo iibiiikaga ukuti ali bo muno ajiliile Kyala.

19 Jesu alinkubabuula abalongosi bala alinkuti, "Nalooli nikubabuula, une ne Mwanaake, ngabagila ukubomba syosyosa ku maka gangu. Une ngusibomba syene isi ngummbona Taata ikusibomba, kangi syosa isi Taata ikusibomba, syo isi na niine ne Mwanaake ngusibomba.

20 Taata aanganile une, jo nongwa iji ikusunangisya imbombo syosa isi ikusibomba, kangi aikusunangisya muno angubombelaga ifika ifikulumba ukukinda ifyo, po mukuswigaga fijo.

21 Bo ulu Taata ikubasyusa abafwe nu kabapa ubumi bwa bwila na bwila, bo lululo na niine mbagiile ukubapa ubumi abandu aba niiganile ukubapa.

22 Taata atikunnndonga umundu gwesa jula, looli ambeele une ubulagili ubwa kubalonga abandu boosa.

23 Ku njila ijo, abandu boosa aabikusunyimika bo ulu bikummwimika Taata. Umundu gwesa uju atikusunyimika une ne Mwanaake, po atikummwimika Taata uju andumile.

24 "Nalooli nikubabuula, abandu boosa aba bikugapilika amasyu gangu nu kummwitiika Kyala uju andumile, bali nu buumi bwa bwila na bwila. Aabatikulongigwa ku butulanongwa bwabo, looli balobwike ukufuma mbufwe nu kwingila mbumi bwa bwila na bwila.

25 Nalooli nikubabuula, akabalilo kikwisa, kangi kafikile, aka abafwe aabikupilika isi ne

Mwana gwa Kyala ngujoba. Po aba bikupilikaga, bikujaga nu buumi bwa bwila na bwila.

²⁶ Bo ulu Taata ali na maka agaa kumpapo umundu ubuumi bwa bwila na bwila, na niine ne Mwanaake ambeeble amaka aga kubapapo abandu ubuumi bwa bwila na bwila.

²⁷ Kangi ambeeble amaka agaa kubalonga abandu, paapo une ne Nnyamundu.

²⁸ Mulingaswigaga! Aakikwisa akabalilo aka abafwe boosa bikwisa kumbilikaga bo ngubakoolela,

²⁹ bikwisa kusooka mmapumba gaabo, bikwisa kusyusigwa na Kyala. Aba baabombaga inunu, bikwisa kueeligwa ubuumi bwa bwila na bwila, looli aba baabombaga imbiibi, bikwisa kulongigwa.”

Aba bikunnjoba Jesu ukija jo gwa bwanalooli

³⁰ Jesu alinkwendelela ukujoba alinkuti, “Kakajako akandu nakamo aka mbagile ukukabomba ku bulagili bwangu. Ngubalonga abandu ukukongana na muno Taata ikumbumulila. Kunongwa ijo ubulongi bwangu bwa nalooli, paapo ndikubomba isi niiganile une, looli ngubomba isya bwigane bwa Kyala, uju andumile.

³¹ Linga ngubabuula umwe inongwa syangue jujuune, mukabagila ukwitika isi ngujoba ukuti sya nalooli.

³² Leelo Taata joope ikusijoba inongwa syangue kumyinu, na niine mmeenye ukuti syosa isi ikuunjoba sya nalooli.

33 Umwe mwabatumile abandumi kwa Johani uMoosi, joope aaliinjobile isya nalooli kumyinu.

34 Une ndikusuubila isi abandu bikunnjoba, looli ngubabula syosa isyo ukuti mupokigwe.

35 "Johani uMoosi abunangiiye ubwanalooli kumyinu, bo ulwa nyaale muno jikwakila nu kumulika mu ngiisi. Umwe mwalusaaliile ulumuli uho kukabalilo akanandi.

36 Looli ndi nasyo isi sikusisimikisya fijo, sikindilepo isi Johani aajobaga. Paapo imbombo isi Taata aalimbeele ukuti nsibombege syo isi sikunangisya ukuti Taata Kyala, jo uju andumile.

37 Joope Taata uju andumile une, aasisimikiisye une kumyinu. Umwe mukapilikamo siku iisyu lyake, kang*i* mukammbonamo siku muno aj*u*lliile.

38 Mukukaana ukugabi*ika* amasyu agaa Kyala mu ndumbula syinu paapo mutikunyiitika une, ne Kyala andumile kumyinu.

39 Mukwijuula fijo ukubala Kalata uMwikemo, paapo mukwinogona ukuti mubagiile ukukabamo ubuumi bwa bwila na bwila. Nalooli isyo sikusisimikisya une,

40 leelo mukukaana ukwisa kumyangu, ukuti mupeeligwe ubuumi bwa bwila na bwila.

41 "Inyango jangu kukaja ko kukaba ubusisya ukufuma ku bandu.

42 Looli mbameeny*e* umwe muno muj*u*lliile, ukuti mukanngana Kyala mu ndumbula syinu.

43 Une niisile ku bulagili bwa Taata, looli mukukaana ukunyambilila. Linga umundu ujung*i* ikwisa ku bulagili ubwake mwene, aamukummwitika nu kummwambilila.

44 Mwiganile ʉkwimikigwa na biiniinu, looli mutikwijʉula ʉkulonda ʉlwimiko ʉlu lukʉfuma kwa Kyala jʉwjo. Po leelo, mubagiile bʉleebʉle ʉkuunyiitika une?

45 “Mulingiinogonaga ʉkuti une angubasitaaka kwa Taata. Himma! Moose jo ʉjʉ aikubasitaaka, paapo jo ʉjʉ mukunsʉbila.

46 Linga nalooli mwaliitiike amasyʉ agaa Moose, po mwabagiile ʉkuunyiitika na niine, paapo Moose jo ʉjʉ aasimbile ɨnongwa syangʉ.

47 Mutikwitika amasyʉ gaa Moose. Po mubagiile bʉleebʉle ʉkwitika amasyʉ gangʉ?”

6

*Jesu ikubaswila abandʉ bingi fijo
(Matai 14:13-21; Maalika 6:30-44; Luhka 9:10-17)*

1 Bo sikindile isyo, Jesu alinkuloboka sumbi Galilai, ʉjʉ ingroupu ijingi jo sumbi Tibelija.

2 Ikilundiilo ɨkinywamu ɨkya bandʉ bankongaga Jesu, paapo baafibonaga ifika ifi aabombaga kʉ babine.

3 Po Jesu na bafundigwa baake balinkufyuka pa kyamba kimo, balinkutuugala pamopeene.

4 Akabalilo ako, ɨkyaka kya Pasa kyalí kifuki.

5 Jesu alinkukeeta, alinkukibona ikilundiilo ɨkinywamu ɨkya bandʉ, iki kiisaga kʉmyake. Po alinkunndaalʉʉsyə Filipo alinkuti, “Filipo, bʉle, tʉbagiile ʉkwakʉula kʉugʉ ifindʉ ifya kʉbaswila abandʉ boosa aba?”

6 Jesu aalinndaalʉʉsiisye Filipo bo ulo, ʉkuunngela, paapo aameenye isya kʉbomba.

7 Filipo alinkummwamula alinkuti, “Nalinga twalondaga uku^yaga ifindu ukuti kukuti mundu akabepo fimo, leelo indenali imia ibili* sik-abagila ukufwana.”

8 Po Andeleja, uju aali mfundigwa ujungi, kang*i* gwamyabo gwa Simoni Peeteli, alinkummwamula Jesu alinkuti,

9 “Gwe Ntwa, alipo undumyana jumo apa, uju ali ni fisyesye fihaano ifya syaili nu tu*wi* utunandi tubili. Leelo ifindu ifi fibagiile buleebule ukukifwana ikilundilo iki?”

10 Po Jesu alinkubalagila abafundigwa baake alinkuti, “Namubabule abandu batuugale paasi.” Pabujo bula lyalipo iliisu lingi, boosa baatuugeele paasi. Nkilundilo kila, baalimo abanyambala 5,000 buno.

11 Po Jesu alinkwega ifisyesye fila, alinkugwa ulupi kwa Kyala, alinkufimenya, alinkubajabila abandu boosa aba baalipo pala. Alinkubomba bo ulo na ku tu*wi* tula, bo muno baalondelaga ukulya.

12 Abandu boosa bo biikwite, Jesu alinkubabula abafundigwa baake alinkuti, “Namubungaania ifindu fyosa ifi fisyele, ukuti fingiisa koonangika.”

13 Po balinkubungaania ifindu fyosa ifi fyasyele nu kwisusya ifiibo kalongo na fibili.

14 Abandu bala bo bakibwene ikiika iki Jesu aabombe, balinkujoba balinkuti, “Nalooli

* **6:7 6:7** *Indenali imia ibili* gwali mfwalo gwa masiku imia ibili. Bala iisyu **Indenali** ku Isyakulingaania.

umundu uju nkunguluka gwa Kyala, jo uju twasubilaga ukuti ikwisa pakiisu apa.”[†]

15 Jesu alinkumanya ukuti abandu bala bikulonda ukunkola, nu kummbiika ku maka ukuja Malafyale gwabo. Looli umwene alinkusookapo alinkubuuka kangi mwene ku kyamba.

*Jesu ikwenda pamwanya pa miisi
(Matai 14:22-33; Maalika 6:45-52)*

16 Akabalilo akaa namajolo, abafundigwa baa Jesu balinkusuluka ukubuuka kwa sumbi Galilai.

17 Balinkwingila mwi ibooti, nu kwanda ukuloboka sumbi ukubuuka mu Kapelinaumu. Akabalilo aka jaali ngiisi, looli Jesu aakaali ukufika, ukuja pamopeene nabo.

18 Po sumbi alinkusambuuka, paapo umbelo unkali fijo gwakulaga.

19 Abafundigwa baa Jesu bo bafigilepo iibooti ikilomita ihaano, pamo ntandatu bueno, balinkummbona Jesu ikwenda pamwanya pa miisi, ukusegelela kwi ibooti, po balinkutiila fijo.

20 Po Jesu alinkubabuula alinkuti, “Jo une! Mungatiilaga!”

21 Po abeene baalondaga ukuti ingile mwi ibooti. Nakalinga iibooti lilinkufika kwi isiilya kuno baabuukaga.

Jesu fyo findu ifi fikubapa ubumi abandu

22 Kilaabo kyake, ikilundilo ikya bandu aba baasyele kwi isiilya ilingi ilya sumbi, balinkusyagania ukuti lilipo iibooti limolyene

[†] **6:14 6:14** Bala kalata gwa Ukuumbuka Ingomeesyo 18:15-22.

itolo pala. Kangi balinkusyagania unction Jesu akaabuukile mwi ibooti lila pamopeene na bafundigwa baake, looli abafundigwa baake baabuukile beene.

23 Po abandu abangi balinkwisa na mabooti agangi unction mu Tibelija, balinkufika apa ikilundilo kya bandu baaliile ifisyesye, bo Jesu agwile ulapi kwa Kyala.

24 Po ikilundilo ikya bandu bala, bo basyageenie unction Jesu akajapo pala, na bafundigwa baake boope bakajapo, balinkwingila mma-booti gala, balinkubwuka mu Kapelinaumu kukanndonda Jesu.

25 Abandu bala bo bafikile kwi isiiya ilya sumbi, balinkummwaga, balinkunndaalusya balinkuti, "Gwe Mmanyisi, gwisile ndili kuno?"

26 Jesu alinkubaamula alinkuti, "Nalooli nikubabuela, mmeenye unction mukundonda somma kunongwa jaa kufyagania ifika ifi naabombile, looli paapo naabapeele ifisyesye, mwaliile nu kwikuta.

27 Mulingabombaga imbombo kunongwa jaa kukaba ifindu ifi fikoonangika, looli mubombege kunongwa jaa findu ifi fitikoonangika, ifi fikubapa ubumi bwa bwila na bwila. Une ne Nnyamundu ngubapa abandu ifindu ifyo, paapo Taata Kyala aanangiisye pabwelu amaka ganga agaa kubomba isyo."

28 Po abeene balinkunndaalusya balinkuti, "Bule, tuti fiki unction tusibombege imbombo isi Kyala ikusilonda?"

29 Jesu alinkubaamula alinkuti, "Imbombo iji Kyala ikulonda mujibombege, jo jaa kusyitiika

une, ne ndumiigwe nagwe.”

³⁰ Balinkunndaalusya balinkuti, “Bule, kubomba kiika nki ukuti tukibone, nu kwitika? Kubomba mbombo jiliku?

³¹ Abiisukulu biit baaliile imana bo bali ndangalangala,[‡] bo ulu sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo ukuti, ‘Aabapeele ifindu ifya kufuma kumwanya.’ ”§

³² Po Jesu alinkubabuula alinkuti, “Nalooli nikubabuula, akaja jo Moose uju aabapeele abiisukulu biinu ifindu fila, looli jo Taata uju liilino ikubapa umwe ifindu ifya nalooli ifya kufuma kumwanya.

³³ Namanga ifindu ifya Kyala fyo ifi ikufituma ukufuma kumwanya, ukuti fibape ubumi bwa bwila na bwila, abandu boosa abaa pakiisu apa.”

³⁴ Po balinkummwamula balinkuti, “Gwe Ntwa, tukusuma utupege ifindu ifya luko ulo amasikku goosa.”

³⁵ Jesu alinkubaamula alinkuti, “Une ndi findu ifi fikubapa ubumi. Umundu gwesa uju ikwisa kumyangu, nu kusnyiitika, jitikwisa kunnndumamo siku injala, kangi atikwisa kusmilmwamo siku.”

Jesu ikubomba isya bwigane bwa Taata

³⁶ “Looli une mbabuulile ukuti na paapo muumbwene, mukaali mutikusnyiitika.

[‡] **6:31** **6:31** ABanyaaisilaili baapeeliigwe na Kyala ifindu ifi baatigi Mana. Bala kalata gwa Ukusooka 16. § **6:31** **6:31** Bala kalata gwa Isabuli 78:24.

37 Abandu boosa aba Taata ikumbapo, bikwisa kumyangu nu kuanyiitika. Kang*i* une ndikunkaana najumo uju ikwisa kumyangu.

38 Paapo une niisile ukufuma kumwanya ukuti nsibombege isya bwigane bwa Taata uju andumile. Ngiisa kukusibomba isya bwigane bwangu.

39 Bwigane bwa Taata uju andumile, ukuti ndingiisa kunsobesya najumo ndi bala ambeele, looli mbasyusye boosa, baje buumi pi isiku lya bulungi.

40 Paapo ubwigane bwa Taata bo ubu, kukuti mundu uju ikusyagania ukuti une ndi Mwanaake, nu kuanyiitika, akabe ubuumi bwa bwila na bwila. Une ngwisa kunsyusya pi isiku lya bulungi.”

41 Po aBajuuta balinkwanda ukwibuneesya paapo Jesu aalijobile ukuti, “Une ndi findu ifi Kyala afitumile ukufuma kumwanya.”

42 Balinkulaaluusania balinkuti, “Bule, umundu uju akaja jo Jesu, umwana gwa Joosefu, uju tubameenye abapaapi baake boosa? Po abagiile ukujoba buleebule ukuti afumile kumwanya?”

43 Jesu alinkubaamula alinkuti, “Namuleke ukwibuneesya mwibeene.

44 Akajako umundu uju abagiile ukwisa kumyangu, linga Taata uju andumile akanndon-gosya. Na niine ngwisa kunsyusya pi isiku lya bulungi.

45 Mwa Kalata uMwikemo unkunguluka jumo aasimbile ukuti, ‘Kyala aikubamanyisya abandu

boosa.* Po leelo ʉmundʉ gwesa ʉjʉ ikupilikisya nʉ kʉmanyila ʉkʉfuma kwa Taata, jo ikwisa kʉmyangʉ.

46 Ndikuti aliko ʉmundʉ ʉjʉ ammbwenemo Taata Kyala. Looli ʉne niimwene nʉmmbwene, paapo mfumile kʉmyake.”

ʉkʉndya nʉ kʉnnwa Nnyamundʉ

47 “Nalooli nikubabʉla, ʉmundʉ gwesa ʉjʉ ikʉnyiitika ʉne, ali nʉ bʉumi bwa bwila na bwila.

48 ʉne ndi findʉ ifi fikubapa abandʉ ʉbʉumi bwa bwila na bwila.

49 Na paapo abiisukʉlʉ biinu baaliile imana ndʉngalangala, poope baafwile.

50 Looli apa filipo ifindʉ ifi fifumile kwa Kyala. Linga ʉmundʉ aliile ifindʉ ifyo, atiisakʉfwamo sikʉ.

51 ʉne ndi findʉ ifi fifumile kʉmwanya, ifi fikubapa abandʉ ʉbʉumi. ʉmundʉ gwesa ʉjʉ ikʉlya ifindʉ ifi, ikʉja nʉ bʉumi bwa bwila na bwila. Ifindʉ ifi go mbili gwangu, ugʉ angugʉsoosya kʉ bandʉ boosa, ʉkuti bajege nʉ bʉumi bwa bwila na bwila.”

52 Po aBajuuta balinkwanda ʉkukaanikana nʉ kulaalusania, balinkuti, “ʉmundʉ ʉjʉ abagile bʉleebʉle ʉkutupapo ʉmbili gwake, ʉkuti tʉgʉlye?”

53 Looli Jesu alinkubabʉla alinkuti, “Nalooli nikubabʉla, linga mutikʉgʉlya ʉmbili gwangu, nʉ kʉnnwa iilopa lyangu ʉne ne Nnyamundʉ, mutikujaga nʉ bʉumi bwa bwila na bwila.

* **6:45 6:45** Bala kalata gwa Jeesaja 54:13.

54 Umundu gwesa ụjụ ikülya ụmbili gwangụ nü künwa iilopa lyangụ, ali nü bueumi bwa bwila na bwila, na niine ngwisa künsyusya pi isikụ lya bulungi.

55 Paapo ụmbili gwangụ fyo findu fya nalooli, ni ilopa lyangụ fyo fya künwa ifya nalooli.

56 Umundu gwesa ụjụ ikülya ụmbili gwangụ nü künwa iilopa lyangụ, ikwendelelaga üküja mmyangụ na niine ngujaga mmyake.

57 “Bo apa Taata ụjụ andumile mbeumi, une ngukaba ubueumi ükufuma kümnyake. Bubuebo umundu gwesa ụjụ iküandya une, ikukaba ubueumi ükufuma kümnyangụ.

58 Po une ndi findu ifi fifumile kwa Kyala. Ifindu ifi, fikafwana ni findu ifi abiisukulu biinu baaliile. Abeene baafwile. Looli umundu gwesa ụjụ ikülya ifindu ifi, iküjaga nü bueumi bwa bwila na bwila.”

59 Jesu aajobile amasye aga bo ali pakümanyisya mu sinagogi,[†] kula ku Kapelinaemu.

Abafundigwa bingi bikuleka ukummwitika Jesu

60 Bo bapiliike isyo, bingi ndi aba bankongaga balinküjobesania balinkuti, “Imanyisyo isi ngafu fiyo! Bule, jo jwani abagiile üküsüitika?”

61 Jesu bo asyageenie üküti bikwibunesya kuli isi ajobile, alinkübalaaluesya alinkuti, “Bule, isye ili likübapela ükwikinyamo?

[†] **6:59 6:59 Isinagogi** Bala ku Isyakulingaania.

62 Po sikujaga buleebale, linga mukuumbona ne Nnyamundu, ngufyuka ukubusuka kumwanya kuno naaliko kubwandilo?

63 Mbepo gwa Kyala jo uju ikubapa abandu ubumi. Umundu akabagila ukubomba nasimo ku maka gaake mwene. Amasya aga mbabuulile gikuntwala kumyinu Mbepo gwa Kyala, nu buumi bwa bwila na bwila.

64 Leelo balipo bamo pakati pamycinu aba bikukaana ukusunyiitika.”

Jesu aajobile bo ulo paapo aameenye ukufuma kubwandilo ukuti bo baani aba aabikunkaana ukummwitika, nu kuti jo jwani uju aikwisa kunnidiila.

65 Po alinkwendelela ukujoba alinkuti, “Jo nongwa iji mbabuulile ukuti, akajapo umundu uju abagiile ukwisa kumyangu, linga Taata akandongosya.”

66 Ukufuma akabalilo kala, bingi ndi aba bankongaga balinkunndeke, baalekile ukulongosania nagwe kangi.

67 Po Jesu alinkubalaalusa bala kalongo na babili alinkuti, “Bule, na numwe mukulonda ukundeka?”

68 Simoni Peeteli alinkwamula alinkuti, “Gwe Ntwa, jo jwani ujungi, uju tubagiile ukubusuka kumyake? Ugwe gwimwene uli na masya aga gikutupa ubumi bwa bwila na bwila.

69 Uswe tukwitika, kangi tumeenye ukuti ugwe uli Mwikemo ukufuma kwa Kyala.”

70 Po Jesu alinkubabuula alinkuti, “Naabasalile umwe kalongo na babili ukuja bafundigwa bangu, looli ju mo pakati pamycinu ikulongosigwa na Seetano.”

71 Apa Jesu annjobaga Juuta uumwana gwa Simoni Isikalyoti. Ujo jo uju aaliisile kūnndiila Jesu, na paapo ali jumo mbafundigwa kalongo na babili.

7

Jesu ikubuuaka kue Jelusalemu pa kyaka ikyaka fitembe

1 Isyo bo sikindile, Jesu alinkwanda ukusyunguutila ntwaja utwa mu Galilai. Akaalondaga ukusyunguutila mu Jutai, paapo abalongosi baa Bajuuta baalondaga ukunngoga.

2 Akabalilo akaa kyaka kya Bajuuta ikyaka fitembe* kaasegeliile.

3 Po abanuguna baa Jesu balinkummbuula balinkuti, "Sookapo apa, ubuuke mu Jutai ukuti aba kubalongosya bakafibone ifika ifi kubomba.

4 Linga umundu ikulonda ukuja mfumuke ku bandu, atikubomba imbombo syake kubutiit. Linga ugwe ubagiile ukubomba syosa isi, gwinangisye ku bandu boosa ukuti bakumanye."

5 Abanuguna baajobile bo ulo paapo boope bakaalimmwitiike Jesu ukuja jo Meesija.

* **7:2 7:2 Ikyaka ikyaka fitembe** kyalí kyaka iki aBajuuta baasekelaga untondolo ugwa maafilu ni seke isya misyunguti, nu kusuma ifula ijaa kyinja iki kikwisa. Bo bikusekela ikyaka ikyo, baatuegalaga mfitembe ifi baajengiile amaani gaa mipiki. Baabombaga bo ulo ukukumbuka muno abiisukulu baabo baalyendile injila nu kutuugala ndungalangala ifyinja amalongo mana. Bala kalata gwa Abanyaleebi 23:33-43. Abandu bingi baabuukaga ku Jelusalemu kukusekela ikyaka ikyo pamopeene.

6 Po Jesu alinkubabuula alinkuti, “Akabalilo kangu akaa kubuuka kakaali ukufika, looli umwe mubagile ukubuuka akabalilo koosa.

7 Abandu abaa pakiisu apa bakabagila ukubabenga umwe, looli bikuumbenga une paapo nikubabuula nikuti, isi bikubomba mbiibi.

8 Namufyuke mwibeene ukubuuka mu Jelusalemu ku kyaka. Une ndikubuuka, paapo akabalilo kangu kakaali ukufika.”

9 Jesu bo ajobile isyo, alinkusyala nkiisu ikya Galilai.

10 Leelo bo abanuguna babuukile mu Jelusalemu ku kyaka, Jesu joope alinkufyuka, looli kisita kwinangisya pabwelu.

11 Po abalongosi baa Bajuuta, bo bali pa kyaka, balinkunndonda Jesu. Balinkubalaaluusya abandu balinkuti, “Ali kuugu umundu jula?”

12 Abandu bingi ukufuma nkilundilo kila, baakaanikanaga isya Jesu. Bamo baatigi Jesu mundu nnunu, looli bamo baatigi Jesu mundu uju ikubasyoba abandu.

13 Po akaalipo umundu uju annjobaga Jesu pabwelu, kunongwa jaa kubatiila abalongosi baa Bajuuta.

Jesu ikubamanyisya abandu mu tempeli

14 Bo amasiku agaa kyaka gafikile pakati, Jesu alinkubuuka, alinkwingila ndupaso ulwa tempeli, alinkwanda ukubamanyisya abandu.

15 Po abalongosi baa Bajuuta balinkuswiga nu kwanda ukujobesania balinkuti, “Bule, umundu uju abagiile ukusimanya buleebule syosa isi kisita kumanyilamo?”

16 Po Jesu alinkbabuala alinkuti, “Imanyisyo isi ngumanyisya sikaja syangu, looli sifumile kuli uju andumile kamyinu.

17 Umundu gwesa uju ikulonda ukubomba isya bwigane bwa Kyala, ikusyagania ukuti imanyisyo isi sifumile kwa Kyala, nu kuti ndikujoba ku maka gangu.

18 Umundu gwesa uju ikujoba ku maka gaake, ikwilondela ubusisya bwake mwene. Looli uju ikulonda ubusisya ubwa jula antumile, ikujoba isya nalooli, sikaja sya butungulu.”

Meesija jo nkulumba ukunkinda Moose

19 Jesu alinkwendeleta ukujoba alinkuti, “Mumeenye ukuti Moose aabapeele abiisukulu biiu indagilo sya Kyala. Looli najumo umundu pakati pamynu uju ikusikonga indagilo isyo. Po fiki mukulonda ukusungoga?”

20 Ikilundilo ikya bandu kilinkummwamula kilinkuti, “Ugwe uli ni mbepo inyali! Bule, jo jwani uju ikulonda ukukugoga?”

21 Jesu alinkbaamula alinkuti, “Naabombile ikiika kimo pi isiku ilya pa Sabati, umwe mwesa mwanyomwike.[†]

22 Keeta, Moose aabalagiile umwe ukubabuuta kukyeni[‡] abaaniinu abanyambala, na paapo abiisukulu baake bo aba baalyandiisye ulwiho ulu, bo akaali ukwisa Moose. Umwe muli nu

[†] **7:21** **7:21** Jesu ikujoba ikiika kya kummbumbulusya umbine pa kisiba Betisaita, pi isiku ilya pa Sabati. Bala kalata gwa Johani 5:1-15. [‡] **7:22** **7:22** **Ukubuutigwa kukyeni** Bala ku Isyakulingaania.

Iwiho ʉlwa kʉbabuuta kʉkyeni abaaniinu na pi isikʉ ilya pa Sabati.

23 Linga mukwijʉula ʉkukonga indagilo sya Moose, ʉkubabuuta kʉkyeni abaaniinu abanyambala pi isikʉ ilya pa Sabati, po fiki mukungalalila ʉne, ʉkummbʉmbulasya ʉmundʉ pi isikʉ ilya pa Sabati?

24 Mulinganndongaga ʉmundʉ kʉli isi sikuboneka panja, looli munndongege ʉmundʉ ʉkukongana ni sya bwanalooli.”

Abandʉ bikʉlaalʉusania ʉkuti Jesu jo Meesija

25 Po abandʉ bamo abaa mu Jelusalemu balinkwanda ʉkʉlaalʉusania balinkuti, “Bule, ʉmundʉ ʉjʉ akaja jo ʉjʉ abalongosi bikʉlonda ʉkunngoga?”

26 Keeta liilino ikujoba pabwelu, leelo abeene batikujoba nasimo! Bule, abalongosi babagile ʉkwinogona ʉkuti ʉjo jo Meesija?

27 Meesija bo ikwisa akajako ʉmundʉ ʉjʉ aikʉmanya kʉno afumile, leelo tʉmeenye kʉno afumile ʉmundʉ ʉjʉ!”

28 Jesu bo ikʉmanyisya ndupaso lwa tempeli, alinkujoba pabwelu alinkuti, “Nalooli muumeenye ʉne, kangʉ mukameenye kʉno mfumile. ʉne ngiisa kʉ maka gangu! Looli Kyala ʉjʉ andumile jo gwa bwanalooli. ʉmwe mukamanya.

29 ʉne nʉmmeenye paapo mfumile kʉmyake, kangʉ jo ʉjʉ andumile kʉmyinu.”

30 Po balinkʉlonda ʉkʉnkola, looli akaaliko ʉmundʉ ʉjʉ aabagiile ʉkʉnkola, paapo aka-balilo kaake kakaali ʉkufika.

Abasikali bikutumigwa kukunkola Jesu

31 Leelo abandu bingi aba baalipo pala balinkummwitika Jesu. Baajobaga baatigi, "Linga Meesija ikwisa, bule, aikubomba ifiika fинги үкүкінда ifi үмунду үјү abombile?"

32 Po aBafalisai na bapuuti abalongosi bo bakipiliike i^{ki}lundilo iky*a* bandu bikueeha isyo, balinkubatuma abasikali үкүт*i* bankole Jesu.

33 Po Jesu alinkubabula abandu bala alinkuti, "Ngujjaga na nuumwe kukabalilo akapimba itolo, bo ngaali үkugomokelako kumyake үјү andumile.

34 Mukundondaga, looli aamutikunyaaga, kang*i* mukabagila үkwisa kuno ngujjaga."

35 Po abandu abaa n*ki*lundilo k*ila* balinkujobesania balinkuti, "Bule, үmundu үјү ikubuka kuugu kuno үswe tukabagila үkummwaga? Bule, i^{ki}londa үkubuka k*u* Bajuuta aba babalaniile ntwaja үtuheesya? Bule, ikwakubamanyisaga abeene?

36 Bule, i^{ki}londa үkutubula isya fiki k*u* masyu gaake aga ikuti, 'Mukundondaga, looli aamutikunyaaga, kang*i* mukabagila үkwisa kuno ngujjaga'?"

Jesu ikujoba isya Mbepo Mwikemo

37 Iisik*u* ilya kummalii^kisyo ilya kyaka kya fitembe, lyal*i* isik*u* i^{ki}lumb*a*. Po Jesu alinkwima ndupaso үlwa tempeli, alinkujoba pabwel*u*

alinkuti, “Umwe linga məəmiilwe amiisi, mwisege kumyangu une kəkənwa.”[§]

38 Kalata uMwikemo ikubabuula abandu ukuti umundu gwesa uju ikwunyitika une, ikujaga ni nyibuko isya miisi ku bwingi fijo nkati mmyake.”*

39 Jesu aajobaga isya Mbepo Mwikemo, uju abandu boosa aba bikummwitika Jesu, bikwisa kummwambilaga. Akabalilo ako, Kyala akaali ukuntuma Mbepo gwake kumyabo, paapo Kyala akaali ukubunangisya pabwelu ubusisya bwa Jesu.

Abandu bikutapukana kunongwa jaa Jesu

40 Abandu bamo abaa nkilundilo kila bo bapiliike amasyu ago, balinkwanda ukujoba balinkuti, “Naloli umundu uju, jo nkunguluka uju tukunnguulila ukufuma kwa Kyala.”†

41 Abandu abangi balinkuti, “Umundu uju jo Meesija.” Looli bamo balinkuti, “Himma, Meesija akabagila ukufuma nkiisu ikya Galilai.

42 Kali, Kalata uMwikemo atikujoba ukuti Meesija aikufuma ndujungu ulwa malafyale

[§] **7:37 7:37** *Mwisege kumyangu une kəkənwa* Pi isiku ilya kyaka kya fitembe, aBajuuta bansəəmaga Kyala ifula, na kəkəmbuка ukuti Kyala aabapeele abiisukulu baabo amiisi ndungalangala. Bala kalata gwa Ukusooka 17:1-7; Imbalilo 20:1-11. Jesu ikusisimikisyia ukuti umwene jo nyibuko jaa miisi ijaa nalooli.

* **7:38 7:38** Bala kalata gwa Jeesaja 44:3; 55:1; 58:11. † **7:40**

7:40 Bala kalata gwa Ukukəmbuка Ingomeelesyo 18:15-22.

Ndaabiti?[‡] Kangi unction aikupapaapigwa mu Betelehemu, nkaaja aka Ndaabiti aapaapiigwe?"§

⁴³ Po abandu balinkutapukana k^unongwa jaa Jesu.

⁴⁴ Bamo baalondaga unctionkola, looli akaaliko umundu uju aalinkolilepo.

Abalongosi baa Bajuuta batikummwitika Jesu

⁴⁵ Kummaliikisyo abasikali balinkugomokelako k^u bapuuti abalongosi na Bafalisai, kisita kunkola Jesu. Po balinkubalaalussya balinkuti, "Fiki mukankola Jesu nu k^untwala k^umyitu?"

⁴⁶ Abasikali bala balinkwamula balinkuti, "Akajako umundu ujungi uju abagiile unctionjoba bo isi umundu jula ik^ujoba."

⁴⁷ Balinkubalaalussya balinkuti, "Bule, Jesu abasyobile na numwe?

⁴⁸ Bule, alipo undongosi gwesa jula pamo Mfalisai ju mo uju ammwitiike?

⁴⁹ Looli ikilundilo ikya bandu aba bikummwitika bakasimanya indagilo sya Moose. Bali ni kigune."

⁵⁰ Po Nikotemu, ju mo mbalongosi baa Bafalisai, uju aabuukile iisiku limo pakilo kwa Jesu, akabalilo akaa k^unyuma, alinkubalaalussya abanine alinkuti,

⁵¹ "Bule, indagilo syitu sikutwitikisyu unctionndonga umundu bo tukampilikisyu taasi nu kusyagania isi ikusibomba?"

[‡] **7:42 7:42 Ndaabiti** Bala k^u Isyakulingaan. § **7:42 7:42 Bala** kalata gwa 2 Samweli 7:12-16; Mika 5:2.

⁵² Abeene balinkummwamula Nikotemu balinkuti, "Bule, na nungwe ʉfumile mu Galilai? Buuka ʉkabale kangi kanunu Kalata ʉMwikemo, po na nungwe kasyagania ʉkuti akajako ʉnkunguluka ʉjʉ abagiile ʉkufuma mu Galilai." [

⁵³ Po abandʉ boosa balinkubuuka ntwaja twabo.

8

Unkiikulu ujʉ akoliigwe mbʉlogwe

¹ Looli Jesu alinkusookamo ndupaso ʉlwa tempeli, alinkubuuka pabujo ʉbʉ bikuti iKyamba kya Misyʉnguti.

² Nulubunju bo bʉkile, alinkubuuka kangi alinkwingila ndupaso ʉlwa tempeli. Abandʉ boosa balinkubuuka kamyake, po alinkutuugala nʉ kwanda ʉkubamanyisya.

³ Abamanyisi baa ndagilo sya Moose* na Bafalisai, balinkuntwala kamyake unkiikulu jʉmo ʉjʉ aakoliigwe mbʉlogwe, balinkummbiika pakati pa kilundilo ikyo bandʉ.

⁴ Po balinkummbuula Jesu balinkuti, "Gwe Mmanyisi, unkiikulu ʉjʉ akoliigwe bo ali pakulogwa.

⁵ Moose, ʉkukongana ni ndagilo syake, aatulagiile ʉkunngoga unkiikulu ugwa luko ulu, ku njila ijaa kuntuunya na mabwe.[†] Po ugwe kuti fiki?"

* **8:3 8:3** Abamanyisi baa ndagilo sya Moose Bala ku Isyakulingaan. † **8:5 8:5** Bala kalata gwa Abanyaleebi 20:10; ʉkukumbuka Ingomeelesyo 22:22-24.

6 Abeene baalinndaaluuusiisye bo ulo ukunngela, ukuti bajaage injila ijaa kunsitaaka. Looli Jesu alinkwinama alinkusimba nu loobe lwake paasi pa mfu.

7 Bo bikwendelela ukunndaaluuusya, Jesu alinkwima alinkubaamula alinkuti, "Linga alipo juimo pakati pamiyinu, uju akabombamo siku ubutulanongwa, jo aje gwa kwanda ukuntuunya ni ibwe unkiikulu uju."

8 Po Jesu alinkwinama kang'i paasi, alinkusimba pa mfu.

9 Bo bapiliike isyo, balinkwanda ukusookapo juumoojumo, ukwandila abakangale mpaka abaluumyana. Kummaliikisyo Jesu alinkusyala mwene nu nkiikulu jula, uju aalyimile nkyeni mmyake.

10 Po Jesu alinkwima, alinkunndaaluuusya alinkuti, "Juuba, bali kuugu aba bikukusitaaka? Buile, akajapo najumo uju asyele ukuti akulonge?"

11 Alinkwamula alinkuti, "Gwe Ntwa, akajapo najumo." Po Jesu alinkummbuula alinkuti, "Na niine ndikukulonga. Buukaga, looli ukwandila umwisyugu, ulingatulaga kang'i inongwa."]‡

Jesu jo lumuli lwa kiisu

12 Po Jesu alinkwendelela ukujoba kang'i ni kilundilo kila alinkuti, "Une ndi lumuli ku bandu abaa pakiisu. Umundu gwesa uju ikungonga une, atikwisa kwendamo siku mu ngiisi, looli

‡ **8:11 8:11** Baakalata bambo abaa ijolo bakaja nu tunandi utu 7:53-8:11.

ikujaga nu lumuli ulu aalukunndongosyaga mbuuumi bwa bwila na bwila.”

¹³ ABafalisai balinkummbaula Jesu balinkuti, “Ugwe kwisisimikisyा gwinwene, isi kujoba sikaja sya kusubiligwa.”

¹⁴ Jesu alinkubaamula alinkuti, “Nalinga ngwisisimikisyा jujuune, isi ngujoba sya nalooli, paapo mmeenye kuno mfumile, kang'i mmeenye kuno ngubuuka. Looli umwe mukamanya kuno mfumile na kuno ngubuuka.

¹⁵ Umwe mukunndonga une ukukongana nu tanda utu tukuboneka, looli une ndikunndonga najumo.

¹⁶ Leelo linga une ngunndonga umundu, ngunndonga ku bugolofu, paapo ndikuja niimwene, looli nguja na Taata uju andumile.

¹⁷ Mu ndagilo syinu sisimbiigwe ukuti, ubukeeti ubwa bandu babili, bukusubiligwa ukuja bwa nalooli. §

¹⁸ Ku njila iji une ngwisisimikisyा jujuune, na Taata uju andumile jo nkeeti gwang'u.”

¹⁹ Po aBafalisai balinkunndaalusya Jesu balinkuti, “Bule, uguso ali kuuugu?” Jesu alinkubaamula alinkuti, “Mukaamanya une, joope Taata mukamanya. Linga mwaliimeenye une, po mwabagiile ukummanyaa Taata.”

²⁰ Jesu aajobile isyo syosa bo ali pakumanyisya ndupaso lwa tempeli, pabujo ubu baabiikangapo amabokosi agaa ndalamu. Looli akaaliko umundu ugwa kunkola, paapo akabalilo kaake kaakaali ukufika.

§ **8:17 8:17** Bala kalata gwa Ukkakumbuuka Ingomeesyo 17:6; 19:15.

Jesu ikujoba isya bwewe bwake

21 Po Jesu alinkubabuula kang'i aBafalisai bala alinkuti, "Une nsumwike, umwe aa-mukundondaga, looli aamukufwa kūnongwa jaa būtulanongwa bwinu. Umwe mukabagila ukwisa kuno ngubuuka."

22 Po balinkwanda ukulaalusania balinkuti, "Fiki ikujoba ukuti tukabagila ukunkonga kuno ikubuuka? Kali, ikubuuka kūkwigoga?"

23 Jesu alinkwendelela ukubabuula alinkuti, "Umwe mufumile paasi apa, looli une mfumile kūmwanya. Umwe muli baa pakiisu apa, looli une ngaja gwa pakiisu apa.

24 Jo nongwa iji mbabuulile ukuti aamukwisa kufwa kūnongwa jaa būtulanongwa bwinu. Po linga mutikūnyiitika une ukuti jo juujo,* aamukwisa kufwa kūnongwa jaa būtulanongwa bwinu."

25 Po balinkūndaalusya Jesu balinkuti, "Tubuule ugwe gwe gwani?" Jesu alinkubaamula alinkuti, "Ukfuma kubwandilo bo ngumanyisya, mbabuulile ukuti une ne ani.

26 Ndi nasyo nyingi isi naabagiile ukubajoba nu kubalonga umwe, looli ndikubomba bo ulo. Paapo une ngubabuula abandu boosa inongwa syene sila, isi nsipiliike ukufuma kūmyake Taata. Jo uju aalindumile kang'i ikujoba ubwanalooli."

27 Abeene bakaasyageenie ukuti aajobaga nabo isya Taata ugwa kūmwanya.

* **8:24 8:24 Mutikūnyiitika une ukuti jo juujo** Apa Jesu ikwijoba bo muno Kyala ikwijobel a Dwitikano uLakulu. Bala kalata gwa Ukusooka 3:14; Jeesaja 43:10.

28 Po Jesu alinkūsisimikisya alinkuti, “Bo mumfyūsiisye Nnyamundu unctioni munngoge, po aamukwisa kūmanya unctioni unctione jo juujo. Kangi aamukwisa kūmanyakaga unctioni syosa isi ngūbomba, ndikūbomba kū maka gangū, looli ngūsijoba isi Taata aamanyiisye.

29 Ujū andūmile ali pamopeene na niine. Akaandeka niimwene, paapo akabalilo koosa ngūsibomba isi sikūnkyela.”

30 Jesu bo ali pakūjoba isyo, abandu bingi balinkūmmwitika.

Kyala ikubabiika abandu mbwabuke

31 Po Jesu alinkubabuula aBajuuta bala, aba bammwitiike, alinkuti, “Linga mukugakonga amasyū gangū, po nalooli mukujaga bafundigwa bangū.

32 Kangi aamukubūmanyaga ubwanalooli. Po kū njila jaa bwanalooli ubo, Kyala ikwisa kubabiika mbwabuke.”

33 Abeene balinkūnndaalūusya balinkuti, “Uswe tulī biisukulu baa Abulahamu. Tukabiiigwamo sikū nu mundu ukujā batūmwa. Fiki kujoba unctioni uswe aatukujā baabuke?”

34 Jesu alinkubaamula alinkuti, “Nalooli nikubabuula, umundu gwesa ujū ikwendelela ukubomba ubutulanongwa, ikububombela ubutulanongwa bo ulwa ntūmwa.†

35 Untūmwa atikutuugala mu nyumba jaa ntwa gwake amasiku goosa, looli umwana gwa ntwa, jo ujū ikusyala mu nyumba amasiku goosa.

† **8:34 8:34 Untūmwa** Bala kū Isyakūlingaania.

36 Po linga ne Mwana gwa Kyala mbaabwile unctiona unctiona mbutulanongwa bwinu, mutikujaga batumwa kangi, looli mukujaga baabuke nalooli.

37 Mmeenyenye ukuti umwe muli biisukulu baa Abulahamu, leelo mukulonda ukungoga une, paapo mukukaana ukwitika isi ngubamanyisyaya.

38 Une ngubabuula isi nsibwene kwa Taata, looli umwe mukusibomba isi ugwiseemwe abamanyiisye.”

39 Abeene balinkummwamula Jesu balinkuti, “Uswe taata jo Abulahamu.”[‡] Jesu alinkubabuula alinkuti, “Linga nalooli muli baana baa Abulahamu, ngali mukusibomba isi Abulahamu aabombaga.

40 Looli liilino mukulonda injila ijaa kungoga, na paapo mbabuulile ubwanalooli ubunaabupiliike ukufuma kwa Kyala. Abulahamu akaabombile bo isi mukulonda ukumbombela une.

41 Imombo bo isi mukusibomba sikufuma ku gwiseemwe ujungi.” ABajuuta bala balinkummwamula Jesu balinkuti, “Uswe tukaja sigwana, looli Kyala mwene jo Taata.”

42 Jesu alinkubaamula alinkuti, “Linga Kyala aali Gwiseemwe, po ngali muunganile. Une ngisa ku maka gangu, looli jo Kyala uju andumile.

43 Fiki mutikusyagania isi ngujoba? Paapo mukusikaana inongwa syangu.

44 Umwe muli baa Seetano uju jo gwiseemwe, numwe mukulonda ukubomba isi ugwiseemwe

[‡] **8:39 8:39** Uswe taata jo Abulahamu ABajuuta baatigi batikulonigwa paapo baana baa Abulahamu, uju aasunguliigwe na Kyala. Bala iisyu **Abulahamu** ku Isyakulingaania.

ikusilonda. Seetano ngogi bwila, kangi akiigana ukwima mbwanalooli, paapo ubwanalooli bukajamo mu ndumbula jaake. Linga Seetano ikujoba ubutungulu aka ko kajilo kaake, paapo umwene ntungulu kangi jo gwise gwa batungulu boosa.

⁴⁵ Looli paapo une ngubabuula isya nalooli, jo nongwa ijji mutikusunyiitika.

⁴⁶ “Jo jwani pakati pamyinu uju abagile ukusisimikisa ukuti une ndi ntulanongwa? Linga isi ngubabuula sya bwanalooli, po fiki mutikusunyiitika?

⁴⁷ Fyobeeene umwe mutikusikonga isi Kyala ikujoba, paapo umwe mukaja bandu baake.”

Jesu nkulumba ukunkinda Abulahamu

⁴⁸ ABajuuta balinkunndaalusya Jesu balinkuti, “Bule, tutikujoba isya nalooli linga tukuti ugwe uli Nsamalija nu kuti uli ni mbepo inyali?”

⁴⁹ Jesu alinkubaamula alinkuti, “Une ngaja ni mbepo inyali. Une ngummmwimika Taata, looli umwe mutikusunyimika une.

⁵⁰ Ndikulonda ukuti umwe mumbege ubusisya, looli alipo uju ikulonda ukumbapo, kangi jo aikujaga Ndongi gwa nalooli.

⁵¹ Nalooli nikubabuula, umundu gwesa uju ikusikonga isi ngumanyisya, atiisakufwamo siku.”

⁵² Po aBajuuta balinkummbuula Jesu balinkuti, “Akabalilo aka tasyageenie ukuti ugwe uli ni mbepo inyali! Abulahamu aafwile. Abakunguluka boope baafwile. Looli ugwe kuti, ‘Umundu

gwesa Blasio ikusikonga isi ngumanyisya, ati-isakufwamo siku.'

⁵³ Kali ugwe, kwipela ukuja nkulumba ukunkinda umwisukulu gwitu Abulahamu? Umwene aafwile. Abakunguluka boope baafwile. Kali, ugwe kwipela ukuja gwe gwani?"

⁵⁴ Jesu alinkubaamula alinkuti, "Linga ng-wipapo ubasisya, ubasisya bwangu bukaja na mbombo najimo. Looli Taata, Blasio umwe mukuti jo Kyala gwingu, jo Blasio ikumbapo ubasisya une.

⁵⁵ Na ulu mukaali mukammany Kyala, looli une nammeeanye. Linga ngujoba ukuti ngammany Kyala, po bo ndi ntungulu bo umwe. Looli une nammeeanye Kyala, kangi isi ikujoba ngusikonga.

⁵⁶ Umwisukulu gwingu Abulahamu aahobwike fijo ukumanya ukuti une ngwisa. Aafwene aaliimbwene, aahobwike fijo."

⁵⁷ Po aBajuuta balinkukalala, balinkunndaalusya Jesu balinkuti, "Ugwe ukaali ukufika ifyinja amalongo mahaano, po gwalimmbwene buleebule Abulahamu?"

⁵⁸ Jesu alinkubaamula alinkuti, "Nalooli nikubabuula, une ndiko bo Abulahamu akaali ukupaapigwa."§

⁵⁹ ABajuuta bo basipiliike isyo, balinkusala amabwe ukuti bantuunye nago nu kunngoga, looli Jesu alinkwifisa, alinkusookamo ndupaso lwa tempeli.

§ **8:58 8:58** *Une ndiko bo Abulahamu akaali ukupaapigwa* Apa Jesu aabombiile ingamu jaa Kyala bo muno jisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo. Bala kalata gwa Ukusooka 3:14; Jeesaja 43:10.

9

Jesu ikummbumbulusya umfwa maaso

¹ Po iiſikʉ limo bo Jesu ikwenda, alinkummbona umundʉ jʉmo ʉjʉ aapaapiigwe mfwa maaso.

² Abafundigwa baake balinkunndaalʉusya balinkʉti, "Gwe Mmanyisi, umundʉ ʉjʉ aapaapiigwe mfwa maaso kʉnongwa jaa bʉtʉlanongwa bwani? Bwa mundʉ ʉjʉ pamo bwa bapaapi baake?"*

³ Jesu alinkubaamula alinkʉti, "ʉjʉ akaja mfwa maaso kʉnongwa jaa bʉtʉlanongwa bwake, pamo ubutʉlanongwa bwa bapaapi baake. Looli aapaapiigwe mfwa maaso, ʉkʉti amaka agaa Kyala gaboneke kʉ bandʉ mbʉumi bwake.

⁴ Bo pakaali po pamuusi, tukulondigwa ʉkʉbomba imbombo iⱥaa Kyala ʉjʉ andʉmile. fikilo kikwisa, apa tukabagila ʉkʉbomba imbombo iſi.

⁵ Bo ngaali ndipo pakiiſʉ apa, une ndi lʉmuli kʉ bandʉ boosa."

⁶ Jesu bo ajobile iſyo, alinkʉswa amata pa mfu, alinkufuga nʉ mfu, alinkʉmpaka amatope mmaaso umfwa maaso jʉla.

⁷ Po alinkummbʉula umfwa maaso jʉla alinkʉti, "Bʉuka ʉkasugusule kʉmaaso pa kisiba Siloamu" (Siloamu kokʉti ʉjʉ atʉmiigwe). Po umfwa maaso alinkubʉuka, alinkwakʉsugusula

* ^{9:2} ^{9:2} ABajuuta biitikaga ʉkʉti ubufwa maaso nʉ bʉlemale ubang'i, fikufuma kwa Kyala kʉnongwa jaa bʉtʉlanongwa bwa mbine, pamo umundʉ jʉmo mbiisukʉ baake. Bala kalata gwa ʉkʉsooka 20:5.

kumaaso, alinkubumbuluka, alinkugomoka kukaaja kaake.

⁸ Po abapalamani baake na bangi aba bammbonaga kubwandilo bo ikusuma suuma, balinkulaalusania balinkuti, "Bule, umundu uju akaja jo jula aatuugalaga nu kusuma suuma?"

⁹ Bamo balinkuti, "Umundu uju jo juujo." Abangi balinkuti, "Umundu uju akaja jo juujo, looli afwene nagwe fijo." Looli umwene alinkubabuula alinkuti, "Moomuumo, jo une."

¹⁰ Po balinkunndaalusya balinkuti, "Linganalooli jo ugwe, po amaaso gaako gandile ukukeeta buleebule?"

¹¹ Umwene alinkubaamula alinkuti, "Umundu uju ingamu jaake jo Jesu, aaswile amata pa mfu, aafugile nu mfu, aalimbakile mmaaso gangu, aaliimbuulile aatile, 'Buka ukasugusule kumaaso pa kisiba Siloamu.' Po ndinkubuuka, ndinkusugusula, ndinkwanda ukukeeta."

¹² Po balinkunndaalusya balinkuti, "Bule, umundu ujo ali kuugu?" Umwene alinkubaamula alinkuti, "Une ngamanya kuno aliko."

ABafalisai bikunndaalusya uju aali mfwa maaso

¹³ Po abandu bala balinkuntwala ku Bafalisai umundu uju aali mfwa maaso kubwandilo.

¹⁴ Iisiku ili Jesu aafugile umfu nu kummbumbulusya umfwa maaso jula, lyali isiku ilya pa Sabati.

¹⁵ Po ABafalisai boope balinkunndaalusya umundu jula balinkuti, "Bule, gwandile

ukukeeta bueebule?" Alinkubaamula alinkuti, "Umundu ju mo aalimbakile amatope mmaaso, naasuguswile, ngukeeta."

16 Po aBafalisai bamo balinkuti, "Umundu ju abombile bo ulu akabagila ukufuma kwa Kyala, paapo ikubomba isi sikaanisiigwe ukubomba pi isiku ilya pa Sabati." Looli bamo balinkuti, "Bule, sibagiile bueebule ku mundu antulanongwa ukubomba ifiika ifyo?" Po balinkutapukana baabo kwa baabo.

17 Po aBafalisai balinkunndaalusya kangi balinkuti, "Kujoba isya fiki ku mundu ju akubumbulwisye amaaso gaako?" Umwene alinkubaamula alinkuti, "Une ngwaga umundu ujo nkunguluka gwa Kyala."

18 Looli bakaaliitiike ukuti umundu ju kubwandilo aapaapiigwe mfwa maaso, ikukeeta. Po balinkubakolela abapaapi baake.

19 Balinkubalaalusya balinkuti, "Bule, umundu ju mwaniinu? Linga bo sili, bule, mukasisimikisyu ukuti aapaapiigwe mfwa maaso? Linga bo sili, po andile ukukeeta buleebule?"

20 Po abapaapi baake balinkubaamula balinkuti, "Uswe tumeenye ukuti ju mwaniitu nalooli, kangi tukasisimikisyu ukuti aapaapiigwe mfwa maaso.

21 Looli tukamanya muno andiile ukukeeta, kangi tukamanya nu mundu ju ammbumbulwisye amaaso gaake. Namunndaalusye umwene, paapo mundu nkusi, abagiile ukujoba juujo."

22 Abapaapi baake baajobile bo ulo paapo

baabatiilaga abalongosi bala, paapo abalongosi baaliitikeene ʉkʉti ʉmundʉ gwesa ʉjʉ ikwitiika ʉkʉti Jesu jo Meesija, bikʉnkaga mu sinagogi syabo.

23 Jo nongwa ijí abapaapi baatile, “Namunndaalʉusye ʉmwene, paapo mundʉ nkusi, abagiile ʉkʉjoba jʉujo.”

24 Po abalongosi baa Bajuuta balinkʉnkoolela kangí ʉlwa bʉbili, ʉmundʉ ʉjʉ aali mfwa maaso kʉbwandilo, balinkʉmmbʉula balinkʉti, “Ulate kwa Kyala ʉkʉti kʉjoba sya nalooli! ʉswe tʉmeenyे ʉkʉti ʉmundʉ ʉjo, ʉjʉ akʉbʉmbulwisye, ntʉlanongwa.”

25 Po alinkʉbaamula alinkʉti, “Une ngamanya ʉkʉti ʉmundʉ ʉjo ntʉlanongwa, leelo ndiimeenyे limolyene itolo, ʉkʉti naali mfwa maaso, looli akabalilo aka ngʉkeeta.”

26 Po balinkʉnndaalʉusya balinkʉti, “Bule, ʉmundʉ ʉjo aabombile ifiki? Akʉbʉmbulwisye amaaso gaako bʉleebule?”

27 ʉmwene alinkʉbaamula alinkʉti, “Une mbabʉnile inongwa isyo, looli mukaapiliikiisy. Po fiki mukʉlonda mbabʉnle kangí? Kali, na numwe mukʉlonda ʉkuja bafundigwa baake?”

28 Po abeene balinkʉntuka balinkʉti, “Jʉjʉugwe ʉli mfundigwa gwake! Looli ʉswe tʉli bafundigwa baa Moose.

29 Tʉmeenyे ʉkʉti Kyala aajobile na Moose, looli ʉmundʉ ʉjo tʉkamanya na kʉno afumile.”

30 Alinkʉbaamula alinkʉti, “Une ngʉswiga fiijo! ʉmwene mukamanya kʉno afumile, leelo ʉmwene aambʉmbulwisye amaaso gangʉ!

31 Tumeenye ukuti Kyala atikupilika inyiipuuto isya batulanongwa, looli ikumpilika umundu gwesa uju ikummwimika nu kabomba isya bwigane bwake.

32 Ukuufuma lulo Kyala aakipelile ikiisu, tukapilikamo siku ukuti umundu ammbumbulwisye uju aapaapiigwe mfwa maaso.

33 Linga umundu ujo akaafumile kwa Kyala, po akaabagiile ukubomba isyo."

34 Abeene balinkummwamula balinkuti, "Ugwe gwapaapiigwe nu kuswilogwa bo untulanongwa. Bule, uli nu bulagili buki ubwa kutumanyisya uswe?" Po balinkunkaga apa baalipo.

Ubwfa maaso ubwa mu ndumbula

35 Jesu bo apiliike ukuti bankagile umundu ujo, alinkubuka kukanndonda. Bo ammwagile, alinkunndaalusya alinkuti, "Bule, kummwitika Nnyamundu?"

36 Umundu jula alinkwamula alinkuti, "Gwe Ntwa, Nnyamundu jo jwani ukuti nummwitikege?"

37 Jesu alinkummwamula alinkuti, "Ugwe gummbwene, kangi jo uju ikujoba na nungwe."

38 Umundu jula alinkuti, "Gwe Ntwa, nikukwitika." Po alinkufugama nkyeni mwa Jesu nu kummwipuuta.

39 Po Jesu alinkuti, "Une naaliisile pakiisu apa kukulonga, ukuti abafwa maaso bakeetege, kangi aba bikukeeta, baje bafwa maaso."

40 Po aBafalisai bamo aba baalipo pala, bo bapiliike ınongwa isyo, balinkunndaalusya balinkuti, “Bule, kuti uswe tuli bafwa maaso?”

41 Jesu alinkubaamula alinkuti, “Linga mwali bafwa maaso ngali mukaja batulanongwa. Looli akabalilo aka mukaali muli na butulanongwa, paapo mukuti mukukeeta.”

10

Ikifwanikisyo ikya ntiumi unnunu

1 Jesu alinkwendelela ukujoba alinkuti, “Nalooli nikubabuula, umundu gwesa uju atikwingila pa kifigo ikya kibaga kya ng’oosi, looli ikwingilila pabungi, ujo nhiji kangti inyambuta.

2 Looli uju ikwingilila pa kifigo ikya kibaga, ujo jo ntiumi gwa ng’oosi.

3 Undindilili ugwa kibaga ikummwigulila ulwigi untiimi ujo ugwa ng’oosi. Syope sibagile ukupilikia iisyu lyake. Untiimi ikujikoolela kukuti ng’oosi ingamu jaake na kusilongosya ukusooka panja.

4 Linga asisoosiisye panja ing’oosi syake syosa, ikatalapo nkyeni, syope sikunkonga paapo silimeenyi iisyu lyake.

5 Ing’oosi sikabagila ukunkonga unheesya, looli sikummbopa paapo sikalimanya iisyu lyake.”

6 Jesu aababuulile aBafalisai ikifwanikisyo iki, looli abeene bakaasyageenie isi aababuulaga.

7 Po Jesu kangi alinkbabula alinkuti, "Nalooli nikbabula, une ndi bo ikifigo ikyo, iki ing'oosi sikwingilila nkibaga.

8 Boosa aba baalindaliilepo ukuja batiimi baa ng'oosi, baali bahiji kangi minyambuta, looli ing'oosi sikaabapilikisyaga.

9 Une ndi bo ikifigo ikyo. Gwesa uju ikwingilila nkibaga ukwendela kamyanga aikupokigwa, kangi ikuja mwabuke ukwingila nu kusooka, ukubuuka pa liisu inunu.

10 Unhiji ikwisa nkibaga ku nyango jeene ijaa kuhija ing'oosi, ukusigoga nu koonanga. Looli une niisile ukuti bajege nu buumi, kangi bajege nabo ku bwingi.

11 "Une ndi Ntiimi uNnunu. UNtiimi uNnunu, ikubuninga ubuumi bwake, ukuti ing'oosi syake silingasoba. **12** Umbombi uju akaja ntiimi gwa ng'oosi, kangi ing'oosi sikaja syake, linga akibwene ikinyamaana kikwisa, ikubopa nu kusileka ing'oosi syene. Po ikinyamaana kikukola ing'oosi simo, ni singi sikubalanila.

13 Umbombi ikubopa paapo mundu gwa kuhombigwa, kangi atikusipaasya ing'oosi.

14 Une ndi Ntiimi uNnunu. Nsimeenyе kanunu ing'oosi syanga, syope siimeenyе,

15 bo ulu Taata aameenyе une, na niine nummeenyе. Niine ngubuninga ubuumi bwangu, ukuti ing'oosi syanga silingasoba.

16 Une ndi ni ng'oosi isingi isi sikajamo nkibaga iki, syope ngulondigwa ukusilongsya. Ing'oosi isyo syope aasikulimanya iisyu lyanga. Ku njila ijo, aagukuja ntiimo gumogwene, nu Ntiimi jumojwene.

17 “Taata aanganile, paapo ngubuninga ubeumi bwangu, ukuti mbukabe kangi.

18 Akajako umundu uju abagiile ukubunyaka ubeumi bwangu. Une jo une ngusalu ukubuninga ubeumi bwangu. Une ndi na maka agaa kubuninga ubeumi bwangu, kangi ndi na maka agaa kuja muumu kangi. Jo Taata juujo uju aandagiile ukubomba bo ulo.”

19 Bo bapiliike inongwa isyo, aBajuuta balinkulegana mbujobi.

20 Bingi balinkujoba balinkuti, “Uju ali ni mbepo inyali, iji jimpelile ukuja gwa kigili. Mmasyu gaake tukukabamo ifiki?”

21 Looli bambo balinkukaanika balinkuti, “Amasyu ago gatikufuma mmundu uju ali ni mbepo inyali. Bule, imbepo inyali jibagile ukumpela umfwa maaso ukukeeta?”

Abantu bingi bikunkaana Jesu

22 Po akabalilo akaa kyaka kya Bajuuta, ikyu kukumbuka ukwigula itempeli, kalinkufika kula ku Jelusalemu. Akabalilo ako kaali kaa mmapepo.

23 Jesu aasyungutilaga ndupaso lwa tempeli, mwi ibalaasa ili ingamu jaake baatigi, iBalaasa lyu Solomoni.

24 ABajuuta bambo balinkunsyungutila balinkunndaaluusya balinkuti, “Bule, kututaamyaga mu ndumbula syitu mpaka ndili? Linga ugwe gwe Meesija, tubuule pabwelu.”

25 Looli Jesu alinkubaamula alinkuti, “Une mbabuulile ukuti ne ani, looli umwe mukukaana

ukwanyiitika. Ifiika ifi ngubomba ku maka agaa Taata fyo ifi fikusisisimikisya ukuti une ne ani.

26 "Looli mukakaana ukwanyiitika paapo mukaja baa nkibugutila ikya ng'oosi syangue.

27 Ing'oosi syangue sikulipilika iisyue lyangue. Une nsimeenye kanunu, syope sikungonga.

28 Une ngubapa ubusumi bwa bwila na bwila, batikwisa kusobamo siku. Kangi akajako umundue ugwa kubanyakaka ku maka ukufuma mmaboko gangue.

29 Taata uju ambeele abo nkulumba ukukinda boosa. Po akajako umundue uju abagile ukubanyakaka mmaboko gaake.

30 Une na Taata tuliki kandue kamokeene."

31 Po abajuuta bamo bo bapiliike isyo, balinkwanda ukusala amabwe kangi, ukuti bantuunye nu kunngoga Jesu.

32 Looli Jesu alinkubabuela alinkuti, "Mbanangiisye imbombo sii nyangi inunu, isi mbombole ku maka agaa Taata. Imbombo jiliku ijji jikubapela umwe ukunduunya na mabwe?"

33 Abajuuta balinkwamula balinkuti, "Tutikulonda ukukuntuunya na mabwe kunongwa jaa kubomba inunu, looli paapo kuentuka Kyala. Paapo ugwe kwijoba ukuti gwe Kyala, bo uli mundue itolo ulwa abandue abangi!"

34 Jesu alinkubaamula alinkuti, "Bule, sikasimbigwa mwa baakalata biinu abaa ndagilo ukuti Kyala aatile, 'Umwe mwe baakyala'?"*

35 Sisimbiigwe mwa Kalata ukwikemo ukuti abandue aba baalyambiliile indumi jaa Kyala,

* **10:34 10:34** Bala kalata gwa Isabali 82:6.

Kyalaaabajobaga unction mwe baakyala. Na nuuswe tumeenye unction isi sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo sya nalooli amasiku goosa.

³⁶ Kali, fiki mukuti une nguntuka Kyala, apa nguti, ‘Une ndi Mwana gwa Kyala?’ Taata jo uju aasungwile nu kunduma pakiis.

³⁷ Linga ndikubomba imbombo isya Taata isi ikusibomba, po mulingaanyiitikaga.

³⁸ Looli linga ngubomba imbombo isi Taata ikusibomba, nalinga mutikwitika isi ngujoba, po namusiitikege imbombo isyo. Ku njila ijo, po aamukumanya unction Taata ali mmyangu, na niine ndi mwa Taata.”

³⁹ Po aBajuuta bamo bo bapiliike isyo, balinkulonda ukunkola kangi, looli Jesu alinkupulumunyuka mmaboko gaabo.

⁴⁰ Po Jesu alinkubuka kangi kwi isiilya ilya lwisi Jolitani, alinkufika apa Johani oosyaga abandu kubwandilo, alinkutugala uko amasiku manandi.

⁴¹ Jesu bo ali kualakula, abandu bingi balinkummwisila nu kujoba nagwe balinkuti, “Johani akaabombole ikiika nakimo, looli inongwa syosa isya Jesu isi aajobaga syali sya nalooli.”

⁴² Po abandu bingi aba baalipo pala balinkummwitika Jesu.

11

Ubufwe bwa Laasalo

¹ Aaliko umundu jumo ingamu jaake Laasalo. Ujo aali mbine. Aatugalaga nkaaja akaa mu

Betanija pamopeene na balumbu baake, Malija na Maalita.

² Malija ujo aali ilumbu gwa Laasalo, jo ujus aalimpakile uNtwa amafuta agaa luumu ulununu nu kumpyasiila mmalundi ni nywili syake.*

³ Po Malija na Maalita balinkutama indumi kwa Jesu balinkuti, "Gwe Ntwa, tukukubuula ukuti ummanyaaani gwako Laasalo mbine."

⁴ Jesu bo apiliike inongwa isyo alinkuti, "Ububine ubo bukaja bwa kunngoga, looli bwa kunangisya ubusisya bwa Kyala, ukuti abandu baanyiimikege ne Mwanaake ukwendela mbubine ubo."

⁵ Jesuaabaganile fijo Maalita na baamyabo Malija na Laasalo.

⁶ Looli Jesu bo apiliike ukuti Laasalo mbine, alinkongelapo ukutuugala pabujo ubo amasiku mabili.

⁷ Po bo gakindile amasiku mabili, Jesu alinkubabuula abafundigwa baake alinkuti, "Tubuuke kangi mu Jutai."

⁸ Abafundigwa baake balinkummwamula balinkuti, "Gwe Mmanyisi, akabalilo kakaaka itolo aBajuuta bamo baalondaga ukukutuunya na mabwe ukuti ufwe. Po fiki kuulonda ukubuuka kangiuko?"

⁹ Jesu alinkwamula alinkuti, "Bule, pamusi pakaja ni sala kalongo na ibili? Linga umundu ikwenda pamusi, akabagila ukwitika ikilundi kyake paapo ulumuli lukummulikila fyosa.

* **11:2 11:2** Bala kalata gwa Johani 12:1-8.

10 Looli Blasio ikwenda pakilo, ikwitika paapo ulamuli ulwa kuntuula lukanjapo.”

11 Jesu bo ajobile isyo, alinkwendelela ukubabuula abafundigwa baake alinkuti, “Ummanyaani gwitu Laasalo agonile utalo, looli ngubuka kukanndembusya.”

12 Po abafundigwa baake balinkummwamula balinkuti, “Gwe Ntwa, linga agonile utalo, ikupona.”

13 Jesu apa aajobaga ukuti Laasalo afwile, looli abafundigwa baake biinogonaga ukuti ikujoba ukuti agonile utalo.

14 Po Jesu alinkubabuula pabwelu alinkuti, “Laasalo afwile.

15 Looli une nhobwike ukuti ngaalipo bo Laasalo ikufwa, ukuti umwe mukindililepo ukuyuniitika. Po mwisege tubuuke kumyake.”

16 Po umfundigwa jumo ingamu jaake Tomasi Blasio bantigi Mbasa, alinkubabuula abafundigwa abanine alinkuti, “Na nuuswe tubuuke, ukuti tukafwe pamopeene nagwe.”

Jesu ali na maka agaa kubasyusya abafwe

17 Po Jesu bo afikile nkiis uikya mu Jutai nkaaja akaa mu Betanija, alinkwaga Laasalo amalile amasiku mana mwi ipumba.

18 Akaaja kaa mu Betanija mpaka mu Jelusalemu kilomita itatu bueno.

19 Abandu bingi ukufuma mu Jutai baalisile mu Betanija kubakeeta Maalita na Malija, kungongwa jaa bufwе ubwa ilumbu gwabo Laasalo.

20 Po Maalita alinküpilika ʉkʉti Jesu ali mu njila, alinkusooka panja nʉ kʉbuuka kʉkʉmmwambilila, looli Malija alinkusyala nnyumba.

21 Maalita alinkummbuula Jesu alinkʉti, “Gwe Ntwa, lingga gwalipo apa, iilumbu gwangu ngali akafwa.

22 Looli na ʉla mmeenye ʉkʉti kokoosa aka kʉnsʉuma Kyala ikʉkʉpa.”

23 Po Jesu alinkummwamula alinkʉti, “Uliilumbuugo ikʉsyuка nʉ kʉja mʉumi kangi.”

24 Maalita alinkʉti, “Gwe Ntwa, mmeenye ʉkʉti Kyala bo ikʉbasyuся abandu boosa pi isikʉ lya bʉlongi, joope ikwisa kʉsyuка nʉ kʉja mʉumi kangi.”

25 Jesu alinkummwamula alinkʉti, “Une jo ʉne ngʉsyuся, kangi ne bʉumi. Umundu gwesa ʉju ikʉunyiitika ʉne, nalinga ikufwa aikujaga mʉumi.

26 Joope ʉju mʉumi, kangi ikʉunyiitika ʉne atiisakufwamo siku. Bʉle, kwitika isyo?”

27 Maalita alinkwamula alinkʉti, “Nalooli Ntwa, niitiike ʉkʉti ugwe gwe Meesija, ʉMwana gwa Kyala, jo ugwe Kyala akʉtʉmile pakiisʉ.”

Jesu ikʉlila

28 Maalita bo ajobile isyo, alinkubuuka kʉkʉmmbilikila ʉnnuguna Malija. Po alinkummbuula kʉmbali alinkʉti, “UMmanyisi alipo apa, ikʉkʉbilikila.”

29 Malija bo apiliike isyo, alinkusumuka mbimbibi alinkubuuka kwa Jesu.

30 Jesu aakaali ʉkwingila nkaaja ako, looli aali pabʉjo ʉbu Maalita aabʉukile kükümmwambilila.

31 Abandu bala aba baabʉukile kükünkeeta Malija, baalimmbwene ikʉsumuka nʉ kʉsooka panja. Po balinkʉnkonga, paapo biinogonaga ʉkʉti Malija ikʉbʉuka kwi ipʉmba ʉkʉti ko akalililege.

32 Malija bo afikile apa aalipo Jesu, alinkʉmmbona, alinkʉfugama nkyeni mwa Jesu, po alinkummbʉula alinkʉti, "Gwe Ntwa, linga gwalipo apa, iilʉmbʉ gwangʉ ngali akafwa."

33 Jesu bo ammbwene Malija ikulila, na bandu aba iiisle nabo boope bikʉlila, alinkʉkalala fijo nʉ kʉsulumania mu ndumbula jaake.

34 Po alinkʉbalaalʉusya alinkʉti, "Mummbiikile kʉugʉ?" Balinkʉmmwamula balinkʉti, "Gwe Ntwa, tʉbʉuke tʉkakʉnangisye."

35 Jesu alinkʉlila.

36 Po abandu aba baaliisile kʉufwa balinkʉti, "Keeta muno aalinnganiile Laasalo!"

37 Looli bambo balinkʉti, "Umundu ʉjʉ jo ʉjʉ aalimmbʉmbʉlwisye ʉmfwa maaso. Po fiki akabomba nasimo kwa Laasalo, ʉkʉti alingafwa?"

Jesu ikʉnsyʉsya Laasalo

38 Jesu bo akaali akaleele mu ndumbula jaake, alinkʉfika pi ipʉmba. Iipʉmba ɨlyo jaali mbako ɨji baajikupikiile ni ibwe iinywamu pa kifigo.

39 Jesu alinkʉbabʉula abandu aba baalipo pala alinkʉti, "Namulisoosyepo iibwe ɨlyo pa kifigo." Po Maalita ʉjʉ aali ilʉmbʉ ʉgwa ʉjʉ afwile

alinkwamula alinkuti, "Gwe Ntwa, ulu andile ukununga, paapo gakindile amasiku mana bo ali mwi ipumba."

40 Po Jesu alinkummbula alinkuti, "Bule, ngakubula ukuti linga kwitika, kabubona ubasisya ubwa Kyala muno bujiliile?"

41 Po balinkulisoosyapo iibwe lila. Jesu alinkukeeta kumwanya, alinkwipuuta kwa Kyala alinkuti, "Gwe Taata, nikugwa ulupi kumyako paapo kapilika inyiipuuto syangue.

42 Mmeenye ukuti kumbilika akabalilo koosa, looli ngujoba isi kunongwa jaa kilundilo kya bandu aba, ukuti biitike ukuti jo ugwe undumile."

43 Jesu bo ajobile isyo alinkulaata ukukoolela alinkuti, "Laasalo, sooka panja!"

44 Po uju aafwile alinkusooka panja. Amalundi na maboko gaake ganiembeteeliigwe nu mwenda ugwa kusyilila. Kangi aali ni kitambala iki baalimpinyile kumaaso. Po Jesu alinkubabula abandu bala alinkuti, "Namummwabule imyenda igyo, munndeke abukege."

*Abalongosi bikulonda injila ijaa kunnogoga
Jesu*

(Matai 26:1-5; Maalika 14:1-2; Luka 22:1-2)

45 Po aBajuuta bingi aba baaliisile kukankeeta iifwa Malija, bo basibwene isi Jesu asibombile, balinkummwitika.

46 Leelo aBajuuta bambo balinkubuuka ku Bafalisai nu kababula isi Jesu abombile.

47 Po abapuuti abalongosi na Bafalisai balinkukkoolela ʉlukomaano lwa Sanihendilini,[†] balinkulaalʉʉsania balinkuti, “Tubombe ifiki? Paapo umundu ʉjʉ ikabomba ifiika fingi.

48 Linga tukunndeke ʉkuti abombege itolo ifika ifyo, abandu boosa aabikummwitika. ABalooma aabikwisa, bikwisa kuyonanga ikiisʉ kyitu ni tempeli.”

49 Po jumo mbakulumba bala ingamu jaake Kajafa, ʉjʉ aali mpuuti unkulumba[‡] nkabalilo ako, alinkubabuula alinkuti, “Umwe mukasimanya nasimo!”

50 Bule, mukamanya ʉkuti kanunu kumyinu ʉkuti umundu jumo abafwile abandu boosa, ʉkukinda ikiisʉ kyosa ʉkypyutigwa?

51 Kajafa akaajobile isyo ku bwigane bwake juujo. Looli paapo aali mpuuti unkulumba nkabalilo ako, aakungulukaga ʉkuti Jesu aikukifwila ikikolo kya Bajuuta.

52 Kangi Jesu atikukifwila ikikolo ikyo kyene, looli ʉkuti ababuungaanie abaana baa Kyala aba baabalaniile, baje pamopeene.

53 Ɂukufuma iisiku ilyo, abalongosi baa Bajuuta balinkwanda ʉkulonda injila ijaa kunnngoga Jesu.

54 Kunongwa ijo, Jesu alinkuleka ʉkwenda pabwelu mu Jutai. Looli alinkusookamo nu kubuuka kifuki na nduangalangala, mu Efulaimu, alinkutuugala külaküla pamopeene na bafundigwa baake.

[†] **11:47 11:47 Isanhendilini** Bala ku Isyakulingaan.

[‡] **11:49 11:49 Umpuuti unkulumba** Bala iisyʉ **Abapuuti** ku Isyakulingaan.

55 Ikyaka kya Bajuuta ikyaka Pasa kyalí kífuki. Po abandú bingi balinkúsookamo ukufuma ntwaja twabo, ukubúuka mu Jelusalemu ukuti baki-ijeelusye. §

56 Po balinkwendelela ukunndonda Jesu, balinkúalausania bo babungeene pamopeene ndupaso lwa tempeli, balinkuti, “Umwe mukwinogona isya fiki? Bule, umundú ujo ikwisa pa kyaka iki pamo atikwisa?”

57 Abapuuti abalongosi na Bafalisai baalagiile ukuti, umundú gwesa uju ameenye kuno aliko Jesu, abuuke kükubabuula ukuti bankole.

12

Malija ikumpaka amafuta Jesu

(*Maalika 14:3-9; Matai 26:6-13; Luuka 7:36-50*)

1 Bo gasyele amasiku ntandatu ukufika pa kyaka kya Pasa, Jesu alinkubuuka kangí kú Betanija, nkaaja aka aalinskyusiisye Laasalo ukufuma mbafwe.

2 Po abandú abaa pabujo bula balinkúmpiijila ifindú ifya namajolo. Maalita alinkúmmmbombela. Laasalo aali juimo mbaheesya aba baatugeele pa meesa pamopeene na Jesu.

3 Po Malija alinkwega isupa jaa mafuta agaa ntengo unnywamu, agaa lúuma ulununu, alinkumpaka Jesu mmalundi, alinkumpyasiila

§ 11:55 11:55 Bakijeelusye Kyala aabalagiile abandú baake ukwijeelusya pakabalilo akaa kyaka kya Pasa bo kikaali ukufika, ukuti baje beelu abasita kababye nakamo nkyeni mmyake. Bala kalata gwa 2 Isya Ntubalilo 30:17-19.

ní nywili syake. ḥnyumba joosa jilinkwisula uluumma ulwa mafuta.

⁴ Looli jumo mbafundigwa baake ingamu jaake Juuta Isikalyoti, uju aalondaga ukunndiila Jesu, alinkuti,

⁵ “Fiki amafuta ago gatikuulisiga indenali imia itatu* nu kapeeliga abalondo?”

⁶ Juuta akaajobile bo ulo kūnongwa jaa kubapaakisya abalondo, looli paapo aali nhiji. Umwene jo uju aajaga ní kinyambi ikya ndalamala. Aahijaga indalamala isi aajaga nasyo nu kusibombela mwene.

⁷ Po Jesu alinkummwamula Juuta alinkuti, “Mulingantaamyaga unkiikulu uju, munndeke, abiikile amafuta gaa pi isiku ili aabikusyila.

⁸ Abalondo muli nabo masiku goosa. Looli une ndikuja pakuja pamopeene na numwe bwila.”

Abalongosi baa Bajuuta bikujobesania isya kunngoga Laasalo

⁹ Po abandu bingi balinkupilika ukuti Jesu alipo pabujo bula, balinkubuuka komma kūnkeeta umwene itolo, looli koope nu kūnkeeta Laasalo, uju Jesu aalinsyusiise ukufuma mbafwe.

¹⁰ Po abapuuti abalongosi balinkulonda injila ijaa kunngoga joope Laasalo,

¹¹ paapo kūnongwa jaa kusyuka Laasalo, aBajuuta bingi baabasambukiile abalongosi baabo, balinkummwitika Jesu.

* **12:5 12:5** *Indenali imia itatu gwali mfwalo gwa masiku imia itatu. Bala iisyeku Indenali ku Isyakulingaania.*

*Abandu bikummwambilila Jesu na kaluulu mu Jelusalemu
(Matai 21:1-11; Maalika 11:1-11; Luuka 19:28-40)*

12 Kilaabo kyake, ikilundilo ikinywamu ikyabandu aba baaliisile kükusekela ikyaka kya Pasa, baapiliike ukuti Jesu ali mu njila ikwisa mu Jelusalemu.

13 Po balinkwega isamba isya tugindwa, balinkubuka kükummwambilila Jesu. Balinkulaata balinkuti,
“Hosyana!† Asajigwege uja ikwisila mu ngamu jaa Ntwa Kyala!

Asajigwege uMalafyale gwa Banyaasilaili.”‡

14 Po Jesu alinkujaaga imwana jaa mbunda, alinkwitoga bo muno sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo ukunnjoba umwene ukuti,

15 “Mwe bandu baa mu Syoni,§ mulingatiilaga!
Namukeete, uMalafyale gwiniu ikwisa,
iitogile imwana jaa mbunda.”*†

16 Akabalilo ako, abafundigwa baa Jesu bakaasyageenie isyo. Leelo bo Jesu asyukile, po balinkukumbuka ukuti isyo syasimbiigwe ukunnjoba umwene, na muno baalimmbombiile.

† **12:13 12:13 Hosyana** Kokuti Gwe Ntwa tupoke! ‡ **12:13**

12:13 Bala kalata gwa Isabuli 118:25-26. § **12:15 12:15 Syoni**

ngamu ijingi ijaa Jelusalemu. * **12:15 12:15 Iitogile imwana jaa mbunda** Abanyaafyale biitogaga ifalaasi isya bwite. Po Jesu ukwitoga imbunda bo ikwingila mu Jelusalemu, aanangisyaga ukuti umwene ikwisa nu lutengaano, jo malafyale gwa lwijiisyo!

† **12:15 12:15** Bala kalata gwa Sakalija 9:9.

17 Abandu aba baali na Jesu bo ikummbilikila Laasalo ukufuma mwi ipumba nu kunsyasya ukufuma mbafwe, baasifumwisye inongwa isyo.

18 Po abandu bingi baapiliike inongwa isya kiika iki aabombe, jo nongwa ij*i* baafumile ku Jelusalemu ukubuuka kukummwambilila Jesu.

19 Looli aBafalisai balinkulaaluusania balinkuti, "Mukakeeta? Tukabagila ukubomba nakamo! Keeta, abandu boosa bikunkonga umwene."

Jesu ikujoba isya bwfe bwake

20 Abandu aba baabukile ku Jelusalemu, kukummwipuuta Kyala pa kyaka kya Pasa, bamo bakaali Bajuuta.

21 Po abandu abo balinkubuuka kwa Filipo uju aafumile mu Betisaita nkiisu iky*a* Galilai, balinkansuma balinkuti, "Mwimikigwa, tukusuuma tujobepo na Jesu."

22 Filipo alinkubuuka kukummmbuula Andeleja inongwa isyo, po Filipo na Andeleja balinkubuuka kwa Jesu kukummmbuula.

23 Jesu alinkubaamula alinkuti, "Akabalilo kafikile akaa busisa ubwa Nnyamundu ukuboneka pabwelu.

24 Nalooli nikbabuula, linga uluseke lukasyiliigwa mu mfu bo ulwa mundu uju afwile, lukabagila ukumela, looli linga lusyiliigwe, lukumela nu kupa iseke inyingi.

25 Umundu gwesa uju ikulonda ukubu^{ponesya} ubumi bwake, ikubu^{peesyaga} ubumi bwa bwila na bwila, looli umundu gwesa uju atikubu^{paasya} ubumi bwake pakiisu apa, ujo

ikubuponesya ubuumi bwake, ukuti bujege bwa bwila na bwila.

²⁶ Umundu gwesa uju ikumbombela une, fikuti angongege. Kangi popoosa pala apa ndipo, po apa umbombeli gwangu ikujapo. Taata ikummwimikaga umundu gwesa uju ikumbombela une.

²⁷ “Liilino nandile ukusulumania fijo mu ndumbula jangu. Kali njobe buleebule? Kali ndigi, ‘Gwe Taata, ngukusuma gumboke nkabalilo akaa ngubilo aka?’ Himma, ngabagila ukusuma bo ulo paapo niisile kukttaamigwa pakiis u.

²⁸ Gwe Taata Kyala, ubusetule ubasisya ubwa ngamu jaako.”

Po Kyala alinkujoba ukufuma kumwanya alinkuti, “Gwe Mwanangu, nsetwile, kangi ngwendelelaga ukubusetula.”

²⁹ Po ikilundilo ikya bandu aba baalipo pala bo bapiliike iisyu ukufuma kumwanya, bambo balinkuti, “Injasi jikutajanika,” abangi balinkuti, “Gwandumi gwa Kyala aajobaga nagwe.”

³⁰ Looli Jesu alinkubabuula abandu bala alinkuti, “Iisyu ili mwalipilikaga likaali lya kunduula une, looli lyali lya kubatuula umwe.”

³¹ Liilino kafikile akabalilo akaa Kyala ukubalonga abandu abaa pakiis u. Liilino kafikile akabalilo akaa Kyala akaa kunkaga Seetano, uju jo ndagili gwa pakiis u.

³² Une bo mfyusiigwe, nikwisa kubakwaba boosa ukuti biise kumyangu.”

³³ Jesu aajobile bo ulo, ukunangisya muno aikufwila.

34 Po ikilündilo ikyo bandu balinkummwamula Jesu balinkuti, “Tubalile mwa Kalata uMwikemo ukuti, Meesija aikujaga muumi bwila na bwila.[‡] Po fiki kuti abandu aabikumfyusa Nnyamundu? Bule, Nnyamundu jo jwani?”

35 Jesu alinkubabuula alinkuti, “Ulumuli lukuja pamopeene na nuumwe kükabalilo akapimba itolo. Mwendelelege ukwenda ndumuli ulu bo lülipo, ukuti ingiisi jilingiisa kubatola, paapo umundu uju ikwenda mu ngiisi akakumanya kuno ikubuuka.

36 Mubiikege ulusuubilo lwinu ndumuli ulo ukuti mujoge baana baa lumuli.” Jesu bo ajobile isyo, alinkükileka ikilündilo kila, alinkwakwibiiilila.

ABajuuta bingi bikukaana ukummwitiika Jesu

37 Na paapo Jesu aabombile ifika fingi nkyeni mmyabo, poope abandu bingi bakaalimmwitiike.

38 Syali bo ulo ukuti gaboneke amasyu aga unkunguluka Jeesaja aajobile ukuti,
“Gwe Ntwa, jo jwani iitiike indumi jiitü?

Kangi, uNtwa ansetuliile jwani amaka gaake?”§

39 Bakaalimmwitiike paapo Kyala aajobile ukwendela kwa Jeesaja ukuti,

40 “Agogile amaaso gaabo,

nu kusipela ubukafu indumbula syabo,
ukuti balingakeetaga,
balingasyaganiaga mu ndumbula,

‡ **12:34** 12:34 Bala kalata gwa Isabuli 110:4. § **12:38** 12:38 Bala kalata gwa Jeesaja 53:1.

ukuti balingapinduka, po naababumbulusyaga.”*

41 Jeesaja aajobile isyo paapo aabubwene ubusisya bwa Jesu nu kujoba inongwa syake.

42 Poope, abalongosi bingi abaa Bajuuta baalimmwitiike Jesu, looli bakaajobaga pabwelu ukuti bammwitiike, kūnongwa jaa kūbatila aBafalisai ukubakaga mu sinagogi.

43 Abalongosi abo baaliiganile fijo ukwimikigwa na bandu, ukukindapo ukwimikigwa na Kyala.

Abandu bikwisa kulongigwa ku masyu aga ajobile Jesu

44 Po Jesu alinkujoba pabwelu alinkuti, “Umundu uju ikusunyiitika une, atikusunyiitika une niimwene, looli ikummwitika na uju andumile.

45 Umundu gwesa uju aambwene une, ammbwene na uju andumile.

46 Une niisile pakiis u apa bo ulwa lumuli, ukuti kukuti mundu uju ikusunyiitika aleke ukuja mu ngisi.

47 “Umundu gwesa uju ikupilikisya amasyu gangu, looli atikugakonga, une ndikwisa kūnndonga, paapo ngaaliisile pakiis u apa kukubalonga abandu, looli naaliisile kukubapoka.

48 Bubuhubo umundu gwesa uju ikungaana une pamopeene na masyu gangu ikwisa kulongigwa. Amasyu aga njobile go aga gikwisa kūnndonga pi isiku ilya kūmmaliikisyo.

* **12:40 12:40** Bala kalata gwa Jeesaja 6:10.

49 Namanga ngajoba ku bulagili bwangu jujuune, looli Taata uju andumile, jo uju aandagile isya kujoba, na muno ngusijobelaga.

50 Kangi mmeenye ukuti ululagilo lwake lukubapa abandu ubuumi bwa bwila na bwila. Po une ngujoba syene isi Taata aandagile ukusijoba.”

13

Jesu ikubasugususya amalundi abafundigwa baake

1 Po ikyaka kya Pasa bo kikaali ukufika, Jesu alinkusyagania ukuti akabalilo kaake kafikile, akaa kusookapo pakiisu apa ukubuuuka ku Gwise. Akabalilo koosa bo ali pakiisu apa, aabaganile abandu baake, kangiaabaganile mpaka kummaliikisyo.

2 Jesu na bafundigwa baake balinkutuugala pakulya ifindu ifya namajolo. Akabalilo ako Seetano aalimo mu ndumbula jaa Juuta umwana gwa Simoni Isikalyoti, ukuti anndiile Jesu.

3 Jesu aameenye ukuti Taata aalimpeele ubulagili ubwa kutulongosya utundu toosa, kangi ukuti aafumile kwa Kyala, nu kuti aikubuuuka kangi kwa Kyala.

4 Po Jesu alinkuleka ukulya, alinkwima alinkubiika iigolole lyake pambali, alinkwega iitaabulo alinkwipinya mu nsana.

5 Alinkukususya amiisi mwi ibeeseni. Po alinkwanda ukubasugususya amalundi* aba-

* **13:5 13:5** *Ukubasugususya amalundi* Jesu aabombaga imbombo ijo ij*i* abatumwa baajibombaga ku batwa baabo.

fundigwa baake nu kubapyasiila ni taabulo ili aaliipinyile.

⁶ Jesu bo afikile apa aalipo Simoni Peeteli, Peeteli alinkunndaalusya alinkuti, "Gwe Ntwa bule, k'londa ukusugususya amalundi gangu?"

⁷ Jesu alinkummwamula alinkuti, "Ugwe ukasimanya isi ngubomba akabalilo aka, looli aakusimanya piitaasi."

⁸ Peeteli alinkummwamula alinkuti, "Ukabagila siku ukusugususya amalundi gangu!" Po Jesu alinkummwamula alinkuti, "Linga ngakusugususya ugwe, ukabagila ukuja pamopeene na niine kangi."

⁹ Po Peeteli alinkummwamula alinkuti, "Gwe Ntwa, linga sili bo ulo, ulingaasugususya geene amalundi, looli na maboko gangu pamopeene nu ntu gwang."

¹⁰ Jesu alinkummwamula alinkuti, "Umundu uju oogile, atikulondigwa ukooaga kangi, looli ukusugusula amalundi geene. Ujo mwelu loosa. Umwe muli beelu, looli jumo pakati pamyinu akaja mwelu."

¹¹ Jesu aalimmeenyu uju aikunndiila, jo nongwa iji ajobile ukuti, "Jumo pakati pamyinu akaja mwelu."

¹² Jesu bo amalile ukubasugususya amalundi abafundigwa baake, alinkwega iigolole lyake, alinkutuugala kangi apa baalyaga ifindu, alinkubabuula alinkuti, "Bule, musyageenie isi mbabombiile umwe?

¹³ Umwe mukuuunjoba une mukuti, 'Mmanyisi,' kangi mukuti, 'Ntwa.' Mukujoba sya nalooli, paapo une ndi Mmanyisi, kangi ndi Ntwa.

14 Une ne Mmanyisi, kangi ne Ntwa, mbasuguswisye amalundi. Bububo na numwe musugusaniege amalundi.

15 Mbanangiisye ikifwanikisyo ukuti na numwe mubombelanilege bo muno une mbabombiile umwe.

16 Nalooli nikubabula, untumwa akaja nkulumba ukunkinda untwa gwake, kangi uju ikutumigwa akaja nkulumba ukunkinda uju ikantuma.

17 Linga musyaganie isyo, po Kyala ikubasajaga linga mukukonga ikifwanikisyo iki.

18 "Ndikujoba isi kuli umwe mwesa. Mbameenye ukufuma kubwandilo abandu aba mbasalile ukuja bafundigwa bangu. Loli njobile isi ukuti sibonekelemo isi sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo ukuti, 'Ummanyaani gwangu uju aalyaga ifindu pamopeene na niine, asanwike ukuja ndugu gwangu.'[†]

19 Nikubabula syosa isi akabalilo aka, bo inongwa isyo sikaali ukuboneka, ukuti bo sibonike, mukwitikaga ukuti une jo jula.[‡]

20 Nalooli nikubabula, umundu gwesa uju ikummwambilila uju nuntumile, ikunyambilila jo une. Bububo uju ikunyambilila une, ikummwambilila uju andumile."

*Jesu ikujoba isya uju aikunnidiila
(Matai 26:20-25; Maalika 14:17-21; Luuka 22:21-23)*

[†] **13:18 13:18** Bala kalata gwa Isabuli 41:9. [‡] **13:19 13:19** Une jo jula Ulo mo muno Kyala aalijobile nDwitikano uLukulu. Bala kalata gwa Ukusooka 3:14; Jeesaja 43:10.

21 Jesu bo ajobile iswa, aasulumeenie fijo mu ndumbula jaake, alinkwjoba pabwelu alinkuti, "Nalooli nikubabuula, jumo nkibugutila kyinu, ikuundiila."

22 Po abafundigwa baake balinkwanda ukukeetana, paapo bakaameenyenekuti ikunnjoba jo jwani.

23 Aalipo umfundigwa jumo uju Jesu aalinnganile fijo. Umwene aatugeele kifuki na Jesu bo ali pakulya.

24 Po Simoni Peeteli alinkunkoopa umfundigwa ujo, alinkummbuula alinkuti, "Gunnedalausye Jesu, ikunnjoba jwani?"

25 Po umfundigwa jula alinkummwegamila Jesu, alinkunndaaluusya alinkuti, "Gwe Ntwa, jo jwani aikukuliila?"

26 Jesu alinkwamula alinkuti, "Jo uju nguja pakumpa akameenya akaa kisyesye bo ndobiile mu mposi." Po alinkwega akameenya akaa kisyesye, alinkutobela mu mposi, alinkumpa Juuta, umwana gwa Simoni Isikalyoti.

27 Juuta bo ambiliile akameenya kala akaa kisyesye, nakalinga Seetano alinkummwingila. Po Jesu alinkummbuula alinkuti, "Isi kulonda ukubomba, bombaga mbibimbibi!"

28 Looli abandu boosa aba baalyaga, bakaasyageenie ukuti fiki Jesu ajobile bo ulo.

29 Kunongwa jaa kuti Juuta jo uju aakolaga ikinyambi ikyia ndalam, bambo biinogonaga ukuti Jesu ammbuulile ukuti akuale ifi fikulondigwa pa kyaka, pamo abape abalondo indalam simo.

30 Po Juuta bo ambiliile akameenya kala, nakalinga alinkusooka panja. Kaali kabalilo kaa pakilo.

Jesu ikubapa abafundigwa baake ululagilo ulupya

31 Po Juuta bo asookile panja, Jesu alinkubabuula abafundigwa baake alinkuti, "Liilino ubusisya bwangu ne Nnyamundu bukuja pakuboneka pabwelu. Kangi aabukuboneka pabwelu ubusisya bwa Kyala ukwendela mu mbombo syangu.

32 Linga bukuboneka ubusisya bwake ukwendela mu mbombo syangu, po joope Kyala ikubanangisya abandu ubusisya bwangu ne Nnyamundu, kangi ikubomba bo ulo luluul.

33 "Mwe baanangu, ngujaga na nuumwe kukabalilo akapimba itolo. Bo ulu naababuulile abalongosi baa Bajuuta, buhuubo nikubabuula na nuumwe liilino ukuti, mukuhundondaga looli mukabagila ukwisa kuno ngubuuka.

34 Looli liilino ngubapa ululagilo ulupya, ngubalagila ukuti, 'Mugananeg. Bo ulu une mbaganile umwe, buhuubo nuumwe mugananeg.'

35 Linga mukuganana, po abandu boosa aabikumanyaga ukuti umwe muli bafundigwa bangu."

*Jesu ikujoba ukuti Peeteli ikuja pakunkaana
(Matai 26:31-35; Maalika 14:27-31; Luuka 22:31-34)*

36 Po Peeteli alinkunndaalusya Jesu alinkuti, "Gwe Ntwa, kubuuka kuug?" Jesu

alinkummwamula alinkuti, "Ngubuuka kuno ugwe ukabagila ukungonga akabalilo aka, looli aakungonga piitaasi."

³⁷ Peeteli alinkunndaalusya alinkuti, "Gwe Ntwa, bule, paapo fiki ngabagila ukukukonga akabalilo aka? Une ngufwaga kunongwa jaako!"

³⁸ Jesu alinkummwamula alinkuti, "Peeteli, bule ubagiile ukufwa kùnongwa jangü? Nalooli nikukubuula, bo ingongobe jikaali ukukoolela, kungaana katatu."

14

Injila jaa kubuuka kwa Kyala

¹ Jesu alinkwendelela ukubamanyisya alinkuti, "Mulingalalamukaga mu ndumbula syinu, mummwitikege Kyala, kangi muunyiitikege na niine.

² Ubijo bujimo bwingi mu nyumba jaa Taata. Linga sikaali bo ulo, ngali mbabuulile. Liilino nsumwike kukubatendekekesya ubijo.*

³ Bo mbuukile nu kabatendekekesya ubijo, angwisa kangi kubbeega, ukuti ubijo ubu ngujangapo, na numwe mukujaga palapala pamopeene na niine.

⁴ Umwe mujimeenyie injila ijji jikubalongosya kubujo kuno ngubuuka."

* **14:2 14:2** Linga sikaali bo ulo, ngali mbabuulile. Liilino nsumwike kukubatendekekesya ubijo Mwa baakalata bam basimbile Linga sikaali bo ulo, bule ngali mbabuulile ukuti nsumwike kukubatendekekesya ubijo?

5 Po Tomasi alinkunndaalusyu Jesu alinkuti, “Gwe Ntwa, uswe tukakumanya kuno kubuka. Bule, po tubagiile ukujimanya injila buleebule?”

6 Jesu alinkwamula alinkuti, “Une ne njila, ne bwanalooli, kangi ne buumi. Akajako umundu gwesa uju abagiile ukwisa kwa Taata linga ak-endela kumyangu.

7 Linga mwaliimeenye, po ngali mummeenye joope Taata. Ukwandila ulu, mummeenye, kangi mummbwene.”

8 Po Filipo alinkummbwula alinkuti, “Gwe Ntwa, tukukusuma utunangisye Taata. Linga utunangiisye bo situfwene.”

9 Jesu alinkummwamula alinkuti, “Filipo, ndi na nuumwe akabalilo akatali koosa aka, poope ukaali ukaamanya une? Umundu gwesa uju aambwene une, ammbwene na Taata. Po fiki kundaalusyu ukuti, ‘Tunangisye Taata?’”

10 Bule, utkwitika ukuti une ndi mwa Taata, na Taata ali mmyangu? Amasyu aga ngubabula gatikufuma mu nyiinogono syangu, looli Taata ikubomba imbombo jaake bo ali nkati mmyangu.

11 Mwitikege isi ngujoba ukuti ndi nkati mwa Taata, nu kuti ali nkati mmyangu. Looli linga umwe mutikwitika isi ngujoba, po namwitikege kunongwa jaa mbombo isi ngubomba.

12 Nalooli nikubabula, umundu gwesa uju ikunyiitika, ikusbombaga imbombo silasila isi une ngusbomba. Kangi aikubombaga ni nywamu ukukinda isi ngubomba, paapo ngubuka kwa Taata.

13 Linga mukusuuma akandu kokoosa mu ngamu jangu, une angubomba bo muno

mukusuumila. Ku njila ijo, nganangisya ubasisya bwa Taata muno bujilliile.

14 Linga mukusuma akandu kokoosa mu ngamu jangu, angubomba bo muno mukusuumila.”

Jesu ikujoba isya kwisa kwa Mbepo Mwikemo

15 “Linga muunganile mukusibombaga imbombo syosa isi naabalagiile.

16 Po na niine angansuma Taata ukuti abape uNjiili† ujungi, ukuti ajeye pamopeene na numwe, kangi atiisakubaleka siku.

17 Mbepo uju aikubasetulila abandu ubwanalooli. Abandu aba bikunkaana Kyala bakabagila ukummwambilila Mbepo ujo, paapo batikummbona, kangi bakammany. Looli umwe mummeenye Mbepo gwa Kyala paapo ikutuugala pamopeene na numwe, kangi ikujaga nkati mmyinu.

18 “Ndikubaleka mwibeene bo ulwa bapiina, looli angwisa kangi kemyinu.

19 Pasyele panandi andikubonekaga kangi pakiisu apa. Looli umwe aamukumbona. Kanongwa jaa kuti une anguja muumi, numwe aamukuja buumi.

20 Pi isiku lila, aamukumanya ukuti une ndi nkati mwa Taata, na numwe muli nkati mmyang, niine ndi nkati mmyinu.

21 Umundu gwesa uju ikusimanya nu kusibomba isi ngulagila, ujo jo uju aanganile.

† **14:16 14:16** *UNjiili* Kokuti *UNtuli*. Bala iisyu *UNjiili* ku Isyakulingaania.

Joope ʉmundʉ ʉjʉ aanganile, Taata ikʉnngana. Niine ngʉnngana nʉ kwibonesya kʉmyake."

22 Po ʉmfundigwa jʉmo ingroupu jaake Juuta, ʉjʉ akaja jo Juuta Isikalyoti, alinkʉnndaalʉʉsyu Jesu alinkuti, "Gwe Ntwa, bʉle, sibagiile bʉleebʉle ʉkwibonesya kʉmyitʉ, looli ʉtikwibonesya kʉ bandʉ abangi boosa?"

23 Jesu alinkʉmmwamula alinkuti, "Umundʉ gwesa ʉjʉ aanganile ikʉsibombelaga isi ngʉnndagila. Bʉbʉabo Taata ikʉnngana, kangi ʉne na Taata aatukwisa kʉmyake, nʉ kʉtuugala pamopeene nagwe.

24 Looli ʉmundʉ gwesa ʉjʉ akaangana, atikʉsibombela isi ngʉnndagila. Kangi, isi ngʉbalagila sikaja syangu, looli sikufuma kuli ʉjʉ andʉmile kʉmyinu.

25 "Mbabʉulile syosa isyo bo ngaali ngʉtuugala pamopeene na nuumwe.

26 Looli ʉNjiili ʉjo, kokuti Mbepo Mwikemo, ʉjʉ Taata ikʉntʉma kʉmyinu mu ngamu jangʉ, jo ʉjʉ aikʉbamanyisyaga nʉ kubakumbusya syosa isi naababʉulile.

27 Bo ngʉsookapo, ngʉbapa ʉlutengaano lwangu. Ngʉbapapo ʉlutengaano ʉlu lʉkaja bo ʉlu lukufuma kʉ bandʉ aba bikʉnkaana Kyala. Mulingalalamukaga mu ndumbula syinu, kangi mulingatiilaga syosyosa.

28 Mupiliike isi mbabʉulile ʉkuti, 'Ngʉbʉuka, looli angwisa kangi kʉmyinu.' Linga nalooli muunganile, ngali mukʉhoboka ʉkʉpilika ʉkuti ngʉbʉuka kwa Taata, paapo Taata jo nkʉlʉmba ʉkʉnginda ʉne.

29 “Mbabuulile syosa isyo akabalilo aka, bo inongwa isyo sikaali ukuboneka, ukuti bo sibonike mukunyiitikaga.

30 Ngabagila ukujoba na nuumwe akabalilo akatali, paapo undagili gwa pakiisu apa, kokuti Seetano, ikwisa. Looli akaja na maka kamyangu.

31 Isi ngusibomba syo isi Taata aaliindagiile ukubomba, ukuti abandu boosa bamanye ukuti nunnganile. Ulu, namwime ukuti tasookepo apa.”

15

Jesu jo mpiki ugwa maafilu ugwa nalooli

1 Jesu alinkwendelela ukubamanyisya alinkuti, “Une ndi mpiki ugwa maafilu ugwa nalooli, Taata jo ndimi.

2 Kukuti kasamba kangu aka katikupa iseke, Taata ikukasoosyamo. Looli kukuti kasamba aka kikupa iseke, Taata ikukapaatilila ukuti kapege fijo.

3 Umwe mupaatililiigwe, kokuti muli beelu, paapo mwitiike imanyisyo syangu.

4 Mwendelelege ukuja mmyangu, na niine ngwendelela ukuja mmyinu. Bo ulu akasamba kakabagila ukupa iseke keene kisita kwitoteka mmaafilu, bubuabo mukabagila ukubomba ubwigane bwa Kyala kisita kuja mmyangu.

5 “Une ndi mpiki ugwa maafilu, umwe muli tussamba. Umundu uju ikuja mmyangu, na niine nguja mmyake, ujo ikupaga iseke inyingi, paapo kisita une mukabagila ukubomba nasimo.

6 Umundu gwesa uju atikuja mmyangu afwene na kasamba aka kikutaagigwa nu kuma. Po abandu bikukasala nu kumasopa mmooto, kikupya.

7 Linga mukuja mmyangu na masyu gangu gikuja nkati mmyinu, po munsuumege Taata koosa aka mukulonda, ikubapaga.

8 Linga mukupa iseke inyingi, nu kuja bafundigwa bangu baa nalooli, mukubunangisyaga pabwelu ubusisya bwa Taata.

9 Bo ulwa Taata muno aanganiile une, mo muno niine mbaganile umwe. Po mwendelelege ukuja ndugano lwangu.

10 Linga mukubomba isi ngubalagila, po mukwendelaga ukuja ndugano lwangu, bo muno une nsibombile isi Taata aaliindagiile nu kuja ndugano lwake.

11 “Mbabuulile isi ukuti musekelege bo ulwangu, kangti musekelege fijo.

12 Isi ngubalagila syo isi, mugananege bo ulu une mbaganile umwe akabalilo aka bo ndi pamopeene na numwe.

13 Umundu uju ikubafwila abamanyaani, ali nu lugano ukukinda ulugano ulwa luko loosa.

14 Linga mukubomba isi mbalagiile, umwe muli bamanyaani bangu.

15 Ukwandila ulu, ndikubakooleлага kangti ukuja batumwa bangu, paapo untumwa akajimanya inyango jaa nkulumba gwake. Looli umwe mbasetuliile syosa isi naafumile nasyo ukufuma kwa Taata, po ulo ngubakoooleлага bamanyaani bangu.

16 Mukaja jo uemwe mwaliisalile une, looli jo une naabasalile umwe ukuja bafundigwa bangu. Naabasungwile ukuti mugege iseke isi sitikumalika siku. Po syosa isi mukusuma mu ngamu jangu, Taata ikubapaga.

17 Po leelo ngubalagila umwe ukuti mugananege."

Abandu abaa pakiisu apa bababengile aba bikummwitika Jesu

18 "Linga abandu abaa pakiisu apa bikubabenga umwe, mukumbukege ukuti baatalile ukumbenga une.

19 Linga mwalibandu abaa pakiisu apa, po abo ngali babaganile bo muno babaganile abandu baake. Looli umwe mukaja baa pakiisu apa, paapo mbasalile ukufuma pakiisu apa, jo nongwa iji abandu abaa pakiisu apa bababengile.

20 Mulingiibwaga isi naababuulile ukuti, 'Untumwa akaja nkulumba ukunkinda untwa gwake.' Po linga baalimbeele ingubilo une, na nuumwe bikubapaga ingubilo, looli linga bikwitika imanyisyo syangu, aabikwitikaga ni syinu.

21 Looli bikubabombela syosa isyo kwnongwa jaa kujikonga ingamu jangu, kangi kwnongwa jaa kuti bakamnya ujw andumile.

22 Linga ngaaliisile kumyabo nu kujoba nabo, po ngali bakaja nu butulanongwa. Looli liilino, bakabagila ukwinosya ukuti bakaja nu butulanongwa.

23 “Umundu gwesa ujua ikumbenga une, ikummbenga na Taata.

24 Mbombile ifiika ifinywamu ifi akabombamo najumo. Linga bakaafibwene, ngali bakaja nu butulanongwa. Looli liilino basibwene syosa isi naabombile, poope bakaali bikumbenga, joope Taata bikummbenga.

25 Isi siboniike ukuti amasyu gaboneke aga gasimbiigwe mwa Kalata uMwikemo ukuti, ‘Baaliimbengile itolo.’*

26 “Nguntuma kamyinu uNjili, ujua jo Mbepo Mwikemo, ugwa kubasetulila abandu boosa ubwanalooli. Ikufuma kwa Taata, na bo ikufika kamyinu aikubasisimikisyaga ubwanalooli bwangu.

27 Kangi na numwe aamukasisimikisyaga inongwa syangue, paapo mwali pamopeene na niine ukufuma kubwandilo.”

16

1 Jesu alinkwendelela ukubamanyisya alinkuti, “Mbabsulile syosa isi ukuti mulingaleka ukunyiitika.

2 Looli abandu aabikubakagaga umwe mu sinagogi syabo. Kikwisa akabalilo aka linga umundu ikunngoga jumo pakati pamyinu, ikwinogonaga ukuti ikubomba imbombo jaa Kyala.

3 Aabikubabobelaga bo ulo paapo bakamanya Taata, kangi bakaamanya une.

* **15:25 15:25** Bala kalata gwa Isabali 35:19; 69:4.

4 Looli mbabuulile isyo ukuti akabalilo kaabo akaa kubomba isyo bo kafikile, aamusikumbukege isi naababuulile.”

Imbombo jaa Mbepo Mwikemo

“Ngaababuulile isyo syosa kubwandi, paapo naali pamopeene na numwe.

5 Po ulu ngubuuka kwa Taata uju andumile kamyinu. Looli akajapo najumo pakati pamyinu ugwa kuundaalusya ukuti, ‘Bule, kubuuka kuugu?’

6 Musulumeenie fijo mu ndumbula syinu paapo mbabuulile ukuti ngubuuka kwa Taata.

7 “Ngubabuula isya naloli, kanunu kamyinu ukuti ngubuuka kwa Taata. Linga ndikubuuka, uNjilli jula akabagila ukwisa kamyinu. Looli linga ngubuuka, anguntuma kamyinu.

8 Jula bo iisile, aikubanangisyaga abandu boosa ukuti abeene batulanongwa, nu kuti une ndi ngolofu, kang’i ukuti Kyala ikwisa kubalonga.

9 Aikubanangisyaga abeene ukuja batulanongwa, paapo batikuunyiitika une.

10 Aikubanangisyaga ukuti ndi ngolofu paapo ngubuuka kwa Taata nu kuti aamutikumbona siku.

11 Aikubanangisyaga pabwelu ukuti Kyala aikubalonga paapo anndongile Seetano uju jo ndagili gwa pakiisu apa.

12 “Ngaali ndi nasyo nyingi isya kubabuula, looli akabalilo aka mukabagila ukusyagania.

13 Mbepo jula, uju aikubasetulila ubwanaloli boosa, bo iisile kamyinu, aikubalongosyaga ukubumanya ubwanaloli

boosa. Atiisakujobaga ku bulagili bwake juujo, looli ikujobaga isi asipiliike nu kubabuula isi aasikuboneka.

¹⁴ Mbepo ujo aikubanangisyaga ubusisa bwangu, paapo aikubabuulaga syosa isi aikwegaga kumyangu.

¹⁵ Utundu toosa utu Taata ali nato twangu. Jo nongwa iji ngujoba ukuti Mbepo ujo aikubabuulaga syosa isi aikwegaga ukufuma kumyangu.”

Ubusulumanie aabukusanuka ukuja lusekelo

¹⁶ “Kasyele akabalilo akapimba aamutikuumbona, kangi kasyele akabalilo akapimba aamukuumbona.”

¹⁷ Po abafundigwa baake bambo balinkulaalusania balinkuti, “Bule, kokuti fiki ulu ikujoba ukuti, ‘Kasyele akabalilo akapimba aamutikuumbona, kangi kasyele akabalilo akapimba aamukuumbona,’ nu kuti, ‘Ngubuu ka kwa Taata?’”

¹⁸ Po balinkwendelela ukulaalusania balinkuti, “Kokuti fiki, ‘Akabalilo akapimba?’ Uswe tutikusyagania isi ikusijoba.”

¹⁹ Jesu alinkusyagania ukuti bikulonda ukunndaalusya isi ajobile, po alinkubalaalusya alinkuti, “Bule, mukulaalusania isi njobile ukuti, ‘Kasyele akabalilo akapimba aamutikuumbona, kangi kasyele akabalilo akapimba aamukuumbona?’

²⁰ Nalooli nikubabuula, umwe aamukulilaga nu kusulumania, looli abandu abaa pakiis u apa aabikuhobokaga. Aamukusulumania

kukabalilo akapimba, looli ubusulumanie bwinu aabukusanuka ukuja lusekelo.

21 Linga unkiikulu ikubuu ka kupaapa umwana, ikusulumania paapo akabalilo kaa butolwe bwake kafikile. Looli bo apaapile, atikukumbuka kang'i ubutolwe ubo kunongwa jaa lusekelo lwa kupaapigwa umwana pakiis.

22 Bububo na nuumwe muli nu busulumanie kukabalilo. Looli angwisa kang'i kamyinu, po aamukujaga nu lusekelo mu ndumbula syinu. Akajako uju aikulosoosyamo ulusekelo u lo mu ndumbula syinu.

23 Kang'i akabalilo ako bo kafikile, aamutikuusumaga kokoosa. Nalooli nikubabuula, syosa isi mukusuma mu ngamu jang'u, Taata ikubapaga.

24 Mpaka ulu, mukasuma nakamo kwa Taata ukubombela ingamu jang'u. Musumege kwa Kyala, umwene ikubapaga. Ku njila ijo mukwendelelaga ukuja nu lusekelo fijo mu ndumbula syinu."

Jesu agatolile amaka amabiibi agaa pakiis

25 "Mbabuulile syosa isyo ku njila jaa fifwanikisyo. Akabalilo kikwisa aka andikujobaga na nuumwe ku njila jaa fifwanikisyo, looli angubabuulaga pabwelu isya Taata.

26 Nkabalilo ako, aamukubombelaga ingamu jang'u ukusuma Taata. Ndikujoba ukuti une angubasumilaga kwa Taata.

27 Umwene Taata abaganile umwe, paapo numwe muunganile une, kangi mwitiike ukuti naafumile kwa Taata.

28 Naaliisile pakiisu apa ukufuma kwa Taata, looli ulu ngusookapo pakiisu apa, ngugomokelako kwa Taata.”

29 Po abafundigwa baake balinkummbuula balinkuti, “Gwe Mmanyisi, ulu gwandile ukujoba na nuuswe kisita kubombela ififwanikisyo!

30 Po ulu tasyageenie ukuti usimeeny syosa, kangi utikulonda umundu ukulaalusa syosyosa. Isyo syo isi sitapelile ukwitika ukuti gwafumile kwa Kyala.”

31 Jesu alinkubalaalusa alinkuti, “Bule, mwandile ukwitika ulu?

32 Akabalilo kasegeliile, kangi kali kifuki fijo, apa mwesa aamukubalanila. Mwesa mukubuuka kamyinu, na kundeka nimwene. Looli andikuja nimwene, paapo Taata ali pamopeene na niine.

33 Mwe bakundwe, mbabuulile isyo syosa ukuti mujege na latengaano mu ndumbula syinu, kuanongwa jaa kaja nkati mmyang. Pakiisu apa aamukukaba ingubilo inyingi, looli mwikasyege paapo une nkitolile ikiisu.”

17

Jesu ikwipuuta kwa Kyala

1 Jesu bo amalile ukujoba syosa isyo, alinkukeeta kumwanya, alinkwipuuta alinkuti,

“Gwe Taata, akabalilo kang kafikile. Ubanangisye abandu ubasisya bwang ne

Mwanaako, ʉkʉti niine mbanangisye ʉbʉsisya bwako muno ʉjiiłiile.

² Namanga ʉmbeelee ʉbʉlagili ʉbwa kʉbalongosya abandʉ boosa, ʉkʉti mbape abandʉ aba bikʉnyiitika ʉbʉumi bwa bwila na bwila.

³ ʉbʉumi bwa bwila na bwila bo ʉbʉ, abandʉ bakʉmanye ʉgwe, gwe Kyala gwa nalooli gwimwene, kangí baamanye ʉne ne Jesu Kilisiti, ne gwalindʉmile kʉmyabo.

⁴ ʉne nnangiisye ʉbʉsisya bwako kʉ bandʉ boosa, ʉkwendela mu mbombo iji gwalindʉmile kʉkʉjibomba.

⁵ Gwe Taata, ngʉsetwile muno ʉjiiłiile ʉgwe, kʉ bandʉ aba gwalimbееle pakiisu apa. Abeene baali baako, ʉgwe gwalimbееle. Kangí basibombile syosa isi gwabalagiile.

Jesu ikʉbiipuutila abafundigwa baake

⁶ “Gwe Taata, ngʉsetwile muno ʉjiiłiile ʉgwe, kʉ bandʉ aba gwalimbееle pakiisu apa. Abeene baali baako, ʉgwe gwalimbееle. Kangí basibombile syosa isi gwabalagiile.

⁷ Po basyageenie ʉkʉti ʉtʉndʉ toosa ʉtʉ gwalimbееle, tʉfumile kʉmyako,

⁸ paapo mbabʉalile syosa isi gwaliimbʉalile.

Boope basyambiliile, bameenye nalooli ʉkʉti mfumile kʉmyako, kangí biitiike ʉkʉti jo ʉgwe gwalindʉmile.

⁹ Ngʉbiipuutila abo paapo bandʉ baako. Ndikʉbiipuutila abandʉ boosa, looli

ngʉbiipuutila beene abandʉ aba gwalimbееle.

10 Abandu boosa aba bo bangu une, na nungwe baako, kangi abandu boosa aba bo baako, na niine bangu. Ubasisya bwangu muno buj*ii*liliile, b*u*set*u*liigwe ku bandu ukwendela mmyabo.

11 Une ngwisa k*um*yako, po ndikujapo kangi pakiisu apa. Looli abeene bikwendeleлага ukuja pakiisu apa. Gwe Taata, gwe Mwikemo, ngukusuuma ubalindilile mu ngamu jaako ij*i* umbeele, ukuti bajego kandu kamokeene bo ulu une na nungwe tul*i* kandu kamokeene.

12 Bo ndi pamopeene nabo naabalindililaga mu ngamu jaako ij*i* umbeele. Naabatiimaga kanunu ukuti ndingansobesya najumo ndi bala, looli mwene uju sibagiisye ukuti afwe, ukuti siboneke isi sisimbiigwe mwa Kalata Mwikemo.*

13 "Gwe Taata, ulu ndi mu njila ngwisa k*um*yako. Une ngubabula syosa isyo abafundigwa bangu bo ngaali ndipo pakiisu apa, ukuti bajego nu lusekelo fijo mu ndumbula syabo, bo ulu une ndi nu lusekelo.

14 Mbabulile abafundigwa bangu inongwa isi umbeele. Looli abandu abaa pakiisu apa bababengile, paapo abeene bakaja baa pakiisu apa, bo ulu na niine ngaja gwa pakiisu apa.

15 "Gwe Taata, ndikukusuuma ukuti ubasoosyepo pakiisu apa, looli ukuti ubapoke kwa Seetano, uju jo mbiibi.

16 Abeene bakaja baa pakiisu apa, bo ulu une ngaja gwa pakiisu apa.

17 Gwe Taata, ngukusuuma ubapele ukuja

* **17:12 17:12** Bala kalata gwa Isabali 41:9.

biikemo, ku njila jaa bwanalooli bwako. Iisyu lyako bo bwanalooli.

18 Bo ulu gwalindumile une pakiisu, bububo na niine mbatumile abeene pakiisu.

19 Ngwibiika ukukubombela ugwe kunongwa jaabo, ukuti boope biib*ike* kamyako mbwanalooli.”

Jesu ikubiipuutila aba bikummwitika

20 “Ndikubiipuutila beene itolo, looli ngubiipuutila boope boosa, aba aabikwisa kunyiitika, kunongwa jaa isi abafundigwa bangu bikumanyisya.

21 Ngwipuuta ukuti abandu boosa bajeve kandu kamokeene. Taata! Ngwipuuta bajeve nkati mmyitu, bo ulu ugwe uli nkati mmyangu, niine ndi nkati mmyako. Ngwipuuta ukuti bajeve kandu kamokeene, ukuti biitike ukuti jo ugwe gwalindumile.

22 Ubasisya ubu gwalimbeeble na niine mbapeele abafundigwa bangu, ukuti bajeve kandu kamokeene, bo ulu une na nungwe tuli kandu kamokeene.

23 Une ndi nkati mmyabo, nungwe uli nkati mmyangu. Ngusuuma ukuti bajeve kandu kamokeene loosa, ukuti ku njila iji abandu boosa abaa pakiisu bamanye ukuti jo ugwe gwalindumile, kangi bamanye ukuti ubaganile bo ulu guunganile une.

24 “Gwe Taata, ngunyonywa ukuti aba umbeeble bajeve pamopeene na niine apa ngujaga, ukuti babubone ubasisya bwangu

ubu gwalimbbee, paapo gwaliinganile na bo ukaali ukukipela ikiisu.

25 Gwe Taata, gwe gwa bwanalooli, abandu abaa pakiisu apa bakakmanya. Looli une ngumeenye, kangi abafundigwa bangu bameenye ukuti jo ugwe gwalindumile.

26 Une mbamanyiisye muno ujiliile ugwe, kangi ngwendelelaga ukubomba bo ulo, ukuti bagananege bo ulu guunganile une, kangi ukuti njego nkati mmyabo.”

18

*Abalongosi baa Bajuuta bikunkola Jesu
(Matai 26:47-56; Maalika 14:43-50; Luuka 22:47-53)*

1 Jesu bo amalile ukwipuuta, alinkusookapo na bafundigwa baake, alinkubuuka nkisooko Ketiloni, apa gwalipo ungunda ugwa misyunguti. Balinkwingila umo.

2 Po Juuta uju aabuukaga kukanndiila Jesu, aagumeenye ungunda ugo, paapo Jesu aalisibiile ukubuuka mula akabalilo kaa kingi pamopeene na bafundigwa baake.

3 Po alinkukilongosya ikibugutila kya basikali, pamopeene na babombeli bamu ukufuma ku bapuuti abalongosi na ku Bafalisai, balinkubuuka mu ngunda gula, baakolile inyaale ni filwilo.

4 Jesu aasimeenye syosa isi syajaga pakubombigwa kamyake. Po alinkusookapo pakati pa bafundigwa baake, alinkubalaalusya abandu aba baaliisile alinkuti, “Bule, mukunndonda jwani?”

⁵ Abeene balinkummwamula balinkuti, "Tukunndonda Jesu uje afumile mu Nasaleti." Jesu alinkubaamula alinkuti, "Jo une uje mukunndonda." Juuta uje aalinndiliile Jesu aalyimile pamopeene nabo.

⁶ Po Jesu bo ababuulile ukuti, "Jo une uje mukunndonda," abasikali bala balinkugomoka konyuma nu kugwa paasi.

⁷ Jesu alinkubalaalusa kang'i alinkuti, "Bule, mukunndonda jwani?" Abeene balinkummwamula balinkuti, "Tukunndonda Jesu uje afumile mu Nasaleti."

⁸ Jesu alinkubabuula alinkuti, "Mbabuulile ukuti jo une uje mukunndonda. Linga mukunndonda une, po namubaleke abandu aba babuukege."

⁹ Jesu aajobile bo ulo ukuti siboneke isi aajobile kubwandilo ukuti, "Naabatiimaga kanunu, ukuti ndingansobesya najumo ndi bala aba gwalimbeele."*

¹⁰ Simoni Peeteli aali nu lubo, po alinkukwaba, alinkunsenga untumwa gwa mpuuti unkulumba, imbulukutu jaa ku kiiliilo. Untumwa ujo ingamu jaake aali jo Maaliko.

¹¹ Looli Jesu alinkunndagila Peeteli alinkuti, "Peeteli, gomosya ulubo lwako mu nyambi jaake. Bule, ukamanya ukuti ngulondigwa ukukubilwa bo muno Taata asibaatiike ukuti ngubilwe?"†

* **18:9 18:9** Bala kalata gwa Johani 17:12. † **18:11 18:11**
Bule, ukamanya ukuti ngulondigwa ukukubilwa bo muno Taata asibaatiike ukuti ngubilwe? NKigiliki bikuti Ndinguisa kunwela ikikombe iki Taata ambeele ukuti nnwelemo?

*Bikubuuka na Jesu kwa Anasi
(Matai 26:57-58; Maalika 14:53-54; Luuka 22:54)*

¹² Po unctionumba gwa basikali, pamopeene ni kibugutila kyake, na babombeli baa balongosi baa Bajuuta, balinkunkola Jesu, balinkumpinya.

¹³ Po balinkuntwala taasi kwa Anasi, unction aali nko gwa Kajafa, unction aali jo mpuuti unctionumba nkabalilo ako.

¹⁴ Mmasik[‡] agaa k^unnyuma, Kajafa jo unction aababuulile abalongosi baa Bajuuta, ukuti kanunu umund^u jumo abafwile aband^u boosa.[‡]

*Peeteli ikunkaana Jesu
(Matai 26:69-70; Maalika 14:66-68; Luuka 22:55-57)*

¹⁵ Simoni Peeteli n^u mfundigwa unction jumo, bankongaga k^unnyuma. Umfundigwa j^ula, unctionti unctionumba aalimmeenye, jo alinkwingila na Jesu ndupaso lwa nyumba jaa mpuuti unctionumba.

¹⁶ Looli Peeteli alinkwima panja pa kipata. Po umfundigwa unction j^ula, unction unctionti unctionumba aalimmeenye, alinkusooka panja. Alinkujoba n^u ndindwana jumo unction aali ndindilili pa kipata, alinkummwitikisa Peeteli ukwingila ndupaso.

¹⁷ Po undindwana undindilili j^ula, alinkunndaalusya Peeteli alinkuti, "Bule, na nungwe ukaja gwe jumo mbafundigwa baa mund^u ujo?" Peeteli alinkummwamula alinkuti, "Himma, ngaja jo une."

[‡] **18:14 18:14** Bala kalata gwa Johani 11:50.

18 Kunongwa jaa kuti kwali ni mbepo, abatumwa na babombeli bala baalyimile apa gwalipo umooto gwa nkala, bootaga umooto. Jooke Peeteli aalyimile pamopeene nabo, ootaga umooto.

*Umpuuti unkulumba ikunndaalusya Jesu
(Matai 26:59-66; Maalika 14:55-64; Luuka 22:66-71)*

19 Po umpuuti unkulumba jula, ingamu jaake Anasi, alinkunndaalusya Jesu isya bafundigwa baake ni manyisyo syake.

20 Jesu alinkummwamula alinkuti, "Akabalilo koosa naajobaga ku bandu boosa pabwelu, naamanyisyaga abandu mu sinagogi syinu na ndupaso lwa tempeli, muno aBajuuta bingi bikubungaana pamopeene. Mmanyiisye imanyisyo syang'u syosa pabwelu.

21 Po fiki kundaalusya une? Po fiki utikubalaalusya abandu aba bambilikisyaga bo ngumanyisya? Abeene basimeenye isi naajobaga nu kumanyisya."

22 Jesu bo ajobile isyo, umbombeli jumo uj'u aalyimile kifuki nagwe, alinkunkoma ni ipi, alinkunndaalusya alinkuti, "Bule, kummwamula bo ujo umpuuti unkulumba?"

23 Jesu alinkummwamula alinkuti, "Linga njobile kabiibi, joba ububiibi bwangu. Looli linga njobile isya bwanalooli, po fiki kungoma?"

24 Po Jesu bo akaali apinyiigwe, Anasi alinkulagila ukuti bammwege nu kubuuka nagwe ku mpuuti unkulumba, Kajafa.

*Peeteli ikʉnkaana Jesu kangi
(Matai 26:71-75; Maalika 14:69-72; Luuka 22:58-62)*

²⁵ Po Peeteli bo akaali ikoota ʉmooto, abandʉ bambo balinkʉnndaalʉusya balinkʉti, “Bʉle, na nungwe ʉkaja gwe jʉmo mbafundigwa baa mundʉ jʉla?” Peeteli alinkwamula alinkʉti, “Himma, ngaja jo ʉne.”

²⁶ Looli jʉmo mbatʉmwa abaa mpuuti ʉnkʉlʉmba, ʉjʉ aali nkamu gwa mundʉ ʉjʉ Peeteli aalinsengile imbulʉkʉtu, alinkʉnndaalʉusya alinkʉti, “Bʉle, ʉkaja jo ugwe naakubwene bo ʉli pamopeene na Jesu mu ngʉnda?”

²⁷ Peeteli alinkʉkaana kangi alinkʉti, “Ngaja jo ʉne.” Nakalinga īngongobe jilinkʉkoolela.

*Jesu bikʉntwala kwa Pilati
(Matai 27:1-2, 11-14; Maalika 15:1-5; Luuka 23:1-5)*

²⁸ Po nʉlʉbʉnjʉ fijo, abalongosi baa Bajuta balinkʉmmwega Jesu ʉkʉfuma kwa Kajafa. Balinkʉbʉuka nagwe kʉ kitangaalala kya ndongosi gwa Balooma. Looli abeene bakaalingiile nnyumba jaake ʉkuti balingiinyasya, § baatiilaga ʉkutiaabatikʉlya ifindʉ fya pa kyaka kya Pasa.

²⁹ Po ʉndongosi gwa kiisʉ ikyा Jutai, īngamu jaake Pilati, alinkʉsooka panja nʉ kʉbʉuka apa baalipo, alinkʉbalaalʉusya alinkʉti,

§ 18:28 18:28 Bakaalingiile nnyumba jaake ʉkuti balingiinyasya ʉkakongana ni nyiiho sya Bajuta, linga ʉNjuuta ingiile mu nyumba jaa mundʉ ʉjʉ akaja Njuuta aanyalaga, akaabagiile ʉkʉlyya ifindʉ fya pa kyaka kya Pasa.

"Bule, umundu uju abombile mbiibi siliku isi mukunsitaaka?"

³⁰ Abeene balinkummwamula balinkuti, "Linga umundu uju akaali ni mbiibi, tukaabagiile ukwisa nagwe kamyako."

³¹ Pilati alinkubabuula alinkuti, "Po jujuumwe namummwege mukanndongege ukukongana ni ndagilo syinu." Looli abeene balinkummwamula balinkuti, "Tukaja nu bulagili ubwa kunnndonga umundu gwesa ukuti afwe."

³² Isyo syabombiigwe bo ulo, ukuti isi Jesu aajobile siboneke, ukunangisya muno aikufwila.

Pilati ikunndaalusya Jesu

³³ Po Pilati alinkwingila kang'i nnyumba, alinkulagila ukuti bantwale Jesu kamyake, alinkunndaalusya alinkuti, "Bule, ugwe uli Malafyale gwa Bajuuta?"

³⁴ Looli Jesu alinkummwamula alinkuti, "Bule, isi kuundaalusya, sikufuma mu nyiinogono syako pamo abandu abangi bakubuulile inongwa syang'u?"

³⁵ Pilati alinkummwamula alinkuti, "Bule, une ndi Njuuta? Moomuumo, abandu abaa nkikolo kyako pamopeene na bapuuti abalongosi bo aba bakutwele kamyang'u ukuti ngulonge. Bule, ubombile ifiki?"

³⁶ Jesu alinkwamula alinkuti, "UBunyafyale bwang'u bukaja bwa pakiisu apa. Linga bwali bwa pakiisu apa, po abafundigwa bang'u baabagiile ukundwila ukuti ndingakoligwa na Bajuuta. Looli UBunyafyale bwang'u bukaja bwa pakiisu apa."

37 Po Pilati alinkunndaalusya alinkuti, “Bule, po sya nalooli ukuti ugwe uli malafyale?” Jesu alinkwamula alinkuti, “Jo ugwe ujobile ukuti une ndi malafyale. Une naapaapiigwe pakiisua, kangi naaliisile, ukuti mbamanyisye abandu ubwanalooli. Umundu gwesa uju ikubukonga ubwanalooli, ikugapilika amasyu gangu.”

38 Pilati alinkunndaalusya alinkuti, “Ubwanalooli fyo fiki?”

Pilati bo ajobile isyo, alinkusooka panja, alinkubabuula abalongosi baa Bajuuta alinkuti, “Une ngajaaga inongwa najimo ku mundu uju.

39 Looli muli nu lwiho ulwa kausuma ukubaabulila umpinyigwa ju mo pakabalilo akaa pa kyaka kya Pasa. Bule, mukusundonda mbaabulile uMalafyale gwa Bajuuta?”

40 Looli abandu boosa balinkujwega balinkuti, “Himma! Ulingatwabulila umundu ujo, looli utwabulile Balaba!” Balaba aapinyigwe munyyololo kungongwa jaa kubupinga ubulongosi bwa Balooma.

19

*Jesu ikulongigwa ukugogigwa
(Matai 27:15-31; Maalika 15:6-20; Luuka 23:13-25)*

1 Po Pilati alinkummwega Jesu nnyumba, alinkubalagila abasikali baake ukuti bankome Jesu ni fingoti.

2 Abasikali balinkuluka ingiga ijaa miifwa, balinkumfwika muntu. Kangi balinkumfwika unselekesye umfubiifu ubutiit, ugwa malafyale.

3 Balinkubuuka kamyake, balinkumponia

balinkuti, “Ugonile, gwe Malafyale gwa Bajuuta!” Balinkunkoma na mapi.

4 Pilati alinkusooka panja kangi, alinkukibuala ikilündilo ikya bandu bala alinkuti, “Namupilikisyé, nuntwele panja kumyinu umundu uju, ukuti mumanye ukuti ngajaaga inongwa najimo mmyake.”

5 Po balinkunsoosya Jesu panja bo afwele ingiga ijaa miifwa nu nselekesye umfubii fu ubutii. Po Pilati alinkujjoba pabwelu alinkuti, “Keeta, umundu umwene jo ujo!”

6 Abapuuti abalongosi na babombeli baabo bo bammbwene Jesu, balinkujwega balinkuti, “Nkomelele pa kikohekano, nkomelele pa kikohekano!” Po Pilati alinkubabuala alinkuti, “Namummwege jujuumwe mukankomelele pa kikohekano, namanga une ngajaaga inongwa najimo mmyake.”

7 ABajuuta balinkummwamula balinkuti, “Uswe tulí nu lülagilo. Ukkongana nu lülagilo ulo, ikulondigwa ukugogigwa, paapo ikwijoba ukuti Mwana gwa Kyala.”

8 Pilati bo apiliike amasyu ago, alinkukindilila ukutiila fiijo.

9 Po alinkwingila kangi nnyumba jaake, alinkunndaalusya Jesu alinkuti, “Gwe mundu ugwe, ufumile kuuugu?” Looli Jesu akaalimmwamwile nalimo.

10 Po Pilati alinkunndaalusya alinkuti, “Fiki utikuuuyaamula? Bule, ukamanya ukuti ndi nu bulagili bwia kükwbuala, kangi nu bwa kükukomelela pa kikohekano?”

11 Jesu alinkumwamula Pilati alinkuti, “Ngali ukaja nu bulagili nabumo linga ukaapeeliigwe na Kyala. Looli umund uju aamb*ii*kile mmaboko gaako, ali nu butulanongwa ubunywamu fijo ukkinda ubutulanongwa bwako.”

12 Po Pilati bo apiliike isyo, alinkugela uklonda injila ijaa kummwabula Jesu, looli aBajuuta balinkukindilila ukujwega balinkuti, “Linga gummwabwile umund ujo, po ukaja mmanyaani gwa malafyale gwa Balooma. Umund gwesa uju ikwipela ukuja malafyale, ikampinga umalafyale gwa Balooma.”

13 Pilati bo apiliike amasyu ago, alinkantwala Jesu panja, alinkwakutuugala pa kikota kya bulungi, ubujo ubu baatigi, Lwalo lwa Mabwe (ingamu iji mu njobel o ijaa Bajuuta, bikuti Gabata).

14 Kaali kabalilo aka iisuba lyali pantu, pi isiku lya kwitendekesy akunongwa jaa kyaka kya Pasa. Pilati alinkukibuula ikilundilo ikya bandu alinkuti, “Keeta, umalafyale gwinu jo uju!”

15 Abeene balinkujwega balinkuti, “Nngoge, nngoge! Nkomelele pa kikohekano!” Pilati alinkubalaalusya alinkuti, “Bule, mukulonda nunkomelele pa kikohekano umalafyale gwinu?” Abapuuti abalongosi balinkummwamula balinkuti, “Uswe tukaja nagwe umalafyale ujuengi, looli mwene umalafyale gwa Balooma!”

16 Po kummaliikisyo Pilati alinkummb*ii*ka Jesu mmaboko gaabo ukuti bankomelele pa kikohekano.

*Jesu ikukomeleligwa pa kikohekano
(Matai 27:32-44; Maalika 15:21-32; Luuka 23:26-43)*

Po abasikali balinkummwega Jesu nu kubuuka nagwe.

17 Alinkupimba ikikohekano kyake, alinkusookamo nkaaja, alinkubuuka pabujo ubu mu njobelo jaabo bikuti Goligota, kokuti uLapaja lwa Ntu.

18 Bo bafikile pala, balinkunkomelela Jesu pa kikohekano. Pabujo bu labula baalipo abandu bamo babili aba baabakomeliile pa fikohekano pamopeene nagwe, jumo kükibafu ikiilihilo, nu jungi kükibafu ikiimama.

19 Pilati alinkulagila ukuti gasimbigwe amasyu nu kugabiika pa kikohekano kya Jesu, aga gikuti,

*Uju jo Jesu ugwa mu Nasaleti
uMalafyale gwa Bajuuta*

20 Ubusimbe ubo bwasimbiigwe mu njobelo ijaa Bajuuta, aBalooma na Bagiliki. ABajuuta bingi baabalaga ubusimbe ubo, paapo pabujo ubo apa baalinkomeliile pa kikohekano, paali kifuki na mu Jelusalemu.

21 Po abapuuti abalongosi baalimmbuulile Pilati ukuti, ‘Ulingasimbaga ukuti, ‘Uju jo Malafyale gwa Bajuuta,’ looli usimbe ukuti, ‘Umundu uju aajobile ukuti umwene jo Malafyale gwa Bajuuta.’ ”

22 Pilati alinkubaamula alinkuti, “Himma, ubusimbe busyale bubuubo bo muno naalagile.”

23 Abasikali bo bankomeliile Jesu pa kikohekano, balinkwega imyenda gyake,

balinkujaba ifijabo fina. Kukuti nsikali alinkwega ikijabo kyake. Kangi balinkwega unselekesye gwake. Unselekesye ugū, gwalukiigwe ulupande lumolwene itolo ulwa mwenda, gukaali nu busone nabumo.

24 Po balinkujobesania balinkuti, "Tulinganyaafulania unselekesye ugū, looli tubombe ubulagusi ukuti gujege gwani." Isyo syabombiigwe ukuti siboneke isi sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo ukuti, "Baajabeene imyenda gyangū, nu kabomba ubulagusi ubwa nselekesye gwangu."* Syo isi baabombile abasikali.

25 Po baalipo abakiikulu bamo bana aba baalyimile kifuki ni kikohekano kya Jesu. Abakiikulu abo aalipo unna gwa Jesu, unna unnandi gwa Jesu, Malija unkasi gwa Kilyopa, na Malija ugwa ku Magatala.

26 Jesu bo ammbwene unna, kangi nu mfundigwa uju aalinnganile fijo iimile kifuki nu nna, alinkuti, "Gwe juuba, nkeete uju. Mbiike ukuja mwanaako."

27 Kangi alinkummbuula umfundigwa jula alinkuti, "Nkeete uju. Mbiike ukuja jo nyoko." Po ukufuma akabalilo kalakala umfundigwa jula alinkubuuka nu nna gwa Jesu, alinkwakutuugala nagwe kukaaja kaake.

*Ukuwa kwa Jesu
(Matai 27:45-56; Maalika 15:33-41; Luuka 23:44-49)*

* **19:24 19:24** Bala kalata gwa Isabali 22:18.

28 Po Jesu alinkusyagania ukkanzi amalile ukujibomba imbombo jaake. Po alinkujoba alinkutti, "Nuumilwe amiisi." Ulo syaboniike isi sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo.[†]

29 Pabujo bula kyalipo ikyombo iki baaliswisyemo ifinga ingali iji jilulile. Po balinkwega isipanji, balinkujubika mu finge ijo, balinkufiyika ku lütete, balinkuntwalila Jesu ku ndomo.

30 Jesu bo onjile ifinga ijo, alinkujoba alinkutti, "Imbombo jangu jimaliike!" Po untu gulinkugoboka, alinkufwa.

Abasikali bikunndasa Jesu ni ngwego

31 Lyali isiku ilya kwitendekesy,[‡] kangi iSabati jila lyali isiku inywamu ukugakinda agangi.[§] Kunongwa jaa kutti abalongosi baa Bajuuta bakaalondaga umfimba gusyale pa kikohekano pi isiku ilya pa Sabati, po balinkubuuuka kwa Pilati, balinkunsuuma ukuti abasikali babuuke bakabakonyole amalundi* abandu aba baabakomeliile, nu kusoosyapo imifimba gyabo pa fikohekano.

32 Po balinkubuuuka, balinkunkonyola amalundi ugwa kwanda nu gwa bubili aba baabakomeliile pamopeene na Jesu.

33 Looli bo bikubuuuka kwa Jesu, balinkwaga awfile, po bakaalinkonywile amalundi.

[†] **19:28** **19:28** Bala kalata gwa Isabuli 69:21. [‡] **19:31** **19:31** *Iisiku ilya kwitendekesy* lyali isiku lya Nkihaano, iSabati jandaga Nkihaano namajolo. [§] **19:31** **19:31** *iSabati jila lyali isiku inywamu ukugakinda agangi* paapo jaali pa masiku gaa kyaka kya Pasa. ^{*} **19:31** **19:31** *Babuuke bakabakonyole amalundi* Baabombole bo ulo ukuti bafwe nakalinga.

34 Leelo unctionali ju^mo alink^unndasa Jesu ni ng-wego pa l^ubafu. Po iilopa na miisi filink^usooka.

35 Inongwa isi sisimbiigwe nu mundu uj^u aasikeetaga isi syabombigwaga. Isi ikusijoba sya nalooli, kangⁱ joope ameenye ukuti isi ikujoba sya nalooli. Po ulo na numwe mwitikege.

36 Isyo syabombiigwe ukuti siboneke isi sisimbiigwe mwa Kalata uMwikemo ukuti, “Ikifupa kyake nakimo iki aakikukonyoka.”[†]

37 Kangⁱ Kalata uMwikemo ukuti, “Bikwisa kunkeetaga uj^u baalinndasile.”[‡]

Bik^unsyila Jesu

(*Matai 27:57-61; Maalika 15:42-47; Luuka 23:50-56*)

38 Isyo bo sikindile, alinkwisa umundu ju^mo ingamu jaake Joosefu ugwa mu Alimatai. Umundu uj^u aali mfundigwa gwa Jesu, looli kubutiit^u itolo, paapoaabatiilaga abalongosi baa Bajuuta. Po umundu jula alinkubuu^uka kwa Pilati, alinku^unsu^uma ukuti agwege umfimba gwa Jesu akasyile. Pilati alinku^ummwitikisya. Po Joosefu alinkubuu^uka, alinkugusoosyapo umfimba.

39 Po Nikotemu, uj^u akabalilo kamo aabuu^ukile kwa Jesu pakilo,[§] alinkwisa na mafuta agaa luu^uma u^lanunu, gaali kilo amalongo matatu.

40 Po abandu babilⁱ bala balinkwega umfimba gwa Jesu, balinkuguniembeteel^ela umwenda umwel^u, balinkugupaka amafuta gala agaa

[†] **19:36** **19:36** Bala kalata gwa Isabuli 34:20. [‡] **19:37** **19:37** Bala kalata gwa Sakalija 12:10. [§] **19:39** **19:39** Bala kalata gwa Johani 3:1-2.

lūuma ʉlənunu ʉkʉkongana nʉ lwiho ʉlwa
Bajuuta ʉlwa kʉsyila abandʉ.

41 Pabʉjo apa baalinkomeliile Jesu gwalipo
ʉngʉnda. Mu ngʉnda mula lyalimo iipʉmba
iipyɑ ili bakaalinsyililemo ʉmundʉ najʉmo.*

42 Iisikʉ ilyo, lyali isikʉ ilya Bajuuta
ʉkwitendekesyɑ pa Sabati. Kʉnongwa ijɔ
balinkʉnsyila Jesu mwi ipʉmba lila, paapo
lyali kifuki.

20

Jesu asyʉkile mbufwe

(*Matai 28:1-8; Maalika 16:1-8; Lʉuka 24:1-12*)

1 Nʉlʉbʉnju fijio bo bukaali ʉkʉkyɑ, pi isikʉ
ilya pa ndʉngʉ,* Malija ugwa kʉ Magatala
alinkʉbʉuka kwi ipʉmba lya Jesu. Alinkwaga
iliibwe lila libungulusiigwe ʉkʉfuma pa kifigo
ikya ipʉmba.

2 Po alinkʉbopa pala, alinkʉbʉuka kwa Peeteli
na kʉ mfundigwa jʉla, ʉjʉ Jesu aalinnganile
fijio. Alinkʉbabʉula alinkʉtì, “Abandʉ bambo
bagʉsoosiisyemo ʉmfimba gwa Ntwa gwitʉ mwi
ipʉmba, kangɪ tʉkakʉmanya kʉno bagʉbiikile!”

3 Peeteli nʉ mfundigwa ʉjʉngi jʉla,
balinkʉsookapo, balinkʉbʉuka kwi ipʉmba.

4 Bobabiili baabopaga bo bikʉbʉuka, looli
ʉmfundigwa jʉla aabopile ʉkʉnkinda Peeteli, nʉ
kʉntalilapo ʉkʉfika pi ipʉmba.

* **19:41 19:41** ʉlwiho ʉlwa Bajuuta ʉlwa kʉsyila abandʉ,
baababiikaga abafwe mu mbako nʉ kʉbiikapo iibwe pa kifigo.
Iipʉmba lya Jesu lyali mu mbako. * **20:1 20:1** Iisikʉ ilya pa
ndʉngʉ Bala kʉ Isyakʉlingaania.

5 Alinkwinama, alinkülingülila mwi ipumba, alinkugubona umwenda ugwa baalinsyiliile Jesu, looli akaalingiile nkatì.

6 Po Simoni Peeteli alinkunkonga, alinkufika pala, alinkwingila mwi ipumba nu kugwaga umwenda ugwa baalinsyiliile Jesu.

7 Kangi alinkukyaga ni kitambala iki baalimpinyile Jesu kuntu. Kikaali pamopeene ni myenda igitigi, looli kyapindiigwe pasima, pambali.

8 Po umfundigwa ujungi jula, uju aatalilepo ukufika pala, joope alinkwingila mwi ipumba. Alinkukeeta, alinkwitika,

9 na paapo baakaali ukusyagania isya mwa Kalata uMwikemo isi sikuti, Jesu mpaka asyuke ukufuma mbafwe.

10 Po abafundigwa bala balinkubuuka kumyabo.

*Jesu ikunsetukila Malija ugwa ku Magatala
(Matai 28:9-10; Maalika 16:9-11)*

11 Looli Malija ugwa ku Magatala alinkusyala nu kwima panja pi ipumba, aalilaga. Bo ali pakulila, alinkwinama nu kulingülila mwi ipumba,

12 alinkubabona abandumi babili aba baafwele imyenda imyelu. Baatugeele apa kubwandilo paali nu mfimba gwa Jesu. Ugwandumi jumo aatuugeele kuntu, ujungi aatuugeele ku malandi.

13 Abandumi bala balinkunndaalusya balinkuti, "Gwe juuba, fiki kulila?" Joope alinkubaamula alinkuti, "Abandu bamo

bagusoosiisyepo umfimba gwa Ntwa gwangu, kangi ngamanya na kuno bagubiikile!"

¹⁴ Malija bo ajobile amasyu ago, alinkusanka, alinkummbona umundu jumo iimile palapala. Ngimba umundu jula aali jo Jesu, looli Malija akaalimmeenye.

¹⁵ Jesu alinkunndaalusa alinkuti, "Gwe juuba, fiki kwlila? Bule, kunnonda jwani?" Malija iinogonaga ukuti umundu jula aali mbombi ugwa mu ngunda, po alinkummwamula alinkuti, "Gwe taata, linga jo ugwe ugusoosiisyepo umfimba gwake, mbuula kuno ugubiikile, niine ngubuuka kukugwega."

¹⁶ Jesu alinkunkoolela ingamu jaake alinkuti, "Gwe Malija!" Po Malija alinkusanka, alinkummbona Jesu, alinkujoba mu njobeloo jaake alinkuti, "Laboni!" Ingamu ijji kokuti Mmanyisi.

¹⁷ Jesu alinkummbuula alinkuti, "Leka ulingangolaga. Ngaali ukubuuka kumwanya kwa Taata. Po buuka ukababuule abakamu bangu,[†] ukuti ngubuuka kumwanya kwa Taata, uju jo Gwiseemwe, kwa Kyala gwangu uju jo Kyala gwini."

¹⁸ Po Malija ugwa ku Magatala alinkubuuka ku bafundigwa baa Jesu, alinkubabuula inongwa isi, alinkuti, "Keeta, une nummbwene uNtwa!" Po alinkubalingania syosa isi Jesu aalinndagiile.

*Jesu ikubasetukila abafundigwa baake
(Matai 28:16-20; Maalika 16:14-18; Luuka 24:36-49)*

[†] **20:17 20:17** Abakamu bangu Kokuti Abafundigwa bangu.

19 Namajolo iliisiku lilalila, abafundigwa baa Jesu baabungeene mu nyumba jimo, nu kwigala inyiigi paapo baabatiilaga abalongosi baa Bajuta. Na paapo inyiigi syaliigaliigwe, nakalinga Jesu alinkuboneka pabwelu, nu kwima pakati pamyabo, alinkubaponia alinkuti, "Mugonile, ɻlutengaano lujege na numwe!"

20 Po alinkubanangisya amakoko agaa mmaboko na pa lufabu lwake. Abafundigwa bo bammbwene uNtwa, balinkuhoboka fijo.

21 Jesu alinkubaponia kangi alinkuti, "ɻlutengaano lujege na numwe. Bo ulu Taata aalindumile une, bo lululo na niine ngubatuma umwe pakiisu apa."

22 Po alinkubapuutila umuuji, alinkubabuula alinkuti, "Namwambilile Mbepo Mwikemo.

23 Linga mukubahobokela abandu ubutulanongwa bwabo, Kyala joope ikubahobokelaga ubutulanongwa bwabo. Linga mutikubahobokela, Kyala joope atikubahobokelaga."

Jesu ikunsetukila Tomasi

24 Umfundigwa jumo mbafundigwa baa Jesu, ingamu jaake Tomasi, uju bantigi Mbasa, akaali pamopeene na bafundigwa abangi bo Jesu ikubasetukila.

25 Po abafundigwa abangi bala balinkummbuula balinkuti, "Uswe tumbbwene uNtwa." Looli umwene alinkubaamula alinkuti, "Une ngabagila ukwitika isyo linga ngagabona taasi amakoko agaa misumali mmaboko gaake

na pa lübafu lwake, nü kumpalamaasya ni nyoobe syangü.”

26 Undungü gumo bo gükindile, abafundigwa baa Jesu balinkübungaana pamopeene kangı nnyumba. Iliisikü ilyo joope Tomasi aalipo pamopeene nabo. Inyiigi baaliigeele, nakalinga, Jesu alinküboneka pabwelu, alinkwima pakati pamyabo, alinkübaponia alinkuti, “Mugonile. Ulutengaano lujege na numwe!”

27 Po Jesu alinkümmbüla Tomasi alinkuti, “Gwe Tomasi, isaga üpalamasaasye nü loobe lwako mmaboko gangü. Kangı üpalamasaasye na maboko gaako pa lübafu lwangu. Ulengendelelaga ükusita kwitika, looli gwitiike.”

28 Tomasi alinkümwmwamula alinkuti, “Ugwe uli Ntwa gwangu! Kangı gwe Kyala gwangu!”

29 Jesu alinkümwmwamula alinkuti, “Gwitiike paapo uumbwene. Basajiigwe aba baanyiitiike na paapo bakaambona.”

Inyango jaa kalata үјү

30 Jesu aabombie ifiika fii fingi ifingi, ifi abafundigwa baake baafibwene. Ifiika ifyo fikasimbigwa mwa kalata үјү.

31 Looli ifiika ifi filimo mwa kalata үјү, fisimbiigwe ükutı mwitiike ükutı Jesu jo Meesija, Mwana gwa Kyala, nü kutı kę njila jaa kummwitika, mukabe übümü bwa bwila na bwila mu ngamu jaake.

21

Jesu ikubasetükila abafundigwa baake mu Galilai

¹ Akabalilo bo kakindilepo panandi, Jesu alinkubasetukila kangi abafundigwa baake kumbali kwa sumbi Galilai.

² Baalipo Simoni Peeteli, Tomasi uju ingamu ijingi jo Mbasa, Natanaeli uju aafumile mu Kana mu Galilai, abaana babili abaa Sebetai,* na bafundigwa abangi babili.

³ Simoni Peeteli alinkubabuula abanine alinkuti, "Ngubuuka ku nyanja kukuloba iiswi." Abeene balinkummwamula balinkuti, "Na nuuswe tukubuuka pamopeene na nungwe." Po balinkubuuka, balinkwipaka mwi ibooti, baalobile ikilo kyosa, leelo bakaakolilepo iiswi najimo.

⁴ Kubukye, Jesu alinkwima kumbali kwa sumbi, leelo abafundigwa baake bakaameenyekukuti jo Jesu.

⁵ Po Jesu alinkubakoolela alinkuti, "Mwe bamanyaani bangu, bule, mukolilepo iiswi simo?" Abeene balinkummwamula balinkuti, "Himma."

⁶ Jesu alinkubabuula alinkuti, "Namusope ulwelo kukibafu kya ku kiihilo ikya ibooti, mukukola iiswi." Po balinkusopa ulwelo mwa sumbi, leelo baatoliigwe ukulukwaba paapo baakolile iiswi inyingi fijo.

⁷ Po umfundigwa jula uju Jesu aalinnganile fijo, alinkummbuula Peeteli alinkuti, "Jo Ntwa!" Simoni Peeteli bo apiliike ukuti jo Ntwa, alinkufwala umwenda gwake uguru aafuulile bo andile ukuloba, alinkwitaaga mwa sumbi.

* **21:2 21:2** Abaana babili abaa Sebetai Ingamu syabo baali bo baa Jaakobo na Johani. Bala kalata gwa Matai 10:2.

8 Abafundigwa abangi bala balinkubuu ka kumbali kwa sumbi ni ibooti, paapo bakaali patali, looli baali imitambo imia jimo buno. Balinkulukwaba ulwelo ulu lwaliiwile iiswi.

9 Bo bafikile kumbali kwa sumbi, baagwagile umooto. Pa mootho gula syalipo iiswi ni kisyesyey.

10 Jesu alinkubabuula abafundigwa baake alinkuti, “Isaga, namutwale apa iiswi simo isi mulobile.”

11 Po Peeteli alinkwingila mwi ibooti, alinkulukwabila kumbali ulwelo lula ulu lwaliiwile iiswi. Ndvelo lula syalimo iiswi inywamu 153. Na paapo syalimo iiswi inyingi fijo, poope ulwelo lukaanyaafwike.

12 Jesu alinkubabuula abafundigwa baake alinkuti, “Isaga mulyemo ifindu.” Akaalipo umfundigwa uju aagelilepo ukunndaaluusya ukuti, “Ugwe gwe gwani?” Paapo baameenye ukuti jo Ntwa.

13 Po Jesu alinkwisa, alinkwega ikisyesyey, alinkubapapo abafundigwa baake. Kangi alinkwega syope iiswi, alinkubomba bo luluelo.

14 Ulo lwalilwa katatu Jesu ukubasetukila abafundigwa baake, bo asyukile ukufuma mbafwe.

Jesu ikujoba na Peeteli

15 Bo baliile, Jesu alinkunndaaluusya Peeteli alinkuti, “Simoni gwe mwana gwa Johani, bule, uunganile fijo ukubakinda muno baanganile abanino aba?” Peeteli alinkummwamula alinkuti, “Moomuumo gwe Ntwa, umeenye ukuti nguganile.” Jesu alinkummbuula alinkuti, “Utiimege utung’oosi twangu.”

16 Jesu alinkunndaalusya Peeteli ulwa bəbili alinkuti, "Simoni gwe mwana gwa Johani, bale uanganile?" Peeteli alinkummwamula alinkuti, "Moomuumo gwe Ntwa, umeenye ukuti nguganile." Jesu alinkummbuula alinkuti, "Utiimege ing'oosi syang."

17 Alinkunndaalusya ulwa bətatə alinkuti, "Simoni gwe mwana gwa Johani, bəle uanganile?" Po Peeteli alinkusulumania paapo aalinndaalusiisye ulwa bətatə ukuti, "Bəle, uanganile?" Alinkummwamula alinkuti, "Gwe Ntwa, umeenye syosa. Umeenye ukuti nguganile." Jesu alinkummbuula alinkuti, "Utiimege ing'oosi syang."

18 Nalooli nikububuula ugwe bo ulti ndumyana, gwaliisibiile ukufwala imyenda gyako jujuugwe, nu kubuuka koosa kuno gwalondaga. Looli bo ukangeele, kugolosyaga amaboko gaako, umundu ujungi ikukufwalisyaga imyenda gyako, nu kubuuka na nungwe kuno ukiigana ukubuuka."

19 Jesu aajobile bo ulo ukunangisya injila iji Peeteli ikwisa kufwila nu kuntuufya Kyala. Po Jesu alinkummbuula Peeteli alinkuti, "Ungongege."

20 Po Peeteli alinkusanuka, alinkummbona umfundigwa uju Jesu aalinnganile fijo, aabakongaga. Umfundigwa ujo jo jula aalimmwegamiile Jesu bo bikulya ifindu, nu kunndaalusya ukuti, "Gwe Ntwa, jo jwani aikukuliila?"

21 Po Peeteli bo ammbwene umfundigwa jula, alinkunndaalusya Jesu alinkuti, "Gwe Ntwa,

bule, fiki aafikuboneka kʉ mfundigwa ʉjo?"

²² Jesu alinkʉmmwamula alinkʉti, "Linga ngʉlonda ʉkʉti aje mʉumi mpaka akabalilo aka angʉgomoka, fiki ɨsyo sikʉkʉtaamya? ʉgwe ʉngongege."

²³ Kunongwa ijo, abafundigwa bingi biinog-onaga ʉkʉti ʉmfundigwa ʉjo atiisakʉfwamo siku. Looli Jesu akammbʉulaga ʉmfundigwa ʉjo ʉkʉti atiisakʉfwamo siku, looli aatile, "Linga ngʉlonda ʉkʉti aje mʉumi mpaka akabalilo aka angʉgomoka, fiki ɨsyo sikʉkʉtaamya?"

²⁴ ʉmfundigwa ʉjo jo ujʉ ikusisimikisya isi nʉ kusisimba. Nuuswe tʉmeenye ʉkʉti isi ikʉjoba sya nalooli.

Jesu aabombole isingi inyingi

²⁵ Silipo isingi inyingi isi Jesu aabombaga. Linga syosa ɨsyo syasimbiigwe, ngwaga pakiisʉ poosa pakaafwanaga ʉkʉbiikamo baakalata aba baasimbigwaga.

**Ulwitikano Ulupya
Nyakyusa-Ngonde: Ulwitikano Ulupya (New
Testament+)**

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Nyakyusa-Ngonde)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

14ff4521-53e4-562c-aacb-6f4faf55a6c8